J.R.R. TOLKIEN

TEHLİKELİ DİYARDAN ÖYKÜLER

İTHAKİ

King Edward’s School’da eğitim görmeye başlayan J. R. R. Tolkien’in dil üzerine büyük bir yeteneği ve merakı vardı. Eski Gal ve Fin dilleri üzerine eğitim görürken, zamanla kendi Elf dillerini de yaratmaya başladı.

1914’te I. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Oxford’da üniversite son sınıftaydı ve ertesi yıl İngiliz Dili ve Edebiyatı’nı birincilikle bitirip teğmen olarak orduya katıldı. 1916 Haziran’ında Fransa’ya gemiyle gönderilmelerinden önce, çocukluk aşkı Edith Bratt ile evlendi ve dört çocuk sahibi oldular. En yakın üç arkadaşından ikisinin öldüğü Somme Savaşı’na katıldı. Yılın sonlarına doğru hastalandı ve İngiltere'ye geri gönderildi.

Savaşın ardından Oxford’da Anglo-Sakson Profesörlüğü yaparak çalışmalarını akademisyen olarak sürdürdü. Anglo-Sakson (1925-45), Ingiliz (1945-59) dili ve edebiyatı dersleri verdi. Zamanla dünyanın en önemli dilbilimcilerinden biri haline gelecekti. Ana ilgisi İngiltere’nin Ortabatı topraklarının yazın ve dilbilgisi geleneği üzerineydi. Edebiyat tarihiyle ilgili araştırmaları arasında, E. V. Gordon ile birlikte yazdığı *Sir Gau’aiıı and the Green Knight*(1925) ve *Beotvulf: The Monsters and the Critics* (1936) sayılabilir. Tolkien, *Yüzüklerin Efendisi* (1954-55) üçlemesini üniversitede öğrenciyken yazmaya başlamıştı. Bu yapıt üzerinde çalışırken çocukları için yazdığı *Hobbit* (1937), üçlemeye giriş niteliğindedir, ki eserin ulaştığı başarı yazarını bile şaşırtacaktı.

Emekliye ayrılıp Edith ile birlikte Bournemouth’a yerleşti, ama ka-ı ısının 1971’deki ölümünün ardından Oxford’a döndü. Tolkien geçirdiği bir hastalık sonrasında 1973’te öldü. Yarım kalmış eserleri, notları ve defterleri oğlu Christopher Tolkien tarafından yayıma hazırlanarak basıldı.

J. R. R. Tolkien

Tehlikeli Diyardan Öyküler

Özgün Adı: *Tales From The Perilous Realm*

lthaki Yayınlan - 586

Edebiyat - 475

ISBN 978-975-273-407-4

1. Baskı Nisan, 2008, Istanbul

Yayına Hazırlayan: Evrim Öncül

Dizi Editörü: Bora Öngürer

Sanat Yönetmeni: İnci Batuk Kürkçügil

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Yeşim Ercan

Kapak, İç Baskı: İdil Matbaacılık

Emintaş Kazım Dinçol Sanayi Sitesi No: 81 / 19

Topkapı-lstanbul Tel: (0212) 674 66 78

lthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur. Mühürdar Cad. llter Ertüzün Sok. 4/6 34710 Kadıköy - İstanbul Tel: (0216) 330 93 08 - 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34 ılı.ıkiÎPithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

J. R. R. TOLKIEN

TEHLIKELI DIYARDAN

ÖYKÜLER

Çeviren: Niran Elçi

S3

Peri Diyarı tehlikeli bir yerdir ve ihtiyatsız ayaklar için pek çok çukur, fazla cüretli olanlar için pek çok zindan barındırır... Peri masallarının dünyası engin, derin ve yüksektir, ve birçok şeyle doludur: Orada her tür

hayvan ve kuş; kıyışız denizler, sayısız yıldız; kendisi bir büyü olan güzellik, ve her daim mevcut bir tehlike; kılıç kadar keskin coşku ve hüzün vardır. O diyara girmiş bir insan orayı gördüğü için kendini talihli sayabilir, ama Peri Di-yarı'nın zenginliği ve tuhaflığı' gezginin dilini bağlar, anlatamaz. Ve orada bulunduğu sürece, çok fazla soru sorması tehlikelidir, çünkü kapılar yüzüne kapanabilir ve anahtarlar kaybolabilir.

J. R. R. Tolkien[1]

D8 Mart 1939'da verdiği, *Peri Masalları Üzerine* başlıklı dersten. Metnin tamamı, Christopher Tolkien editörlüğünde basılan, *Canavarlar, Eleştirmenler ve Başka Makaleler* (1983) başlıklı kitapta yer almaktadır.

HAM'LI ÇIFTÇI GILES

Önsöz

Küçük Krallık'ın tarihini anlatan pek az malzeme var; ama şans eseri, kökenine ilişkin bir anlatım sağlam kaldı; belki anlatımdan çok, bir efsane demek daha doğru olur, çünkü ağırbaşlı yıllıklar yerine mucizelerle dolu, yazarının sık sık atıfta bulunduğu popüler türkülere dayandırılmış, sonradan derlenen bir eser olduğu açık. Yani, anlattığı olaylar çok geçmişte kalmış olmasına rağmen yazar Küçük Krallık'ın topraklarında yaşamış gibi konuşuyor. İşaret ettiği coğrafi bilgiler (coğrafya onun güçlü taraflarından olmasa da) o diyara ait, ama o diyarın dışında, kuzeyde ve güneydeki bölgeler hakkında bilgisiz olduğu açık.

Bu ilginç masalı yazıldığı bağnaz Latinceden Birleşik Krallık'ın çağdaş diline tercüme etmemizin bahanesini,

bazı zor yer isimlerinin kökenine ışık tutmasının yanında, Britanya tarihindeki karanlık bir dönemde insanların nasıl yaşadığına ilişkin küçük bir fikir verebilmesinde bulabiliriz. Bazıları ise, bizzat kahramanın karakterini ve maceralarını cazip bulabilir.

Var olan yetersiz kanıtlara bakarak Küçük Krallık'ın coğrafi sınırlarını ya da o sınırların zaman içinde nasıl değiştiklerini belirlemek kolay değil. Brutus Britanya'ya geldiğinden beri pek çok kral ve toprak gelip geçti. Locrin, Camber ve Albanac altındaki bölünme, durmaksızın değişen pek çok taksimin yalnızca ilkiydi. Bir yandan bağımsızlık aşkı, diğer yandan kralların daha geniş topraklara sahip olma hırsı yüzünden, Arthur'un hüküm sürdüğü dönemde yaşamış tarihçilerin anlattığı gibi, seneler savaş ile barışın, neşe ile hüznün birbirini izlediği kısa dönemler halinde gelip

geçiyordu: sınırların belirsiz olduğu, insanların hızla yükselip düşebildiği, türkü yakanların bol bol malzeme ve hevesli seyirciler bulabildiği bir dönem. Bu kitapta anlatılan olayları, o uzun senelerin içinde bir yere, belki Kral Coel'in günlerinden sonrasına, ama Artlıur ile Yedi İngiliz Krallığı döneminden öncesine yerleştirmeliyiz; olayların sahnesi Tlıames vadisinde geçiyor, ama kuzeybatıya, Galler Diyarı'nın duvarlarına kadar da uzanıyor.

Küçük Krallık'ın başkenti, tıpkı bizimkinde olduğu gibi, ülkenin güneydoğu köşesinde, ama sınırları belirsiz. Batıda Tlıames'ten fazla yukarıya çıkmamış, kuzeyde Ot-

moor'un ötesine hiç ulaşamamış gibi, doğu sınırları ise şüpheli. Giles oğlu Georgius ile uşağı Suovetaurilius (Süet) hakkındaki bölük pörçük efsanede, eskiden Farthing-lıo'da Orta Krallık'a karşı bir karakol olduğuna dair işaretler bulunmaktadır. Ama o durum bu hikâyeyle ilgili değildir. Değişiklik ya da daha fazla yorum yapmadan hikâyeyi sunuyoruz, ama orijinalindeki görkemli başlığı, daha uygun düşecek bir şekilde, ***Ham'li Çiftçi Giles*** olarak kısalttığımızı da belirtmemiz gerekir.

Aegidius de Hammo, Britanya Adası'mn en ortasındaki topraklarda yaşardı. Tam adı Aegidius Ahenobarbus Julius Agricola de Hammo idi; çünkü, şimdi çok eskilerde kalmış o günlerde, bu adanın henüz pek çok krallığa ayrılmış olduğu o mutlu zamanlarda, insanlara bol bol isim bahşedilirdi. O günlerde insanların zamanı daha çok, sayısı daha azdı, bu yüzden çoğu insan birbirini tanırdı. Artık o günler geçti, bu yüzden size bu adamın adını günlük dildeki daha kısa haliyle vereceğim: O, Ham'li Çiftçi Giles idi ve kızıl bir sakalı vardı. Ham yalnızca bir köydü, ama o günlerde köyler gururlu ve bağımsız yerlerdi.

Çiftçi Giles'ın bir köpeği vardı. Köpeğinin adı Garm

idi. Köpeklerin günlük dilde kısa isimlerle yetinmesi gerekirdi: kitabî Latince onlardan daha üstün olanlara özeldi. Garm köpek Latincesi bile bilmiyordu; ama (o günlerde yaşayan pek çok köpek gibi) günlük köpekçe kullanarak dayılanabiliyor, böbürlenebiliyor, yaltaklanabiliyordu. Dayılanma, dilenciler ve onun bölgesinden izinsiz geçen yolcular; böbürlenme diğer köpekler; yaltaklanma ise sahibi içindi. Garm, Giles'la

hem gurur duyuyor hem de ondan korkuyordu, çünkü Giles ondan daha iyi dayılamp böbürlenebiliyordu.

O zamanlar telaş ya da koşturmaca zamanları değildi. Ama koşturmacanm iş üretmekle pek ilgisi yoktur zaten. İnsanlar işlerini koşturmadan hallediyorlardı ve hem çalışmak hem de konuşmak için bol bol zaman bulabiliyorlardı. Konuşacak pek çok konu vardı, çünkü sık sık unutulmaz olaylar oluyordu. Ama bu öykünün başladığı zamanda, Ham'de uzun zamandır hatırlanmaya değer bir şey olmamıştı. Ki Çiftçi Giles'a pekâlâ uyardı bu, çünkü ağırkanlı bir adamdı, alışkanlıklarına bağlıydı ve kendi işine bakardı. Zaten kurdu kapısına yaklaştırmama işi tüm zamanını alıyordu (kendisi öyle diyordu): Yani, tıpkı ondan önce babasının yaptığı gibi, göbeğini şişirmek ve rahatını korumakla meşguldü. Köpek ise, ona yardım etmekle. İkisi de kendi tarlalarının, kendi köylerinin ve en yakındaki pazaryerinin ötesindeki Koca Dünya'yı akıllarına bile getirmiyordu.

Ama Koca Dünya oradaydı. Orman çok uzakta değil-

di, batıda ve kuzeyde Yabani Tepeler, dağlık diyarın şüpheli yöreleri vardı. Ve oralarda, başka şeylerin yanı sıra, devler de yaşardı: kaba ve kültürsüz, zaman zaman sorun yaratan bir halk. Özellikle de, hemcinsinden daha iri yarı ve daha aptal olan, belli bir dev vardı. Tarihçelerde ismini bulamadım, ama fark etmez. Çok kocamandı, bastonu ağaç kadardı ve ağırkanlıydı. Karaağaçları yüksek otlarmış gibi kenara itiveriyordu; yolları ve bahçeleri harap ediyordu, çünkü kocaman ayakları oralarda kuyu kadar derin izler bırakıyordu; bir eve çarpacak olursa, ortada ev falan kalmıyordu. Ve her gittiği yeri mahvediyordu, çünkü başı çatılardan çok yüksekteydi ve ayaklarını kendi hallerine bırakıyordu. Uzağı seçemiyordu ve epey de sağırdı. Neyse ki çok uzaklarda, Yabantopraklar'da yaşıyordu ve insanların yaşadığı diyarları nadiren ziyaret ediyordu, en azından bilerek ve isteyerek gelmiyordu. Dağlarda yıkık dökük bir evi vardı; ama sağırlığı ve aptallığı yüzünden, bir de dev sayısının azlığından, pek az arkadaş edinebilmişti. Yabani Tepeler'de, dağların eteklerindeki ıssız yörelerde tek başına yürüyüşe çıkardı.

Güzel bir yaz günü, bu dev yine yürüyüşe çıktı ve ormanda epey tahribat yaratarak amaçsızca gezindi. Aniden güneşin batmak üzere olduğunu fark edip akşam yemeğinin yaklaştığını hissetti; ama hiç bilmediği bir yere gelmiş, yolunu kaybetmişti. Doğru yönü yanlış tahmin ederek yürüdü,

yürüdü, gece çökene kadar yürüdü. Sonra oturup ayın yükselmesini bekledi. Sonra ay ışığında

yürüdü, yürüdü, bu sefer bir amaçla yoluna devam etti, çünkü bir an önce evine varmak istiyordu. En iyi bakır tenceresini ateşte bırakmıştı ve dibinin tutacağından korkuyordu. Ama sırtını dağlara dönmüştü ve insanların yaşadığı yörelere girmişti bile. Şimdi Aegidius Ahenobar-bus Julius Agricola'nın çiftliğine ve (günlük dilde) Ham denilen köye yaklaşmaktaydı.

Güzel bir geceydi. İnekler tarlalara yayılmıştı ve Çiftçi Giles'ın köpeği kendi başına yüriişe çıkmıştı. Ay ışığından ve tavşanlardan hoşlanan bir köpekti. Elbette, yürüyüşe çıkmış bir de dev olduğundan habersizdi. Bilse, izinsiz dışarı çıkması için iyi bir sebep olurdu, ama sakin sakin mutfakta oturması için daha iyi bir sebep olurdu. Saat iki civarlarında dev, Çiftçi Giles'ın tarlalarına girdi, çalı çitleri yıktı, ekinleri ezdi ve yemlik ot tarlalarını dümdüz etti. Kraliyet tilki avının beş gün içinde verebileceği zararı beş dakikada vermişti.

Garm ırmak boyundan gelen gümlemeler duydu ve neler olduğuna bakmak için çiftlik evinin durduğu alçak tepenin batı yamacına koştu. Aniden, devin ırmağı yürüyerek geçip, çiftçinin en sevdiği inek olan Galathea'yı ezdiğini, hayvancığın çiftçinin ezdiği hamamböcekleri gibi dümdüz olduğunu gördü.

Bu Garm'ın tahammül edemeyeceği bir şeydi. Korkuyla ciyakladı ve eve kaçtı. İzinsiz dışarı çıktığını tamamen unutarak efendisinin yatak odası penceresinin dibine geldi ve havlayıp sızlandı. Uzun süre yanıt alamadı.

Çiftçi Giles'ı uyandırmak kolay iş değildi.

"İmdat! İmdat! İmdat!" diye ciyakladı Garm.

Pencere aniden açıldı ve dikkatlice nişanlanmış bir şişe dışarı uçtu.

"Oy!" dedi köpek deneyimli bir beceriyle kenara sıçrayarak. "İmdat! İmdat! İmdat!"

Çiftçinin başı dışarı uzandı. "Kahrolası köpek! Ne yapıyorsun?" dedi.

"Hiçbir şey," dedi köpek.

"Gösteririm sana hiçbir şeyi! Sabah derini yüzeceğim," dedi çiftçi pencereyi çarpıp kapatırken.

"İmdat! İmdat! İmdat!" diye haykırdı köpek.

Giles'ın kafası yine uzandı. "Tek ses daha çıkarırsan öldürürüm seni," dedi. "İyi saatte olsunlar mı geldi seni ahmak?"

"Hiçbir şey," dedi köpek, "ama sana gelen var."

"Ne demek istiyorsun?" dedi Giles öfkesinin ortasında şaşakalarak. Garm hiç bu kadar arsız bir yamt vermemişti.

"Tarlalarında bir dev var, kocaman bir dev ve bu yana geliyor," dedi köpek. "İmdat! İmdat! Koyunlarını eziyor. Zavallı Galathea'ya bastı ve incecik paspas gibi dümdüz oldu. İmdat! İmdat! Çalı çitlerini yara yara, ekinleri eze eze geliyor. Cesur olmalı, acele etmelisin sahip, yoksa hiçbir şeyin kalmayacak. İmdat!" diye ulumaya başladı Garm.

"Kes sesini!" dedi çiftçi ve pencereyi kapadı. "Tanrım merhamet et bana!" dedi kendi kendine ve sıcak bir gece olmasına rağmen ürperip titredi.

"Yat aşağı ve aptallık etmeyi bırak!" dedi karısı. "Sabaha da o köpeği boğ. Köpeğin dediğine inanmanın âlemi yok; kaçtığında ya da aşırırken yakalandığında her masalı anlatırlar onlar."

"Olabilir Agatha," dedi çiftçi, "ama olmayabilir de. Tarlalarımda bir şeyler olmuyorsa Garm da tavşanın teki. O köpek korkmuştu. Hem, sabaha arka kapıdan gizlice içeri girip sütünü içebilecekken, neden gecenin bir yarısı havlayıp dursun?"

"Orada durup söylenme!" dedi karısı. "Köpeğe inanıyorsan, öğüdünü tut: Cesur ol ve acele et!"

"Söylemesi kolay," diye yanıt verdi Giles, çünkü gerçekten de Garm'ın hikâyesinin yarısına bile inanmamıştı. Gecenin ilerleyen saatlerinde, devlerin varlığı pek de olası gelmez insana.

Yine de, mal maldır; ve Çiftçi Giles arazisine izinsiz girenlere karşı, pek az kişinin yüzleşmek isteyeceği, aksi bir tarafa sahipti. Böylece, pantolonunu giydi, mutfağa indi ve karabinasını duvardan aldı. Karabinanın ne olduğunu soranlar çıkabilir. Gerçekten de, Öküz Geçidi'nin[1] Dört Bilge Katibi'ne aynı soru yöneltilmiş ve düşünüp taşındıktan sonra şu yanıtı vermişler: "Karabiha pek çok kurşun ya da top fırlatabilen büyük kalibreli kısa bir tüfektir ve sınırlı bir menzilden iyice nişan alınmadan ateş edilebilir. (Uygar ülkelerde yerini başka ateşli silahlar almıştır.)"

Bununla birlikte, Çiftçi Giles'ın karabinası boynuz gibi açılan geniş bir ağza sahipti ve mermi ya da küçük gülleler değil, harcamaya kıyıp da içine tıkıştırabildiği ne olursa fırlatırdı. Ve ateş falan da etmiyordu, çünkü Giles onu nadiren dolduruyordu ve asla tetiğine basmıyordu. Genellikle, karabinayı göstermesi amacına ulaşması için yeterli oluyordu. Ve bu yöre henüz uygarlaşmamıştı, çünkü karabinaların yerini alan silah yoktu: Gerçekten de, var olan tek silah türü buydu ve o bile nadirdi. İnsanlar ok ve yayı tercih ediyor, barut tozunu daha çok havai fişekler için kullanıyordu.

Dediğim gibi, Çiftçi Giles karabinasını indirdi ve, ne olur ne olmaz, olağanüstü önlemler gerekebilir diye, içine epey barut tozu koydu, ve geniş namluya eski çiviler ve teller, kırık çömlek parçaları, kemikler, taşlar ve başka döküntüler doldurdu. Sonra çizmelerini çekti, paltosunu giydi ve mutfak bahçesinden geçerek dışarı çıktı.

Arkasında kalan ay alçalmıştı ve Giles çalıların ve ağaçların uzun kara gölgelerinden daha kötü bir şey gö-remiyordu, ama tepenin yamacından gelen korkunç tepinme seslerini duyabiliyordu. Agatha ne derse desin, cesur ve atik hissetmiyordu; ama kendi postundan çok malını mülkünü kurtarmak için endişeleniyordu. Bu yüzden, yüreği çarpa çarpa tepenin alnına doğru yürüdü.

Tepenin üzerinde aniden devin ay ışığı altında solgun görünen yüzü belirdi. Devin gözlerinde ay parlıyordu. Ayakları hâlâ çok daha aşağıda, tarlalarda çukurlar aç-

maktaydı. Ay devin gözlerini kamaştırmıştı ve bu yüzden çiftçiyi görememişti, ama Giles onu görmüş ve korkudan aklım yitirecek gibi olmuştu. Düşünmeden tetiği çekti ve karabina sarsıcı bir patlama ile ateş aldı. Şans eseri, üç aşağı beş yukarı devin kocaman çirkin yüzüne doğrultulmuştu. Namludan çerçöp, taşlar, kemikler, çömlek parçaları, teller ve yarım düzine çivi fırladı. Ve menzil gerçekten de sınırlı olduğundan, çiftçinin seçiminden çok şans eseri, bu şeylerin büyük kısmı deve çarptı: Bir çömlek parçası gözüne girdi, kocaman bir çivi burnuna saplandı.

"Kahretsin!" dedi dev kaba bir şekilde. "Bir şey ısırdı!" Gürültü dev üzerinde hiçbir etki yapmamıştı (epey sağırdı), ama çivi hiç hoşuna gitmemişti. Kaim derisini delebilecek kadar haşin bir böcekle karşılaşmayalı çok olmuştu; ama uzaklarda, Doğu'da, Bataklıklarda kızgın kerpeten gibi ısırabilen yusufçuklar olduğunu duymuştu. O tür bir şeye rastladığını düşünüyordu.

“Hastalıklı pis yörelere gelmişim anlaşılan,” dedi. “Bu gece bu yönde gitmeyeceğim daha fazla.”

Böylece, eve vardığında yemek üzere yamaçtan iki koyun aldı ve hızla kuzey-kuzeybatı yönünde yürüyerek ırmağa geri döndü. Sonunda evinin yolunu buldu, çünkü bu kez doğru yönde gidiyordu, ama bakır tenceresinin dibi tutmuştu.

Çiftçi Giles’a gelince, karabina patladığında onu dümdüz sırtüstü yere sermişti; Giles oracıkta yatarak gökyü-

züne baktı ve dev oradan geçerken ayaklarının onu ıskalayıp ıskalamayacağını merak etti. Ama hiçbir şey olmadı ve ayak sesleri uzakta soldu. Böylece Giles ayağa kalktı, omzunu ovaladı ve karabinayı yerden aldı. Sonra aniden, tezahürat yapan insanların sesini duydu.

Ham halkının büyük kısmı pencerelerinden dışarıya bakıyordu, birkaçı giyinip dışarı çıkmıştı (ama dev gittikten sonra). Bazıları şimdi bağıra çağıra tepeden yukarı koşuyordu.

Köylüler devin ayaklarının korkunç gümlemelerini duymuşlardı ve çoğu hemen yorganın altına girmiş, bazılarıysa yatağın altına saklanmıştı. Ama Garm efendisiyle hem gurur duyuyor hem de ondan korkuyordu. Öfkelendiğinde korkunç ve muhteşem olduğunu düşünüyordu; ve doğal olarak, bütün devlerin de aynı fikirde olacağını sanıyordu. Bu yüzden, Giles’ın elinde karabinasıyla dışarı çıktığını gördüğünde (kural olarak, büyük gazap işaretiydi) havlayıp haykırarak köye koşmuştu:

“Dışarı! Dışarı! Dışarı! Kalkın! Kalkın! Gelin de benim harika efendimi görün! O cesur ve atik. Tarlalarından izinsiz geçen bir devi vuracak. Dışarı çıkın!”

Tepenin zirvesi evlerin çoğundan görülebiliyordu. İnsanlar ve köpek, devin yüzünün tepenin üzerinde yükseldiğini gördüklerinde nefeslerini tutarak sindiler ve köpek dışında herkes bu meselenin Giles’m halledebileceğinden büyük olduğunu düşündü. Sonra karabina patladı, dev aniden dönüp uzaklaştı ve şaşırıp sevinen köylü-

ler alkışlayarak tezahürat yaptılar, Garm ise çatlarcasına havladı.

“Yaşşaaa!” diye bağırdılar. “Bu ona dersini verir! Ae-gidius Efendi ona gününü gösterdi. Şimdi evine gidip ölecek ve hak ettiğini bulmuş olacak.” Sonra hep birden yine tezahürat yaptılar. Ama bir yandan bağrışırken, bu karabinanın gerçekten patlayabildiğim de akıllarının bir köşesine

yazmayı ihmal etmediler. Köy hanlarında bu konuda tartışmalar olmuştu, ama artık mesele açıklığa kavuşmuştu. O geceden sonra Çiftçi Giles arazisinden izinsiz geçmeye kalkışanlarla sorun yaşamadı.

Tehlike geçmiş göründüğünde daha yürekli köylüler tepeye tırmandılar ve Çiftçi Giles'ın elini sıktılar. Birkaçı -papaz, demirci, değirmenci ve bir iki önemli kişi daha-onun sırtına şaplak attı. Bu Giles'ın hoşuna gitmedi (omzu çok ağrıyordu), ama onları evine davet etmek zorunda hissetti. Mutfakta oturup Giles'ın sağlığına içtiler ve ona yüksek sesle övgüler düzdüler. Giles esnediğini gizlemeye çalışmadı, ama köylüler içki bitene kadar ona aldırış etmedi. Herkes bir iki kadeh içtikten sonra (çiftçi iki üç kadeh içmişti), Giles oldukça cesur hissetmeye başladı; herkes iki üç kadeh içtiğinde (kendisi beş altı kadehi devirmişti), köpeğinin sandığı kadar cesur hissetti. İyi dostlar olarak vedalaştılar ve Giles köylülerin sırtına candan şaplaklar attı. Elleri iri, kırmızı ve kalındı, böylece intikamını almıştı.

n

Ertesi gün haberin anlatıldıkça büyüdüğünü, bu yörede önemli bir kişiye dönüştüğünü öğrendi. Sonraki haftanın ortasında, haber kırk kilometre dahilindeki bütün köylere yayılmıştı. Giles, Yöre Kahramanı olmuştu. Bunu pek hoş buldu. Pazarın kurulduğu bir sonraki gün, bir tekneyi yüzdürmeye yetecek kadar içki ısmarladılar ona: Yani, Giles'ın içkiyle doymasına ramak kaldı, ve eve eski kahramanlık türküleri söyleyerek döndü.

Sonunda haberi Kral bile duydu. O mutlu günlerde Orta Krallık denen o diyarın başkenti, Ham'den yirmi fersah uzaktaydı ve vilayetlerde olan bitenle sarayda, kural olarak, pek ilgilenilmezdi. Bir devin bu şekilde yaralanarak hemen kovalanması dikkate ve birazcık da nezakete değer göründü. Böylece, zamanı geldiğinde -yani yaklaşık üç ay sonra, Aziz Michael bayramında- Kral görkemli bir mektup yolladı. Beyaz parşömene kırmızı mürekkeple yazılmıştı ve 'sadık kulumuz ve pek sevdiğimiz Aegidius Ahenobarbus Julius Agricola de Ham-mo'nun kral tarafından tasvip edildiğini ifade ediyordu.

Mektup kırmızı mürekkeple imzalanmıştı, ama saray yazmanı,

Ego Augustus Bonifacius Ambrosius Aurelianus Antoni-nus Pius et Magnificus, dux rex, tyrannus, et Basileus Medi-terranearum Partilim, subscribo,

diye eklemiş, ve kocaman, kırmızı bir mühür basılmıştı. Yani belgenin gerçek olduğu açıktı. Bu Giles'ı çok

memnun etti ve köylülerden epey hayranlık çekti, özellikle de çiftçiden mektubu göstermesini rica ettiklerinde ateşin yanında oturup onun içkisini içebileceklerini keşfettiklerinde.

Şükran mektubundan daha iyisi, onunla birlikte gelen armağandı. Kral bir kemer ve uzun bir kılıç yollamıştı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Kral kılıcı hiç kullanmamıştı. Kılıç aileye aitti ve kimbilir kaç zamandır silahhanede asılı duruyordu. Silahtar kılıcın oraya nasıl geldiğini ya da ne işe yaradığını bilmiyordu. Belli ki, o sıralarda o tür ağır kılıçların modası geçmişti, bu yüzden Kral kılıcın tam da bir köylüye gönderilecek armağan olduğunu düşünmüştü. Ama Çiftçi Giles çok sevindi ve o yörelerdeki ünü iyice büyüdü.

Olayların gidişatı Giles'a büyük zevk veriyordu. Köpeğine de. Vaat edilen kamçıları hiç yemedi. Giles kendine göre adil bir adamdı, içten içe Garm'ın da olaylardaki rolünü kabul ediyordu, ama bunu dile getirecek kadar da ileri gitmiyordu. Canı istediğinde köpeğe sert sözler ve sert nesneler fırlatıyordu, ama pek çok küçük geziye de göz yumuyordu. Garm yürüyüşe çıktığında daha uzaklara gitmeye başladı. Çiftçi daha çalımlı yürüyordu ve şans yüzüne güldü. Güz ve kış başı iyi geçti. Her şey yolunda gidiyor gibiydi -ta ki ejderha gelene kadar.

O günlerde ejderhalar adada iyice azalmıştı zaten. Augustus Bonifacius döneminde adanın içlerindeki di-

yarda senelerdir ejderha görülmüyordu. Elbette, batıda ve kuzeyde kuşkulu bataklıklar ve ıssız dağlar vardı, ama onlar çok uzaktaydı. Eskiden o yörelerde çeşit çeşit ejderha yaşardı ve her yeri yağmalardı. Ama o günlerde Orta Krallık, Kral'ın şövalyelerinin cesaretiyle meşhurdu ve başıboş dolaşan o kadar çok ejderha öldürülmüş ya da ciddi şekilde yaralanarak geri dönmüştü ki, kalanlar o tarafa gitmekten vazgeçmişlerdi.

Kral'ın Noel Ziyafeti'nde Ejderha Kuyruğu sunmak hâlâ gelenekti ve ejderha avlama görevi için her sene bir şövalye seçilirdi. Şövalyenin Aziz Nicholas Günü'nde yola çıkıp ziyafet arifesinde ejderha kuyruğu ile geri dönmesi gerekirdi. Ama Kraliyet Aşçısı senelerdir, kek ve badem ezmesi kullanarak, Sahte Ejder Kuyruğu denen olağanüstü bir tatlı yapıyor ve onu sert şekerden hileli pullarla süslüyordu. Sonra, seçilen şövalye Noel Arifesi'nde kemanlar ve borular eşliğinde bu tatlıyı salona taşıyordu. Sahte

Ejderha Kuyruğu, Noel Günü akşam yemeğinden sonra yeniyordu ve herkes (aşçıyı mutlu etmek için) Gerçek Kuyruk'tan çok daha lezzetli olduğunu söylüyordu.

Gerçek bir ejderha ortaya çıktığında durum buydu. En büyük suç devindi. Yaşadığı maceradan sonra dağlarda dolaşmaya ve akrabalarını, âdeti olduğundan ve onların işine geldiğinden daha sık ziyaret etmeye başladı. Çünkü yeni bir bakır tencere ödünç almaya çalışıyordu. Ama tencere alsa da almasa da, oturup Doğu'daki mükemmel ovaları ve Koca Dünya'mn harikalarını uzun

uzun, ağır aksak anlatıyordu. Kendisinin büyük ve cüretkar bir gezgin olduğu fikrini edinmişti.

"Güzel bir yer," diyordu, "yoluna düz, ayağına yumuşak, ve bol bol yiyecek buluyorsun: İnekler, bilirsin, ve her yerde dolanan koyunlar, dikkatle bakarsan kolaylıkla görebiliyorsun."

"Ya insanlar?" diyordu diğerleri.

"Ben insan görmedim," diyordu dev. "Ne tek bir şövalye gördüm ne de duydum, sevgili dostlarım. Irmak kıyısındaki sokan cins birkaç sinekten daha kötüsü yok." "Neden geri dönüp orada kalmıyorsun?" diyordu diğerleri.

"Ah şey, kendi evin gibisi yoktur, derler," diyordu dev. "Ama belki bir gün, canım istediğinde geri dönerim. Hem, ne de olsa bir kez gittim, ki çoğu kişinin iddia edebileceğinden fazlasıdır bu. Şu bakır tencereden bahsetmişken..."

"Peki, bu zengin topraklar," diye soruyorlardı telaşla, "bu korunmayan sığırlarla dolu güzel yöreler hangi tarafta kalıyor? Ne kadar uzaktalar?"

"Ah," diye cevap veriyordu dev, "doğuda ya da güneydoğuda. Ama çok uzun bir yolculuk bu." Ve sonra yürüdüğü mesafeyi, aştığı ormanları, tepeleri ve ovaları öyle abartılı anlatıyordu ki, onun kadar uzun bacaklı olmayan diğer devlerin hiçbiri yolculuğu göze alamıyordu. Yine de söylenti yayılıyordu.

Ilık yazın ardından sert bir kış geldi. Dağlarda acı bir

soğuk vardı ve yiyecek kıttı. Söylentiler yükseldi. Derin otlaklardaki ova koyunları ve inekleri sık sık bahis konusu oldu. Ejderhalar kulak kabarttılar. Açtılar ve bu söylentiler cazipti.

“Demek şövalyeler yalnızca masalmış!” dedi daha genç ve daha deneyimsiz ejderhalar. “Biz de öyle düşünüyorduk zaten.”

“En azından sayıları iyice azalmış olabilir,” diye düşündü daha yaşlı ve daha bilge ejderhalar, “az ve seyrek. Artık korkmaya gerek yok.”

Özellikle bir ejderha derinden etkilenmişti. Bu ejderhanın adı Chrysophylax Dives idi, çünkü eski ve asil bir soydan geliyordu ve çok zengindi. Sinsi, meraklı, açgözlü, sağlam zırhlıydı, ama pek cesur değildi. Ama her durumda, hangi boy ya da türden olursa olsun, böceklerden ve sineklerden korkmazdı, ayrıca feci açtı.

Böylece bir kış günü, Noel’den yaklaşık bir hafta önce, Chrysophylax kanatlarını açtı ve havalandı. Gecenin bir yarısı Augustus Bonifacius rex et basileus’un ülkesinin göbeğine sessizce indi. Kısa sürede büyük tahribat yarattı, yakıp yıktı, koyun, sığır ve at yedi.

Bu yöre Ham’den çok uzaktı, ama Garm’m ödü patladı. Uzun bir geziye çıkmıştı ve sahibinin hoşgörüsünden faydalanarak bir iki gece eve dönmemişti. Bir koruluğun kıyısında cazip bir kokuyu takip ediyordu, bir köşeyi dönünce aniden yepyeni ve korkutucu bir kokuyla

karşılaştı. Yere yeni konmuş olan Chrysophylax Dives’ın kuyruğuna pat diye çarpmıştı. Hiçbir köpek Garm’dan daha hızlı kuyruğunu kıstırıp tabanları yağlamamıştır. Onun ciyaklamasını duyan ejderha döndü ve hıhladı, ama Garm çoktan uzaklaşmıştı. Gecenin geri kalanı boyunca koştu ve kahvaltı vaktinde eve vardı.

“İmdat! İmdat! İmdat!” diye ciyakladı arka kapının önünde.

Giles onu işitti ve sesi hiç hoşuna gitmedi. Aklına, her şey yolunda gidermiş gibi görünürken beklenmedik şeyler olabileceğini getirmişti.

“Kadın, şu kahrolası köpeği içeri al,” dedi, “ve bir güzel sopa çek!”

Garm ürkek bakışlarla, dilini bir karış sarkıtarak mutfağa yuvarlandı. “İmdat!” diye bağırdı.

“Bu sefer ne işler çeviriyordun?” dedi Giles ona sosis atarak.

“Hiçbir şey,” dedi Garm nefes nefese, sosise aldırış edemeyecek kadar heyecanlanmış bir halde.

“Eh, kes o zaman, yoksa postunu yüzerim,” dedi çiftçi.

“Ben kötü bir şey yapmadım. Zarar vermek istemedim,” dedi köpek. “Ama tesadüfen bir ejderhaya rastladım ve beni korkuttu.”

Birası çiftçinin boğazına kaçtı. “Ejderha mı?” dedi. “Kah-rolasıca, seni işe yaramaz meraklı turşucu! Senenin bu vaktinde neden gidip bir ejderha bulmak isteyesin? Hem

de işim başımdan aşkınken! Neredeydi bu ejderha?”

“Ah! Kuzeyde, tepelerin arkasında, uzakta, Dikili Taşladın da ötesinde bir yerde,” dedi köpek.

“Ah, amma uzakmış!” dedi Giles iyice rahatlayarak. “O yörelerde tuhaf tipler varmış, öyle duydum. Onların topraklarında her şey olabilir. Bırak ne istiyorlarsa yapsınlar! Bir daha bu tür hikâyelerle rahatsız etme beni. Çık dışarı!”

Garm dışarı çıktı ve haberi bütün köye yaydı. Sahibinin hiç korkmadığından bahsetmeyi de unutmadı. “Çok serinkanlıydı, kahvaltısına devam etti.”

İnsanlar kapılarının önünde keyifli keyifli gevezelik ettiler bu konuda. “Tıpkı eskiden olduğu gibi!” dediler. “Tam da Noel yaklaşırken. Mevsime pek de uygun. Kral ne kadar memnun olacak! Bu Noel, Gerçek Kuyruk yiyebilecek.”

Ama ertesi gün yeni haberler geldi. Anlaşıldığı kadarıyla ejderha son derece büyük ve vahşiydi. Korkunç tahribat yaratıyordu.

“Kral’ın şövalyeleri ne yapıyor ki?” demeye başladı insanlar.

Aynı soruyu başkaları çoktan sormuştu. Gerçekten de, Chrysophylax’ın harap ettiği köylerden gelen haberciler Kral’ın huzuruna çıkıyor ve sık sık da şu sözleri söyleme cüretini gösteriyorlardı: “Efendimiz, şövalyeleriniz ne yapıyor ki?”

Ama şövalyeler hiçbir şey yapmıyordu, ejderha halikındaki bilgileri hâlâ oldukça gayrıresmi idi. Bu yüzden Kral resmi ve detaylı olarak dikkatlerini meseleye çekti ve uygun olan en kısa zamanda gereken girişimlerde bulunmalarını istedi. Uygun olan en kısa zamanın hiç de kısa olmayacağını ve her geçen gün daha da uzayacağını duyduğunda epey öfkelendi.

Ama şövalyelerin bahaneleri kesinlikle sağlamdı. Her şeyden önce, işlerini zamanında bitirmeye inanan biri olan Kraliyet Aşçısı, Noel için gereken Ejderha Kuyru-ğu’nu çoktan yapmıştı. Son dakikada gerçek bir kuyruk getirerek onu gücendirmek olmazdı. O çok değerli bir hizmetkârdı.

“Kuyruğu boşverin! Kafasını kesin ve bu ejderhayı ortadan kaldırın!” diye bağırdı ejderhanın en çok tahrip ettiği köylerden gelen haberciler.

Ama Noel gelmişti ve ne yazık ki Aziz John Günü için büyük bir turnuva ayarlanmıştı: Pek çok diyardan şövalyeler davet edilmişti, değerli bir ödül için yarışmaya geliyorlardı. Turnuva bitmeden en iyi adamlarını ejderha-avına göndererek Orta Krallık şövalyelerinin şanslarını azaltmak akıllıca olmazdı elbette.

Turnuvanın ardından Yeni Yıl Tatili geldi.

Ama ejderha her gece başka yere geçiyordu, ve her geçiş onu Ham’e daha da yaklaştırıyordu. Yeni Yıl Gece-si’nde insanlar uzakta alevler gördü. Ejderha on beş kilometre ötedeki koruluğa yerleşmiş, neşeyle kavrulmak-

taydı. Havaya girdiğinde kızgın bir ejderha oluyordu.

Bunun ardından insanlar Çiftçi Giles’a bakıp bakıp arkasından fısıldaşmaya başladılar. Bu Giles’ı çok huzursuz ediyor, ancak o fark etmemiş gibi yapıyordu. Ertesi gün ejderha birkaç kilometre daha yaklaştı. Sonra Çiftçi Giles, Kral’ın şövalyelerinin rezilliklerinden bahsetmeye başladı.

“Geçinmek için ne yaptıklarını bilmek isterdim,” dedi.

“Biz de!” dedi Ham köyündeki herkes.

Ama değirmenci ekledi: “Bazı adamlar sırf erdemleriyle şövalyelik kazanıyormuş, ben öyle duydum. Ne de olsa, bizim iyi Aegidius da bir anlamda şövalye oldu sayılır. Kral ona kırmızı bir mektup ve bir kılıç göndermedi mi?”

“Şövalyelik için kılıçtan fazlası gerekir,” dedi Giles. “Şövalye ilan etme töreni falan yapılmalı, ben öyle biliyorum. Her durumda, benim ilgilenilecek kendi işlerim var.”

“Ah! Ama rica edilse, Kral şövalye ilan etme törenini yapardı, bundan kuşkum yok,” dedi değirmenci. “Çok geç olmadan isteyelim!”

“Yok!” dedi Giles. “Şövalye ilan etme törenleri benim gibiler için değildir. Ben bir çiftçiyim ve bununla gurur duyuyorum: Sade, dürüst bir adam, ve dürüst adamlar sarayda başarılı olamazmış, öyle derler. Aslında bu daha çok sana yaraşır Değirmenci Efendi.”

Papaz gülümsedi; çiftçinin terslenmesine değil, çünkü Ham’de söylendiği şekliyle ‘can düşmanı’ olan Giles ile değirmenci durmaksızın atışıp

dururlardı. Papaz’m aklına kendisini memnun eden bir fikir gelmişti birden, ama o anda başka bir şey söylemedi. Değirmenci o kadar memnun olmamıştı, o kaşlarını çattı.

“Sade olduğun kesin, belki dürüstsündür de,” dedi. “Ama bir ejderha öldürmek için önce saraya gidip şövalye olman şart mı? Dün Aegidius Efendi’nin kendi ağzından duyduğum gibi, gereken tek şey cesaret. Kuşkusuz o da bütün şövalyeler kadar cesur bir adamdır.”

Çevreye toplanmış herkes bağırdı: “Elbette değil!” ve “Elbette öyle! Ham Kahramanı için üç kere, Yaşa! Yaşa! Yaşa!”

Sonra Çiftçi Giles büyük huzursuzluk içinde evine gitti. Yerel bir şöhret olmanın, şöhreti korumayı gerektirdiğini ve bunun can sıkıcı olabileceğini anlamaya başlıyordu. Köpeği tekmeledi ve kılıcı mutfaktaki dolaba sakladı. O zamana dek kılıç şöminenin üzerinde asılı duruyordu.

Ertesi gün ejderha, Quercetum (günlük dilde Meşeli) adındaki komşu köye geldi. Yalnızca koyunlarla inekleri ve henüz kartlaşmamış bir iki kişiyi yemekle yetinmedi, papazı da yedi. Papaz onu bu kötülük yolundan vazgeçirmek için büyük hararetle çabalamıştı. Sonra korkunç bir kargaşa oldu. Tüm Ham halkı kendi papazlarının önderliğinde tepeye tırmandı ve Çiftçi Giles’ı ziyaret etti.

“Sana güveniyoruz!” dediler ve orada durup öylece baktılar, öyle ki çiftçinin yüzü sakalından da kırmızı oldu.

“Ne zaman yola çıkıyorsun?” diye sordular.

“Eh, bugün çıkamam, orası kesin,” dedi Giles. “Sığırtmacım hasta olduğundan bir sürü işim var. Sonra bakarım.”

Köylüler gittiler, ama akşam, ejderhanın daha da yaklaştığı söylentileri duyuldu, bu yüzden hep birlikte geri döndüler.

“Sana güveniyoruz Aegidius Efendi,” dediler.

“Eh,” dedi Aegidius, “şu an benim için hiç uygun değil. Kısrağım sakatlandı ve koyunlar kuzuluyor. Mümkün olan en kısa zamanda ilgilenirim.”

Böylece köylüler yine gittiler, ama homurdanmaktan ve fısıldaşmaktan da geri kalmadılar. Değirmenci kıkır kıkır gülüyordu. Papaz geride kaldı ve Giles ondan kurtulamadı. Papaz kendini akşam yemeğine davet ettirdi ve

bazı imalı yorumlar yaptı. Hattâ kılıca ne olduğunu sordu ve onu görmekte ısrar etti.

Kılıç dolapta, kendisine kısa gelen bir rafta yatıyordu. Çiftçi Giles onu çıkarır çıkarmaz, kılıç bir anda kınından fırladı ve çiftçi kızgın haldeki kılıcı düşürdü. Papaz ayağa fırlayarak birasını devirdi. Kılıcı dikkatle aldı ve kınına sokmaya çalıştı, ama kılıç otuz santimcik bile girmedi ve papaz kabzasını bırakır bırakmaz yine kından çıkıverdi.

“Olur şey değil! Bu çok tuhaf!” dedi papaz ve hem kını hem de çeliği uzun uzun inceledi. Papaz eğitimli bir adamdı, ama çiftçi' yalnızca iri kitap harflerini güçlükle seçebiliyordu ve kendi adını bile okuyabileceğinden emin değildi. İşte bu yüzden kının ve kılıcın üzerinde zar zor görülebilen tuhaf harflere dikkat etmemişti. Kral’ın silahtarına gelince, kılıç ve kınların üzerindeki rünlere, isimlere ve başka güç ve mevki simgelerine öyle alışıktı ki, onlar için hiç kafasını yormamıştı; zaten böyle şeylerin modasının geçtiğini düşünüyordu.

Ama papaz uzun uzun baktı ve alnını kırıştırdı. Kılıç ve km üzerinde bazı yazılar bulmayı beklemişti, önceki gün aklına gelen fikir de buydu zaten, ancak gördükleri onu şaşırtmıştı, çünkü harfler ve simgeler oradaydı gerçekten, ama onlardan hiçbir şey anlamıyordu.

“Bu kının üzerinde bir yazı var. Kılıcın üzerinde de, ah, epigrafik simgeler görülebiliyor,” dedi.

“Gerçekten mi?” dedi Giles. “Peki ne diyorlar?”

“Karakterler arkaik, dil ise barbarca,” dedi papaz zaman kazanmak için. “Daha dikkatli incelemek gerekir.” Kılıcı o geceliğine ödünç almak istedi ve çiftçi memnuniyetle buna izin verdi.

Papaz eve geldiğinde raflardan bilgi dolu pek çok kitap indirdi ve gecenin geç saatlerine kadar oturdu. Ertesi sabah ejderhanın daha da yaklaştığı öğrenildi. Tüm I lam halkı kapılarını sürgüledi, pencerelerindeki kepenkleri kapadı. Mahzeni olanlar mahzene girip mum ışığında titreyerek oturdular.

Ama papaz gizlice dışarı çıktı ve kapı kapı dolaşarak, aralıktan ya da anahtar deliğinden kulak veren herkese, incelemelerinden ne öğrendiğini anlattı.

“Bizim iyi Aegidius,” dedi, “Kral’ın lütfuyla, romantik hikâyelerde Kuyruk-ısıran adıyla geçen ünlü kılıcın, Ca-udimordax’ın, sahibi olmuş.”

Bu ismi duyanlar kapılarını açtılar. Kuyruk-ısıran’m ününü hepsi biliyordu, çünkü o kılıç eskiden diyarın ejderha avcılarının en büyüğü olan Bellomarius’a aitti. Bazı anlatımlar onu Kral’ın anne tarafından büyük, büyük dedesi yapıyordu. Başarılarını anlatan pek çok türkü ve hikâye vardı, ve sarayda unutulmuş olsa da, köylerde hâlâ hatırlanıyordu.

“Bu kılıç,” dedi papaz, “sekiz kilometre dahilinde bir ejderha varsa kınında durmaz, ve bu kılıç cesur bir adamın ellerindeyken hiçbir ejderhanın ona direnemeyece-ği kesin.”

Bunun üzerine insanlar yine yüreklendiler, bazıları kepenklerini açtı ve başlarını dışarı uzattı. Sonunda, papaz birkaç kişiyi gelip ona katılmaya ikna etti, ama gerçekten hevesli olan tek kişi değirmenciydi. Giles’m zor duruma düştüğünü görmek riske girmeye değerdi.

Kuzeye, ırmağın karşı kıyısına endişeli bakışlar fırla-

tarak tepeye tırmandılar. Ejderhadan işaret yoktu. Muhtemelen uyuyordu; Noel boyunca çok iyi beslenmişti.

Papaz (ve değirmenci) çiftçinin kapısını dövdüler. Yanıt gelmedi, bu yüzden daha yüksek sesle dövdüler. Sonunda Giles dışarı çıktı. Yüzü kıpkırmızıydı. O da gecenin ilerleyen saatlerine dek uyanık kalmış, bol bol bira içmiş ve uyanır uyanmaz yine başlamıştı.

Köylüler onun çevresini sardılar, ona İyi Aegidius, Cesur Ahenobarbus, Büyük Julius, Sadık Agricola, Ham’in Gururu, Yörenin Kahramanı dediler. Ve Caudimor-dax’tan, Kuyruk-ısıran’dan, Kınına Girmeyen Kılıç’tan, Ya Zafer Ya Ölüm’den, Çiftçilerin Şerefi’nden, Ülkenin Yüreği’nden, İnsanın Hemşerilerine Yardım Etmesi’nden bahsettiler, öyle ki çiftçinin kafası ümitsizce karıştı.

“Durun biraz! Teker teker!” dedi fırsat bulduğunda. “Nedir bunlar, nedir bunlar? Sabah en meşgul olduğum zamandır, biliyorsunuz.”

Böylece, papazın durumu açıklamasına izin verdiler. Sonra değirmenci, çiftçiyi dilediği kadar köşeye sıkışmış halde görme zevkine nail oldu. Ama işler tam olarak değirmencinin beklediği gibi gitmedi. Her şeyden önce, Giles sert birasından epey içmişti. İkinci olarak, kılıcının aslında Kuyruk-ısıran olduğunu öğrendiğinde tuhaf bir gurur ve cesaret hissetmişti. Küçükken Bellomarius’la ilgili anlatılan hikâyelere bayılırdı ve aklı başına gelmeden önce, olağanüstü ve kahramanca bir kılıca sahip olmayı dilemişti. Bu yüzden, Kuyruk-ısıran’ı alıp ejderha avına

çıkabileceğini düşünmeye başladı aniden. Ama hayatı boyunca pazarlık yapmaya alışmıştı ve olayı ertelemek için bir girişimde daha bulundu.

“Ne?” dedi. “Ben, ejderha avına gideceğim, öyle mi? Eski tozluklarım ve yeleğim içinde! İşittiklerime bakarak, ejderha dövüşü için bir tür zırh gerekir diye biliyorum. Bu evde zırh yok, orası kesin,” dedi.

Bunun biraz can sıkıcı olduğunu kabul ettiler, ama demirciye haber saldılar. Demirci başını iki yana salladı. Ağır, hüzünlü bir adamdı ve günlük dilde Neşeli Sam olarak bilinirdi, ama asıl adı Fabricius Cunctator idi. Onun öngördüğü bir felaket (Mayıs’ta don gibi) gerçekleşmediği sürece çalışırken asla ıslık çalmazdı. Her gün her tür felaketin tellallığım yaptığından, onun öngörmediği pek az şey oluyor, ve onlardan da kendine pay çıkarmayı başarıyordu. En büyük zevki buydu, o yüzden, doğal olarak, felaketleri engellemek gönüllü olarak yapacağı bir şey değildi. Başını yine iki yana salladı.

“Hiç yoktan zırh yapamam,” dedi. “Zaten uzmanlık alanım da bu değil. Bence marangoza söyle, sana tahtadan zırh yapsın. İşine fazla yarayacağından değil. O kızgın bir ejderha.”

Herkesin suratı asıldı, ama değirmenci, ikna edebilirse, Giles’ı ejderhaya gönderme ya da, sonunda reddederse, onun balon gibi şişen yerel ününü söndürme planından kolay kolay vazgeçecek gibi değildi. “Zincir zırha ne dersin?” dedi. “Bu işe yarar, çok incelikli olmasına

da gerek yok. İş için kullanılacak, sarayda gösteriş yapmak için değil. Senin eski kösele yeleğine ne dersin Aegidius, dostum? Demirhanede de büyük bir halka ve zincir baklası yığını var. Herhalde orada neler yattığını Fab-ricius Efendi bile bilmiyordun ”

“Sen neden bahsettiğini bilmiyorsun asıl,” dedi demirci gittikçe neşelenerek. “Kastettiğin gerçek zincir zırhsa, o zaman alamazsın. Zincir zırh için cücelerin becerisi gerekir, her halka bitişiğindeki diğer dört halkaya uyacak falan. O beceriye sahip olsaydım bile, haftalarca çalışmam gerekirdi. Ve o zamana kadar hepimiz mezarı boylardık,” dedi, “ya da ejderhanın midesini.”

Hepsi sıkıntı içinde ellerini ovuşturdular ve demirci gülümsemeye başladı. Ama şimdi de o kadar korkmuşlardı ki, değirmencinin planından vazgeçmek istemiyorlardı. Tavsiye için ona döndüler.

“Eh,” dedi değirmenci, “eski zamanlarda, Güney yörelerinden zincir zırhtan parlak gömlekler alamayanların deri bir gömleğe çelik halkalar diktiklerini ve bununla yetindiklerini duymuştum. Bu konuda neler yapılabileceğine bakabiliriz.”

Böylece Giles eski yeleğini çıkardı ve demirciyi alıp demirhaneye seyirttiler. Orada köşe bucak arandılar ve senelerdir dokunulmamış eski metal yığınını altüst ettiler. En dipte, değirmencinin bahsettiğine benzer, eski bir ceketten dökülmüş, pastan donuklaşmış küçük halkalardan oluşan koca bir yığın buldular. İş ne kadar umutlu görünürse o kadar gönülsüzleşen ve hüzünlenen Sam oracıkla işe koşuldu; halkaları topladı, ayırdı, temizledi, ve (mutlulukla işaret ettiği gibi) halkalar Aegidius Efendi gibi enine boyuna geniş biri için yetersiz gelince, onu eski zincirleri sökmeye, zincir baklalarını çekiçleyerek becere-bildiğince düzgün halkalara dönüştürmeye zorladılar.

Küçük çelik halkaları aldılar ve yeleğin göğsüne diktiler. Daha büyük ve daha hantal halkaları arkaya tutturdular. Sonra, zavallı Sam’i iyice zorlayarak daha fazla lıalka elde ettiklerinde, çiftçinin pantolonlarından birini alıp, onun üzerine de halka diktiler. Değirmenci demirhane raflarının karanlık bir. köşesinde, bir miğferin eski demir iskeletini buldu ve ayakkabıcıyı işe koştu. Ayakkabıcı elinden geleni yaparak iskeleti köseleyle kapladı.

İş günün kalanı boyunca ve ertesi günde sürdü -ertesi gün On İkinci Gece ve Yortu arifesiydi, ama kutlamalar yapılmadı. Çiftçi Giles olayı her zamankinden fazla bira içerek kutladı, ama neyse ki ejderha uyuyordu. Şimdilik açlığını ve kılıçları unutmuştu.

Yortu günü, emeklerinin tuhaf sonucunu taşıyarak erkenden tepeye tırmandılar. Giles onları bekliyordu. Artık bahanesi kalmamıştı, bu yüzden zincirli yeleği ve pantolonu giydi. Değirmenci alayla güldü. Sonra Giles çizmelerini çekti, eski mahmuzları taktı ve kösele kaplı miğferi de kafasına geçirdi. Ama son anda, miğferin üzerine eski bir fötr şapka taktı ve zincir zırhın üzerine geniş gri pelerinini attı.

“Bunun amacı nedir Efendi?” diye sordular.

“Şey,” dedi Giles, “sizin ejderha avından anladığınız savaş meydanına Canterbury Çanları gibi şıngır mıngır gitmekse, benimki öyle değil. Ejderhaya geldiğimi gerektiğinden daha erken haber vermek hiç de akıllıca olmaz bana göre. Ve miğfer miğferdir ve bir meydan okumadır. Bırak

ejderha çalı çitin üzerinden eski şapkamı görsün, belki kargaşa başlamadan iyice yaklaşmayı başarabilirim.” Halkaları üst üste binecek şekilde dikmişlerdi, her biri bir alttakinin üzerine gevşekçe sarkıyordu ve gerçekten de şıngırdıyordu. Pelerin gürültüyü biraz boğuyordu, ama bu donanımla Giles oldukça tuhaf bir görüntü arz ediyordu. Ona böyle demediler. Kemeri güçlükle onun beline doladılar ve kını üzerine astılar, ama Giles’ın kılıcı kendi taşıması gerekiyordu, çünkü sıkı sıkı tutulmadığı sürece kılıç kınında durmuyordu.

Çiftçi, Garm’a seslendi. Kendine sorarsanız adil bir adamdı. “Köpek,” dedi, “sen de benimle geliyorsun.” Köpek uludu. “İmdat! İmdat!” diye haykırdı.

“Kes şunu!” dedi Giles. “Yoksa seni ejderhanın yapacağından beter ederim. Sen bu solucanın kokusunu biliyorsun. Bir kereliğine belki bir işe yararsın.”

Sonra Çiftçi Giles gri kısrağını getirmelerini istedi. Kısrak ona tuhaf tuhaf baktı ve mahmuzları kokladı. Ama Giles’ın sırtına binmesine izin verdi, ve böylece yola çıktılar. Hiçbiri mutlu değildi. Tırıs tırıs koşarak köyden ge-

çerlerken tüm köylüler pencerelerden alkışladı ve tezahürat yaptı. Çiftçi ve kısrağı olabildiğince cesur bir tavır takındılar, ama Garm utanmazın tekiydi ve kuyruğunu kıstırıp, ezile büzüle onları takip etti.

Köyün sonundaki ırmağı aştılar. Sonunda gözden kaybolduklarında yavaşlayıp yürümeye başladılar. Ama kısa sürede Çiftçi Giles’ın arazisinden çıkıp başka Ham sakinlerinin arazilerine girdiler ve ejderhanın ziyaret ettiği yerlere rastladılar. Kırık ağaçlar, yanık çalı çitler, kararmış otlar ve tekinsiz pis bir sessizlik vardı.

Güneş parıl parıl parlıyordu. Çiftçi Giles üzerindeki bir iki şeyi çıkarmaya cesaret edebilmeyi dilemeye başladı ve biraz fazla içip içmediğini merak etti. “Noel’e amma da güzel bir son oldu,” diye düşündü. “Benim de sonum olmazsa şanslı sayılırım.” Kocaman bir mendille yüzünü sildi -kırmızı değil yeşil bir mendildi, çünkü kırmızı bez ejderhaları kızdırır, Giles öyle duymuştu.

Ama ejderhayı bulamadı. Dar ve geniş pek çok yolda at sürdü, başka çiftçilere ait terk edilmiş tarlalardan geçti ve ejderhayı yine bulamadı.

Garm, elbette, hiçbir işe yaramıyordu. Kısrağın arkasından geliyor, burnunu kullanmayı reddediyordu.

Sonunda pek az zarar görmüş, sessiz ve huzurlu görünen dolambaçlı bir yola geldiler. Yolda sekiz yüz metre gittikten sonra, Giles görevini ve ününün gereklerini artık yerine getirmiş sayılıp sayılmayacağını merak etmeye başladı. Uzun uzun, geniş geniş aradığına karar ver-

mişti, geri dönüp akşam yemeği yemeyi ve arkadaşlarına ejderhanın onun geldiğini görüp uça uça kaçtığını söylemeyi düşünürken keskin bir dönemeci döndü.

İşte, ejderha oradaydı, kırık bir çalı çitin üzerine serilmiş, korkunç kafasını yolun ortasına uzatmıştı. “İmdat!” dedi Garm ve kaçtı. Gri kısrak pof diye oturdu ve Çiftçi Giles geri geri hendeğe düştü. Başını uzattığında, ejderha uyanmış, ona bakıyordu.

“Günaydın!” dedi ejderha. “Şaşırmış görünüyorsun.” “Günaydın!” dedi Giles. “Evet, şaşırdım.”

“Affedersin,” dedi ejderha. Çiftçi düşerken şıngırdayan halkaların sesini duyduğundan kulağını kuşkuyla dikmişti. “Sorduğum için kusura bakma, ama şans eseri beni arıyor olabilir misin?”

“Yo, hiç de değil!” dedi çiftçi. “Seni burada göreceğim kimin aklına gelir? Ben yalnızca gezintiye çıkmıştım.” Telaşla hendekten çıktı ve gri kısrağa doğru geri geri çekildi. Kısrak şimdi ayağa kalkmış, aldırmaz bir edayla yol kenarındaki çimenleri kemiriyordu.

“O zaman şans eseri karşılaşmışız,” dedi ejderha. “Memnun oldum. Bunlar senin bayramlık kıyafetlerin herhalde. Yeni moda mı?” Çiftçi Giles’ın fötr şapkası düşmüş, gri pelerini kayıp açılmıştı, ama o işi pişkinliğe vurdu.

“Evet,” dedi, “yepyeni. Ama benim köpeğin peşini bırakmamalıyım. Tavşan kovalamaya gitti, sanırım.”

“Ben sanmam,” dedi Chrysophylax dudaklarını yala-

yarak (bir eğlenti işareti). “Bence o senden çok daha erken dönecek eve. Ama lütfen yoluna devam et Efendi -adını bildiğimi sanmıyorum?”

“Ben de şeninkini,” dedi Giles, “ama bu şekilde kalsın bence.”

“Nasıl istersen,” dedi Chrysophylax yine dudaklarını yalayarak. Gözlerini kapamış gibi yaptı. Kötü bir yüreği vardı (tüm ejderhalar gibi)

ama pek cesur bir yürek değildi (çoğunlukla olduğu gibi). Uğruna savaşması gerekmeyecek yemekleri tercih ediyordu, ama güzel, uzun bir uyku çektikten sonra iştahı yerine gelmişti. Meşe'deki papaz sinirli çıkmıştı ve ejderha senelerdir iri, şişman bir adam tatmamıştı. Karşısına çıkan kolay eti denemeyi aklına koymuştu ve yalnızca ihtiyar aptalı hazırlıksız yakalamak için uygun anı bekliyordu.

Ama ihtiyar aptal göründüğü kadar aptal değildi ve atma binmeye çalışırken bile gözünü ejderhada ayırma-mıştı. Ama kısrağın başka fikirleri vardı ve Giles üstüne binmeye çalıştığında gerileyip çifteledi. Ejderha sabırsızlanmaya başladı ve sıçramaya hazırlandı.

"Affedersin!" dedi. "Bir şey mi düşürdün?"

Çok eski bir numaraydı, ama işe yaradı, çünkü Giles gerçekten de bir şey düşürmüştü. Düştüğünde Caudi-mordax'ı (ya da günlük dildeki adıyla Kuyruk-ısıran'ı) düşürmüştü ve kılıç orada, yolun kenarında yatıyordu. Giles onu almak için eğildiğinde ejderha sıçradı. Ama Kuyruk-ısıran kadar hızlı değil. Kılıç çiftçinin eline geçer

geçmez, bir anda doğrudan ejderhanın gözüne doğru atıldı.

"Hey!'.' dedi ejderha olduğu yerde kalakalarak. "Neyin var senin orada?"

"Yalnızca Kral'ın bana verdiği Kuyruk-ısıran," dedi Giles.

"Benim hatam," dedi ejderha. "Affedersin." Uzanıp yaltaklandı ve Çiftçi Giles gittikçe rahatladı. "Bana adil davrandığım sanmıyorum."

"Nasıl yani?" dedi Giles. "Hem, neden sana adil davranayım ki?"

"Şerefli adını benden sakladın ve şans eseri karşılaşmışız gibi davrandın, ama asil bir soydan gelen bir şövalye olduğun açık. Eskiden, bu tür durumlarda, şövalyelerin ünvanlar ve kimlikler açıklandıktan sonra meydan okuması âdettendi bayım."

"Belki öyleydi ve belki hâlâ öyledir," dedi Giles kendini beğenmeye başlayarak. Önünde kocaman, görkemli bir ejderhayı yaltaklanırken gören bir adamm birazcık kibirlenmesi mazur görülebilir. "Ama birden fazla hata yapıyorsun ihtiyar solucan. Ben şövalye değilim. Ben Ham'li Çiftçi Aegidius'um ve arazilerimden izinsiz geçenlere tahammül edemem. Daha önce de karabinamla dev vurduğum oldu, hem de senden daha az hasar verdikleri halde. Üstelik, meydan falan da okumamıştım."

Ejderhanın canı sıkılmıştı. “Lanet olsun o yalancı deve!” diye düşündü. “Ne yazık ki yanıltıldım. Cüretli bir çiftçi ve öylesine parlak, öylesine saldırgan bir kılıç karşısında ne yapmalı acaba?” Aklına daha önce yaşanmış, benzer bir olay gelmiyordu. “Adım Zengin Chrysophy-lax. Sizi şereflendirmek için ne yapabilirim?” diye ekledi yaltaklanarak, bir gözünü kılıçtan ayırmadan ve dövüşmekten kaçınma umuduyla.

“Yaylanıp gidebilirsin, seni kemiksi ihtiyar hayvan,” dedi Giles, aynı şekilde, dövüşten kaçınmayı umut ederek. “Benim tek istediğim senden kurtulmak. Hemen buradan git ve pis inine geri dön!” Karga kovalar gibi kollarını sallayarak Chrysophylax’a doğru adım attı.

Bu kadarı Kuyruk-ısıran’a yetti. Havada parıldayarak halka çizdi, sonra çınlayarak ejderhanın sağ kanadının eklemine indi ve ejderhayı fena halde şaşırttı. Elbette, Giles ejderha öldürmenin doğru yöntemleri hakkında pek bir şey bilmiyordu, yoksa kılıç daha hassas bir noktaya inebilirdi, ama Kuyruk-ısıran deneyimsiz ellerde elinden gelenin en iyisini yapmıştı. Chrysophylax’a bu kadarı yetti -kanadını günler boyunca kullanamayacaktı. Ayağa kalktı ve uçmaya çalıştı, ama uçamadığını fark etti. Çiftçi kısrağın sırtına atladı. Ejderha kaçmaya başladı. Kısrak da peşinden gitti. Ejderha bir tarlada oflaya pofla-ya dörtnala koştu. Kısrak da öyle. Çiftçi at yarışı izliyormuş gibi bağırıp çağırıyor, bir yandan da Kuyruk-ısıran’ı sallıyordu. Ejderha hızlandıkça şaşkınlaştı; gri kısrak elinden geleni yapıyor, ejderhanın peşinden ayrılmıyordu.

Kır yollarında koştular, çitlerdeki aralıklardan geçtiler, pek çok tarla ve dere aştılar. Dumanlar saçarak, böğüre-rek koşan ejderha yön duygusunu kaybetmişti. Sonunda aniden Ham köprüsüne vardılar, gürleyerek üzerinden geçtiler ve kükreyerek köyün ana yoluna daldılar. Orada, Garm bir ara sokaktan çıkıp kovalamacaya katılma yüzsüzlüğünü gösterdi.

Bütün köylüler pencerelere ya da çatılara çıkmıştı. Bazıları kahkahalar atıyor, bazıları tezahürat yapıyordu ve diğerleri teneke, tava, kazan çalıyor, boru, kaval ya da düdük öttürüyordu. Papaz kilisenin çanlarını çalmaya başlamıştı. Ham’de yüz senedir böylesi bir şamata ve kargaşa görülmemişti.

Ejderha kilisenin hemen önünde pes etti. Kendini yolun tam ortasına bıraktı ve nefes nefese yere yığıldı. Garm gelip onun kuyruğunu kokladı, ama Chrysoplıy-lax’ın utanacak hali kalmamıştı.

“İyi insanlar ve yiğit savaşçı,” dedi nefes nefese, Çiftçi Giles atının sırtında yaklaşır, köylüler yaba, sırık ve ocak süngüleriyle (makul bir mesafeden) çevresine toplanırken. “İyi insanlar, beni öldürmeyin! Ben çok zenginim. Verdiğim zararın karşılığını öderim. Öldürdüğüm bütün insanların cenaze masraflarını karşılarım, özellikle de Meşeli papazınınkini; asil bir kitabe dikilmeli onun için -gerçi pek sıskaydı ya. Her birinize gerçekten çok güzel bir armağan veririm. Evime gidip getirmeme izin vermeniz yeterli.”

“Ne kadar?” dedi çiftçi.

“Şey,” dedi ejderha çabucak hesap yaparak. Kalabalığın epey büyük olduğunu fark etti. “Adam başı on üç lira sekiz kuruş?”

“Saçma!” dedi Giles. “Zırva!” dedi insanlar. “Boş laf!” dedi köpek.

“Adam başı iki altın, çocuklara ise yarısı?” dedi ejderha.

“Ya köpekler?” dedi Garm. “Devam et!” dedi çiftçi. “Dinliyoruz.”

“Herkese on lira ve bir kese gümüş, köpekler için ise altın tasma?” dedi Chrysophylax endişe içinde.

“Öldür onu!” diye bağırdı sabırsızlanmaya başlamış olanlar.

“Herkese bir kese altın ve hanımlar için elmas?” dedi Chrysophylax telaşla.

“Şimdi konuşmaya başladın, ama yeterli değil,” dedi Çiftçi Giles. “Köpekleri yine unuttun,” dedi Garm. “Keselerin büyüklüğü ne kadar?” dedi adamlar. “Kaç elmas?” dedi karıları.

“Eyvah! Eyvah!” dedi ejderha. “Batacağım.”

“Hak ediyorsun,” dedi Giles. “Batmak ile yattığın yerde öldürülmek arasında seçim yapabilirsin.” Kuyruk-ısı-ran’ı salladı ve ejderha büzüldü. “Kararını ver!” diye bağırdı köylüler cesaretlenip yaklaşarak.

Chrysophylax gözlerini kırpıştırdı, ama içten içe gülüyordu: köylülerin fark etmediği sessiz bir titreme. Pazarlık onu eğlendirmeye başlamıştı. Ondan bir şey koparmayı umdukları açıktı. Bu engin ve kötü dünyanın âdet-

lerinden haberleri yoktu -gerçekten de, koca memlekette ejderhalar ve onların numaraları ile başa çıkmak konusunda deneyimi olan bir kişi bile kalmamıştı. Clırysophy-lax nefeslenmiş, aklı başına gelmeye başlamıştı. Dudaklarını yaladı.

“Siz söyleyin madem!” dedi.

Bunun üzerine bütün köylüler bir ağızdan konuşmaya başladılar. Chrysophylax ilgiyle dinliyordu. Onu rahatsız eden tek bir ses vardı: demircininki.

“Bu işin sonu iyi değil, işte buraya yazıyorum,” diyordu demirci. “Siz ne derseniz deyin, bir ejderha geri dönmez. Ama bunun da sonu iyi olmaz.”

“Öyle düşünüyorsan anlaşmaya katılmazsın,” dediler ona ve, ejderhaya aldırış etmeden, çekişe çekişe pazarlık etmeye devam ettiler.

Chrysophylax başını kaldırdı; köylülerin üzerine atılmayı ya da tartışma sürerken tabanları yağlamayı düşünmüşse de, hayal kırıklığına uğradı. Çiftçi Giles durmuş, bir saman çöpünü çiğneyerek düşünüyordu; Kuyruk-ısı-ran elindeydi ve gözünü ejderhadan ayırmamıştı.

“Olduğun yerde kal!” dedi kılıç, “yoksa, altın getirsen de getirmesen de, gününü görürsün.”

Ejderha hemen uzanıverdi. Sonunda papaz sözcü seçildi ve Giles’ın yanına geldi. “Pis Solucan!” dedi. “Haksızca kazandığın her şeyi bu noktaya geri getirmen gerek; zarar verdiğin insanlara tazminat ödedikten sonra, kalanları aramızda hakça paylaşacağız. Diyarımızı bir da-

ha taciz etmemeye ve başka canavarları üstümüze salma-maya yemin edersen, kafanı ve kuyruğunu kaybetmeden evine dönmene izin vereceğiz. Şimdi, (fidyeyle birlikte) geri döneceğine dair, bir solucanın vicdanı için bile bağlayıcı olacak kadar güçlü yeminler edeceksin.”

Chrysophylax makul bir tereddüt gösterisinin ardından kabul etti. Hattâ yıkımına hayıflanarak hararetli gözyaşları döktü, öyle ki yolda buharlar saçan su birikintileri oluştu, ama gözyaşları kimseyi etkilemedi. Ejderha, Aziz Hilarius ve Aziz Felix bayramında tüm serveti ile birlikte geri döneceğine dair pek çok ciddi ve hayretengiz yemin etti. Bu ona sekiz gün veriyordu, coğrafyadan bihaber olanların bile anlayabileceği gibi, gidip dönmesine yetmeyecek kadar kısa bir süreydi. Ama onun gitmesine izin verdiler, hattâ köprüye kadar eşlik ettiler ona.

“Bir sonraki buluşmamıza!” dedi ejderha ırmağın üzerinden geçerken. “Hepimizin dört gözle bekleyeceğinden eminim.”

“Gerçekten de dört gözle bekleyeceğiz,” dedi köylüler. Elbette, büyük aptallık etmişlerdi. Çünkü ejderhanın ettiği yeminler vicdanını üzüntü ve

büyük bir felaket korkusu ile doldurmak ise de, heyhat! ejderha vicdansızdı. Ve asil bir soydan gelen birindeki bu üzücü eksiklik basit insanların kavrayışının ötesinde olsa da, en azından kitaplardan anlayan bir adam olan papaz bunu tahmin etmeliydi. Belki de etmişti. O bir dilbilgisi uzmanıydı ve geleceği diğerlerinden daha iyi görebilirdi kuşkusuz.

Demirci atölyesine dönerken başını iki yana sallıyordu. “Uğursuz isimler,” dedi. “Hilarius ve Felix! Kulağa hiç hoş gelmiyor.”

Kral, elbette, haberi hemen aldı. Ülkede yangın gibi yayılmış, ağızdan ağza aktarılırken gösterişinden hiçbir şey kaybetmemişti. Kral muhtelif sebeplerden dolayı çok etkilenmişti ve bunların en önemlisi paraydı; hemen atına atlayıp, böylesine tuhaf olaylara sahne olan Ham’e bizzat gitmeye karar verdi.

Ejderhanın gidişinden dört gün sonra köye vardı. Peşinden gelen şövalyeler, borazancılar ve büyük bir yük kervanı ile beyaz atının sırtında köprüden geçti. Bütün köylüler en iyi giysilerini giymiş, onu karşılamak için yolun iki yanına dizilmişti. Alay kilise kapısının önündeki meydanda durdu. Çiftçi Giles, Kral’a tanıtıldığında onun önünde diz çöktü, ama Kral ona ayağa kalkmasını söyledi, hattâ onun sırtını sıvazladı. Şövalyeler bu samimiyeti görmemiş gibi yaptılar.

Kral bütün köyün ırmak kıyısında, Çiftçi Giles’ın geniş otlağında toplanmasını emretti, ve herkes toplandığında (olayın kendisini de ilgilendirdiğini düşünen Garm da oradaydı), Augustus Bonifacius rex et basileus lütfedip onlara bir konuşma yaptı.

O toprakların efendisi olarak, hain Chrysophylax’in servetinin tamamının kendisine ait olduğunu dikkatle açıkladı. Dağlık toprakların da efendisi olduğu iddiasına pek az değindi (tartışmalı bir konuydu); ama, “Bu konu-

da hiçbir kuşkumuz yok,” dedi, “bu solucanın sahip olduğu tüm hazine atalarımızdan çalındı. Ama bildiğiniz gibi, hem adil hem de cömert olduğumuzdan, sevgili kulumuz Aegidius uygun şekilde ödüllendirilecek; bu köydeki hiç-1 >ir sadık uyruğumuz, papazından en küçük bebeğine katlar, saygımızın bir işareti olarak, birer armağan almadan gitmeyecek. Çünkü Ham bizi pek memnun etti. En azından burada, soyumuzun kadim cesaretini hâlâ taşıyan sağlam ve yozlaşmamış insanlar var.” Şövalyeler kendi aralarında yeni şapka modasından bahsetmekteydiler.

Köylüler eğilip diz çöktü ve Kral'a alçakgönüllülükle teşekkür ettiler. Ama şimdi, ejderhanın kişi başına on lira önerisini kabul etmiş ve işi kendi aralarında halledip bitirmiş olmayı diliyorlardı. Her durumda, Kral'ın saygısının işareti olacak armağanın bundan daha düşük olacağından emindiler. Garm köpeklerden hiç bahsedilmediğini fark etti. Aralarında, gerçekten tatmin olan tek kişi Çiftçi Giles'tı. Ödüllendirileceğinden emindi ve bu pis işten yerel şöhretini artırarak sağ salim çıkabildiği için müthiş memnundu.

Kral hemen gitmedi. Çadırını Çiftçi Giles'm tarlasına kurdurdu ve başkentten çok uzaktaki bu sefil köyde mümkün olduğunca eğlenerek On Dört Ocak'ı bekledi. Kral'tn maiyeti takip eden üç gün içinde köyün bütün ekmek, tereyağı, yumurta, tavuk, pastırma ve koyun etini yedi bitirdi, ne kadar bira varsa hepsini içti. Sonra er-

zak yetersizliği hakkında söylenmeye başladılar. Ama Kral her şeyin bedelini cömertçe karşılıyordu (kısa süre içinde dolacağını umduğu Hazine'sinin daha sonra ödeyeceği senetlerle); bu yüzden, Hazine'nin gerçek durumundan habersiz olan Ham halkı oldukça memnundu.

On Dört Ocak, Hilarius ve Felix bayramı geldi ve herkes erkenden kalkıp hazırlandı. Şövalyeler zırhlarını kuşandılar. Çiftçi el yapımı zincirli ceketini giydi ve şövalyeler ona bakıp bakıp güldüler, ama sonra Kral'ın kaş çattığını görüp vazgeçtiler. Çiftçi, Kuyruk-ısıran'ı da taktı ve kılıç kınına kolayca girip orada kaldı. Papaz kılıca dik dik baktı ve kendi kendine baş salladı. Demirci kahkaha attı.

Öğle vakti geldi. Herkes o kadar .heyecanlıydı ki, pek bir şey yiyemedi. İkindi ağır ağır geçti. Kuyruk-ısıran hâlâ kından fırlamaya yanaşmıyordu. Ne tepeden izleyenler ne de en yüksek ağaçlara tırmanmış oğlan çocukları, havada ya da karada, ejderhanın dönüşünü haber veren herhangi bir şey görebiliyordu.

Demirci ıslık çalarak ortalıkta dolaşıyordu, ama diğerleri akşam çöküp yıldızlar çıkana kadar ejderhanın dönmeyi hiç düşünmediğinden şüphelenmediler. O zaman bile, ettiği ciddi ve hayretengiz yeminleri düşünüp, umut etmeyi sürdürdüler. Ama saatler geceyarısını vurup buluşma gününün bittiğini ilan ettiğinde büyük hayal kırıklığına uğradılar. Demirci sevinç içindeydi.

"Size söylemiştim," dedi. Ama köylüler hâlâ ikna olmamıştı.

“Ne de olsa feci yaralanmıştı,” dedi bazıları.

“Ona yeterince zaman tanımadık,” dedi diğerleri. “ Dağlar çok uzakta, hem taşıyacak bir ton yükü var. Belki yardım istemek zorunda kalmıştır.”

Ama bir sonraki gün de geçti, ardından bir sonraki. O zaman hepsi umudunu yitirdi. Kral öfkeden kıpkırmızı kesildi. Erzak ve içki tamamen tükenmişti, şövalyeler sesli sesli homurdanıyordu. Sarayın eğlencelerine dönmeyi diliyorlardı. Ama Kral para istiyordu.

Sadık kullarına veda etti, ama kısa ve aksi bir veda oldu bu ve Hazine borçlarının yarısını iptal etti. Çiftçi Gi-les’a pek soğuk davrandı ve başını öylesine sallayıp yoluna gönderdi onu.

“Bizden daha sonra haber alacaksınız,” dedi ve şövalyeleriyle borazancıları eşliğinde atına binip gitti.

Daha iyimser ve daha saf olan köylüler, yakında Ae-gidius Efendi’yi, en azından şövalye ilan edilmek üzere, K rafın huzuruna çağıran bir mesaj geleceğini düşünüyordu. Bir hafta sonra mesaj geldi, ama farklı türden bir mesajdı. Üç kopya halinde yazılmış ve imzalanmıştı: bir kopya Giles için, bir kopya papaz için ve bir tanesi de kilise kapışma çivilensin diye. Yalnızca papaza hitaben yazılan mesaj bir işe yaradı, çünkü Ham sakinleri için saray yazısı da kitap harfleri kadar tuhaf ve anlaşılmazdı. Ama papaz mesajı günlük dile çevirip kürsüden okudu. Kısa ve (bir kraliyet mektubu için) vecizdi; Kral’ın acelesi vardı.

Biz, Augustus B. A. A. P ve M. rex vesaire bilinmesini isteriz ki, diyarımızın güvenliğini sağlamak ve şerefimizi korumak amacıyla, kendini Zengin Chrysophylax olarak tanıtan solucan ya da ejderhanın aranıp bulunmasına ve suçları, kusurları, kabahatleri ve yalancı tanıklıkları için cezalandırılmasına karar verdik. Kraliyet Maiyeti'ne dahil tüm şövalyelere, Aegidius A. J. Agricola Efendi sarayımıza varır varmaz, bu görevle yola çıkmak üzere silahlanmaları ve hazır beklemeleri emredilmiştir. Söz konusu Aegidius güvenilir bir adam olduğunu ve devler, ejderhalar ve Kral'ın huzurunu tehdit eden başka düşmanlarla başa çıkabileceğini kanıtladığından, ona hemen yola çıkmasını ve en kısa zamanda şövalyelerimize katılmasını emrediyoruz.

Köylüler bunun büyük bir şeref sayılması gerektiğini, çiftçinin şövalye ilan edilmesine ramak kaldığını söylediler. Değirmenci kıskandı. “Aegidius

dostum dünyada yükseliyor,” dedi. “Umarım geri döndüğünde bizi yine tanır.” “Belki de dönemez,” dedi demirci.

“Bu kadarı yeter, seni ihtiyar at suratlı!” dedi iyice sinirlenmiş olan çiftçi. “Şerefin cehennemin dibine kadar yolu var! Geri dönersem değirmencinin arkadaşlığı bile hoş gelecek. Yine de, bir müddet ikinizden de uzak olacağımı bilmek biraz teselli veriyor.” Sonra yürüyüp gitti.

Kral emrettiğinde komşularınız için öne sürdüğünüz mazeretleri kullanamazsınız; bu yüzden kuzulama başlamış olsa da olmasa da, tarlaların sürülmesi gerekse de gerekmese de, ne olursa olsun, Giles’m gri kısrağına binip gitmesi gerekiyordu. Papaz onu uğurlamaya geldi. “Umarım yanma sağlam ip almışsındır,” dedi.

“Ne için?” dedi Giles. “Kendimi asmak için mi?” “Hayır! Yüreklen Aegidius Efendi!” dedi papaz. “Bana öyle geliyor ki, şansına güvenebilirsin. Ama yine de yanına uzun bir ip al, çünkü öngörüm beni yanıltmıyorsa ona ihtiyacın olabilir. Güle güle git ve sağ salim geri dön.” “Elbette! Geri döndüğümde hem evimi hem de arazimi berbat halde bulacağım. Patlayası ejderhalar!” dedi Giles. Sonra eyer heybesine kocaman bir kangal halat tıkıştırdı, atma atladı ve uzaklaştı.

Bütün sabah ortalarda gözükmemiş olan köpeği almamıştı. Ama o gittikten sonra Garm sine sine eve dönüp orada kaldı ve bütün gece uludu, bu yüzden dayak yedi, ama ulumaya devam etti.

“İmdat, ah imdat!” diye bağırıyordu. “Sevgili efendimi bir daha göremeyeceğim. O kadar korkunç ve muhteşemdi ki! Keşke ben de onunla gitseydim, keşke.”

“Kes sesini!” dedi çiftçinin karısı, “yoksa onun geri dönüp dönmediğini görecek kadar yaşamazsın.”

Demirci ulumaları duydu. “Kötü bir alamet,” dedi neşeyle.

Günler geçti, ama haber gelmedi. “Haber gelmemesi kötüye işaret,” dedi demirci ve şarkı söylemeye başladı.

Çiftçi Giles saraya yorgun argın, toz içinde vardı. Ama cilalı zincir zırhlar ve ışıl ışıl miğferlerle donanmış şövalyeler atlarının yanında hazır bekliyorlardı. Kral’ın çağrısı ve çiftçiyi de onlara dahil etmesi canlarını sıkmıştı, bu yüzden emirlere harfiyen uymakta ve Giles gelir gelmez yola çıkmakta ısrar ettiler. Zavallı çiftçi bir lokma yemek yeyip bir yudum şarap içecek zamanı ancak bulabildi, sonra yine yola koyuldu. Kısrak gücenmişti.

Neyse ki Kral hakkında düşündükleri dile getirilmedi, çünkü son derece vefasız düşüncelerdi.

Gün çoktan ilerlemişti. “Ejderha avına girişmek için çok geç,” diye düşündü Giles. Ama çok uzağa gitmediler. Artık yola çıktıklarına göre şövalyelerin acelesi yoktu. Şövalyeler, silahtarları, uşakları ve yük midillileri rahat rahat, düzensiz bir alay halinde yol aldılar, Çiftçi Giles yorgun kısrağının sırtında peşlerinden koşturuyordu.

Akşam geldiğinde durup çadırlarını kurdular. Çiftçi Giles için erzak getirmemişlerdi ve çiftçinin bulabildiklerini ödünç alması gerekti. Kısrak kızmıştı, Augustus Bonifaci-us ailesine olan sadakatinden vazgeçmeye yemin etti.

Ertesi gün yola devam ettiler, bir sonraki gün de. Üçüncü gün uzakta dağların belirsiz, konuksevmez siluetlerini gördüler. Fazla zaman geçmeden, Augustus Bo-nifacius’un hükümranlığının tanınmadığı topraklara girdiler. O zaman daha temkinli yol aldılar ve birbirlerine daha fazla sokuldular.

Dördüncü gün Yabani Tepeler’e ve efsanevi yaratıkların yaşadığına inanılan kuşkulu diyarın sınırına geldiler. Aniden, ileride at sürenlerden biri dere boyundaki kumların üzerinde uğursuz ayak izlerine rastladı. Çiftçiye seslendiler.

“Bunlar nedir Aegidius Efendi?” dediler.

“Ejderha izleri,” dedi çiftçi.

“Başı çek!” dediler.

Böylece, en başta Çiftçi Giles olmak üzere, batıya doğru at sürdüler. Giles’ın ceketindeki bütün halkalar şıngırdıyordu. Bu pek önemli değildi, çünkü şövalyeler de konuşup gülüşüyor, onlarla gelen ozan türkü söylüyordu. Zaman zaman şövalyeler türkünün nakaratına kanlıyor, çok yüksek ve çok güçlü seslerle, hep bir ağızdan söylüyorlardı. Cesaret vericiydi, çünkü güzel bir türküydü -uzun zaman önce, savaşların turnuvalardan dalla olağan olduğu günlerde yakılmıştı, ama bu akıllıca değildi. Artık geldiklerini o diyarın bütün yaratıkları öğrenmişti ve Batı’daki bütün mağaralarda ejderhalar kulaklarını dikiyorlardı. Bundan böyle ihtiyar Chrysophy-lax’ı uykuda yakalama olasılığı yoktu.

Şans eseri (ya da gri kısrak sayesinde), sonunda karanlık dağların gölgesine girdiklerinde Çiftçi Giles’ın kıstağı topallamaya başladı. Şimdi

çok dik ve taşlık yollara girmişlerdi ve gittikçe büyüyen bir huzursuzluk içinde, büyük zahmetle tırmanıyorlardı. Kısrak yavaş yavaş, ak-saya aksaya geriledi. O kadar sabırlı ve o kadar hüzünlü görünüyordu ki, Çiftçi Giles sonunda atından inip yürümek zorunda kaldı. Kısa süre sonra kendilerini yük atlarının da arkasında buldular, ama kimse onlara aldırış etmedi. Şövalyeler öncelik ve adabımuaşeret kurallarını tartışıyorlardı ve dikkatleri başka yerdeydi. Yoksa ejderha izlerinin artık daha belirgin ve daha kalabalık olduğunu fark ederlerdi.

Gerçekten de, Clirysophylax’m sık sık dolaştığı ya da günlük uçuş idmanından sonra konduğu yerlere gelmişlerdi. Alçak tepeler ve patikanın iki yanındaki yamaçlarda kavrulmuş, ezilmiş bir hava vardı. Pek az çimen görülebiliyordu ve kül ile yanık topraktan oluşan fonun üzerinde birbirine girmiş, kara kara funda ve ardıç gövdeleri göze çarpıyordu. Bu bölge senelerdir ejderhaların oyun alanıydı. Önlerinde karanlık dağlardan bir duvar yükseliyordu.

Çiftçi Giles kısrağı için endişeleniyordu, ama eskisi kadar göz önünde olmamak için bir bahane bulduğuna memnundu. Böylesine korkunç ve kuşkulu yerlerde, böyle bir alayın başında at sürmek hiç hoşuna gitmemişti zaten. Biraz sonra memnunluğu arttı ve talihine (ve kısrağına) şükretmek için sebebi oldu. Çünkü öğlen civarında -Candlemas Bayramı’nda ve yolculuklarının yedinci gününde- Kuyruk-ısıran kınından, ejderha da mağarasından fırladı.

Hiçbir uyarı vermeden, formaliteler için zaman harcamadan, savaşmak üzere üstlerine çullandı. Kükreyerek hızla atıldı. Evinden çok uzaktayken, kadim ve asil soyuna rağmen, pek de cesur davranmamıştı. Ama şimdi büyük bir gazapla doluydu, çünkü kendi kapısında savaşıyordu ve savunulacak onca hâzinesi vardı. Fırtına gibi gürleyerek, kırmızı şimşekler fırlatarak dağın yamacını bir ton yıldırım gibi dolandı.

Öncelik hakkmdaki tartışma hemen kesildi. Bütün atlar dört bir yana geriledi ve bazı şövalyeler yere düştü. Yük atları, yükler ve hizmetkârlar hep beraber dönüp kaçtılar. Öncelik konusunda onların hiç kuşkusu yoktu.

Aniden üstlerine bir duman çöktü ve tam duman bulutunun ortasında, ejderha alayın başına saldırdı. Şövalyelerin yedisi resmi olarak meydan okuyamadan öldü, pek çok başkası da atlarıyla birlikte devrildiler. Kalanlara gelince, atları kontrolü kendi ellerine alarak dönüp kaçtı,

sahiplerinin ne istediğine bakmadan onları da alıp götürdüler. Çoğunun istediği de buydu zaten.

Ama ihtiyar gri kısrak yerinden kıpırdamadı. Belki dik kayalık yamaçta bacaklarını kırmaktan korkuyordu. Belki de kaçamayacak kadar yorgun hissediyordu. İçten içe, kanat açmış ejderhalarla yüzleşmenin, onlara sırtını dönmekten daha iyi olduğunu ve kaçmanın işe yaraması için bir yarış atından daha hızlı olmak gerektiğini biliyordu. Üstelik, Chrysophylax'ı daha önce de görmüştü ve onu kendi topraklarında tarlaların ve derelerin üzerinden kovaladığım, sonunda köy meydanına uysal uysal yatırdığını hatırlıyordu. Kısrak bacaklarını ayırdı ve kişnedi. Çiftçi Giles yüzünün izin verdiğince soldu, ama kısrağının yanından ayrılmadı, çünkü yapacak başka bir şey kalmamış gibi görünüyordu.

Böylece, alaya saldıran ejderha tam önünde, elinde Kuyruk-ısıran olan eski düşmanını buldu aniden. Beklediği son şeydi bu. Kocaman bir yarasa gibi yana döndü ve yolun yakınındaki yamaca yıkıldı. Gri kısrak topallamayı unutarak yaklaştı. Epey cesaretlenmiş olan Çiftçi Giles telaşla atının sırtına tırmandı.

"Affedersin," dedi, "ama şans eseri beni mi arıyordun?"

"Hayır, hiç de değil!" dedi Chrysophylax. "Seni burada bulacağım kimin aklına gelirdi ki? Ben yalnızca buralarda uçuyordum."

"O zaman şans eseri karşılaşmışız," dedi Giles, "ve buna memnun oldum, çünkü ben ***seni*** arıyordum. Dahası, seninle halletmem gereken bir işim var, aslında, pek çok işim var."

Ejderha hıhladı. Çiftçi Giles sıcak yelden kaçınmak için kolunu kaldırdı ve Kuyruk-ısıran aniden öne fırlayarak ejderhanın burnuna tehlikeli ölçüde yaklaştı.

"Hey!" dedi ejderha ve hıhlamayı bıraktı. Titreyerek geriledi, içindeki ateşler soğudu. "Umarım beni öldürmeye gelmemişsindir, iyi efendim?"

"Yo, yo!" dedi çiftçi. "Ben öldürmekten bahsetmedim." Gri kısrak burnunu çekti.

"O zaman, sormama izin verirseniz, bunca şövalye ile ne işiniz var?" dedi Chrysophylax. "Şövalyeler her zaman ejderhaları öldürür. Önce biz onları öldürmezsek elbette."

“Benim onlarla işim yok. Onlarla alakam yok,” dedi Giles. “Zaten ya öldüler ya da gittiler. Geçen Yortu’da verdiğin söze ne oldu?”

“Ne olmuş?”

“Bir ay geç kaldın,” dedi Giles, “ödemen gecikti. Ben onu almaya geldim. Beni bu kadar zahmete soktuğun için özür dilemen gerek.”

“Gerçekten de öyle!” dedi ejderha. “Keşke hiç zahmet etmeseydim”

“Bu sefer bütün hâzineni teslim edeceksin ve pazarcı numaraları da yok,” dedi Giles, “yoksa ölürsün ve diğerlerine uyarı olsun diye derini kilisenin kulesine asarım.”

“Pek zalimce!” dedi ejderha.

“Anlaşma anlaşmadır,” dedi Giles.

“Nakit ödediğim için bir iki yüzüğü ve birazcık da altını kendime saklayamaz mıyım?”

“Tek bir pirinç düğme bile kalmayacak!” dedi Giles. Bir süre bu şekilde atışmaya, pazardaki insanlar gibi çekişmeye devam ettiler. Ama sonu beklediğiniz gibi oldu; hakkında başka ne derlerse desinler, pazarlıkta Çiftçi Gi-les’ın karşısında dayanabilen pek az kişi çıkmıştı.

Ejderha ta mağarasına kadar yürümek zorunda kaldı, çünkü Giles yanında yürüyor, Kuyruk-ısıran’ı fazlasıyla yakın tutuyordu. Dolana dolana dağa tırmanan dar bir patika vardı ve genişliği ikisine ancak yetiyordu. Arkalarından gelmek zorunda kalan kısrak pek düşünceli görünüyordu.

Zorlu bir yolda sekiz kilometre yürümek zorunda kaldılar; Giles oflaya poflaya, zahmetle ilerliyor, ama gözünü ejderhadan asla ayırmıyordu. Sonunda, dağın batı ya-

macında mağaranın ağzına geldiler. Geniş, karanlık ve ürkütücüydü, pirinç kapıları büyük demir sütunlara asılmıştı. Uzun zaman önce unutulmuş günlerde güç ve gurur temsil eden bir yer olduğu açıktı, çünkü ejderhalar bu tür işler yapmaz, bu tür madenlerde yaşamaz, bunun yerine, fırsat bulduklarında kudretli adamların ve eskilerde yaşamış devlerin lahitlerinde ya da hazine dairelerinde kalmayı tercih ederdi. Bu derin evin kapıları ardına dek açıktı ve onların gölgesinde durdular. Chrysophylax şimdiye dek kaçma fırsatı yakalayamamıştı, ama kendi kapısına geldiğinde ileri atıldı ve evine dalmaya hazırlandı.

Çiftçi Giles kılıcının yassı tarafıyla vurdu ona. “Ho!” dedi. “Seni içeri girmeden önce söyleyecek bir şeyim var. Getirmeye değer bir şeylerle en kısa zamanda dışarı çıkmazsan peşinden içeri gireceğim ve ilk iş kuyruğunu keseceğim.”

Kısrak burnunu çekti. Sonunda onu dünyanın parası bekliyor olsa bile, Çiftçi Giles’ı tek başına bir ejderha inine girerken hayal edemiyordu. Ama Kuyruk-ısıran öylesine parlak ve keskin görünürken Chrysophylax buna inanmaya dünden razıydı. Belki haklıydı da, çünkü on-ca bilgeliğine rağmen, kısrak henüz sahibindeki değişimi anlamamıştı. Çiftçi Gil es’in talihi yaver gidiyordu ve iki karşılaşmadan sonra, hiçbir ejderhanın onun karşısında duramayacağına inanmaya başlamıştı.

Her neyse, Chrysophylax kısa süre sonra yedi kilo altın ve gümüş ile yüzük, kolye ve başka güzel şeylerle

dolu bir sandık eşliğinde dışarı çıktı.

“Burada!” dedi.

“Nerede?” dedi Giles. “Kastettiğin buysa, iki katı bile yetmez. Sendekilerin yarısı bile değildir, eminim.”

“Elbette değil!” dedi ejderha, çiftçinin zekâsının köyde geçirdikleri o günden bu yana epey ilerlediğini görüp rahatsız olarak. “Elbette değil! Ama hepsini bir seferde getiremezdim.”

“İki seferde de getiremezsin herhalde,” dedi Giles. “Bir daha gidip gel ve daha hızlı davran, yoksa Kuyruk-ısıran’ın tadına bakarsın!”

“İstemem!” dedi ejderha ve daha da hızlı davranarak içeri girip çıktı. “İşte!” dedi kocaman bir altın yığınını ve elmas dolu iki sandığı yere bırakarak.

“Şimdi bir daha dene!” dedi çiftçi. “Ve daha fazla çaba harca!”

“Zalimce, pek zalimce,” dedi ejderha tekrar içeri girerken.

Ama artık gri kısrak kendi adına endişelenmeye başlamıştı. ‘Acaba bunca ağır şeyi eve kadar kim taşıyacak?’ diye düşünüyordu. Onca torbaya ve sandığa öyle hüzünlü gözlerle baktı ki, çiftçi onun aklından geçenleri tahmin etti.

“Sen endişelenme kızım!” dedi. “Yük taşıma işini ihtiyar solucana yaptırırız.”

“Merhamet!” dedi, mağaradan üçüncü defa, daha da büyük bir yükle, yeşil ve kızıl ateşlere benzeyen zengin bir

mücevher hâzinesi ile birlikte çıkmakta olan ejderha. “Merhamet! Bütün bunları taşırsam neredeyse ölümüm olur, beni öldürsen bile bundan bir kese fazlasını taşıyamam.”

“Demek dahası var, öyle mi?” dedi çiftçi.

“Evet,” dedi ejderha, “saygınlığımı korumama yetecek kadar.” Hayret etmek gerekir ki, gerçeğe yakın bir şeydi söylediği ve bunu yapmasının akıllıca olduğu anlaşıldı. “Kalanları bana bırakırsan,” dedi kurnazca, “sonsuza dek dostun olurum. Ve bu hâzineyi Kral’ın değil haşmetme-aplarınm evine taşırım. Dahası, onu korumana yardım ederim.”

Çiftçi sol eliyle bir kürdan çıkardı ve bir dakika boyunca enine boyuna düşündü- Sonra, “Anlaştık!” dedi takdire şayan bir sağduyu göstererek. Onun yerinde bir şövalye olsa,[1] hâzinenin tamamını almak konusunda ısrar eder ve hâzinenin lanetlenmesine sebep olurdu. Hem, ne kadar olasılıkdışı görünse de, Giles solucanı ümitsizliğe mahkum etseydi, ejderha sonunda Kuyruk-ısıran’a aldırmadan dönüp onunla savaşabilirdi. Bu durumda Giles, eğer kendi kendini biçmezse, nakil aracım öldürmek ve kazancının büyük kısmını dağlarda bırakmak zorunda kalırdı.

Eh, hikâyenin sonu bu oldu. Çiftçi, ne olur ne olmaz, belki bir şey yolunda gitmez diye, ceplerini mücevherlerle doldurdu ve gri kısrağa da taşıması için küçük bir yük yükledi. Kalanların hepsini sandık ve torbalar içinde Chrysophylax’ın sırtına yığdı, öyle ki ejderha bir kraliyet arabası gibi göründü. Uçması söz konusu değildi, çünkü

yükü çok ağırdı, ayrıca Giles kanatlarını bağlamıştı.

“Bu halat sonunda çok faydalı çıktı!” diye düşündü ve papazı minnetle andı.

Böylece ejderha, peşinde kısrak ve yanında ışıl ışıl Ca-udimordax’ı tehditkarca tutan çiftçi ile, oflaya poflaya koşturdu. Herhangi bir numara çevirmeye cesaret edemedi.

Yüklerine rağmen, kısrak ile ejderha alayın tırmandığından daha hızlı indiler. Çünkü Çiftçi Giles’ın acelesi vardı -ve bunun tek sebebi heybesinde pek az yiyecek kalmış olması değildi. Aynı zamanda, öylesine ciddi

ve bağlayıcı yeminleri bozmasının ardından Chrysophylax'a hiç güvenmiyordu ve ölmeden ya da büyük kayba uğramadan geceyi nasıl geçireceğini çok merak ediyordu. Ama gece çökmeden talihi yine yaver gitti, çünkü telaşla kaçmış ve şimdi şaşkın şaşkın Yabani Tepeler'de dolanmakta olan yarım düzine hizmetkâr ve yük atına rastladılar. Hizmetkârlarla atlar korku ve hayret içinde dağıldılar, ama Giles peşlerinden seslendi.

"Hey, çocuklar!" dedi. "Geri dönün! Bu yük bitmediği sürece size verecek bir işim[1] ve iyi bir maaşım var."

Böylece, bir kılavuz bulduklarına sevinerek, maaşlarını artık eskisinden daha düzenli alacaklarını düşünerek çiftçinin hizmetine girdiler. Sonra yedi adam, altı yük atı, bir kısrak ve bir ejderha yollarına devam ettiler, ve Giles kendini bir bey gibi hissetmeye başlayarak şişindi. Mümkün olduğunca az mola verdiler. Geceleyin, Çiftçi Giles ejderhayı dört bacağından dört kazığa bağladı ve başına sırayla nöbet bekleyecek üç adam dikti. Ama kısrak, adamlar kendi hesaplarına bir iş çevirebilirler diye bir gözünü açık tuttu.

Üç gün sonra kendi ülkelerinin sınırına geldiler, ve gelişleri öyle bir hayret ve şamata yarattı ki, benzeri o güne dek iki deniz arasında görülmemişti. Erzak ve içecek için durdukları ilk köyde ne istedilerse karşılıksız verildi onlara, ve gençlerin yarısı alaya katılmak istedi. Gi-les aralarından bir düzine delikanlı seçti. Onlara iyi maaşlar vaat etti ve bulabildiği atları satın aldı. Aklına bazı fikirler gelmeye başlamıştı.

Bir gün dinlendikten sonra, peşinde yeni eşlikçileri ile yine yola çıktı. Onun şerefine şarkılar söylüyorlardı; kaba ve kolay şarkılar, ama Giles'ın kulağına güzel geliyordu. Bazıları tezahürat yapıyor, diğerleri gülüyordu. Hem neşeli hem muhteşem bir manzaraydı.

Çiftçi Giles kısa süre sonra güneye döndü ve kendi evine yöneldi, ne Kral'ın sarayına yaklaştı ne de haber yolladı. Ama Aegidius Efendi'nin dönüş haberi Batı'dan itibaren yangın gibi yayılmış, epey şaşkınlık ve kargaşa yaratmıştı. Çünkü dağlardaki geçitte ölen cesur şövalyeler için tüm köylerin ve kasabaların yas tutmasını emreden fermanının ardından gelmişti.

Giles'ın gittiği her yerde yas bir kenara atıldı ve çanlar çalmaya başladı, insanlar yol kenarına toplanıp bağırdılar, şapkalarını ve eşarplarını

salladılar. Ama zavallı ejderhayı yuhaladılar, öyle ki ejderhacık yaptığı anlaşma-elan fena halde pişman olmaya başladı. Eski ve asil bir soydan gelen bir ejderha için son derece küçük düşürücü bir durumdu bu. Ham'e vardıklarında bütün köpekler ejderhaya horgörüyle havladı. Garm dışında bütün köpekler: Onun gözleri, kulakları ve burnu sahibinden başkasını görmüyordu. Gerçekten de, aklı tamamen başından gitti ve sokak boyunca taklalar attı.

Ham, elbette, çiftçiye harika bir karşılama düzenledi, ama muhtemelen çiftçiyi en çok memnun eden değirmencinin alay edecek şey bulamaması ve demircinin de yüzünün allak bullak olmasıydı.

"Bu iş burada bitmez, buraya yazıyorum!" dedi demirci, ama akima söyleyecek daha kötü bir şey gelmedi ve üzüntü içinde başını eğdi. Çiftçi Giles altı adamı, bir düzine yeni tutulmuş delikanlısı ve ejderhasıyla tepe yukarı tırmandı ve bir süre sessizce orada yaşadı. Evine papazdan başkasını davet etmedi.

Haber kısa zamanda başkente ulaştı ve insanlar yasal yası, işlerini güçlerini unutarak sokaklarda toplandı. Bol bol bağırış çağırış ve gürültü oldu.

Kral kocaman evinde tırnaklarını kemiriyor, sakalını çekiştiriyordu. Üzüntü ve öfke (ayrıca parasal endişeleri) yüzünden ruh hali öyle berbattı ki, kimse onunla konuşmaya cesaret edemiyordu. Ama sonunda şehrin gürültüsü onun kulağına kadar geldi; bu yas ya da ağlama seslerine benzemiyordu.

"Bunca gürültünün sebebi nedir?" diye sordu. "İnsanlara söyleyin evlerine girip doğru düzgün yas tutsunlar! Bu sesler kaz pazarından geliyor gibi."

"Ejderha geri döndü beyim," diye yanıt verdiler.

"Ne!" dedi Kral. "Şövalyelerimizi ya da onlardan geriye kalanı çağırın!"

"Gerek yok beyim," diye yanıt verdiler. "Peşinden gelen Aegidius Efendi sayesinde ejderha evcil mi evcil. Daha doğrusu bize öyle dediler. Haber geleli çok olmadı ve anlatılanlar çelişiyor."

"Hay çok yaşayalım e mi!" dedi Kral müthiş rahatlamış görünerek. "Biz de adam için öbür gün söylenmek üzere bir Ağıt ısmarlamıştık! Siparişi iptal edin! Hâzinemizden işaret var mı?"

“Anlatılanlara göre dağ gibiymiş beyim,” diye yanıt verdiler.

“Ne zaman burada olur?” dedi Kral hevesle. “İyi bir adam bu Aegidius - gelir gelmez bize gönderin onu!”

Buna yanıt vermeden önce tereddüt ettiler. Sonunda biri cesaretini topladı ve şöyle dedi: “Affedersiniz beyim, ama duyduklarımıza göre çiftçi kendi evinin yoluna dönmüş. Ama ilk fırsatta, uygun kıyafetler giyip buraya gelir kuşkusuz.”

“Kuşkusuz,” dedi Kral. “Ama kıyafetler cehennemin dibine gitsin! Olan biteni anlatmadan eve gitmek de ne demek oluyor! Pek kızdık.”

İlk fırsat gelip geçti, ve ardından pek çok başkası. Aslında Çiftçi Giles döneli bir haftadan fazla olmuştu ve ondan hâlâ ne bir mesaj ne bir haber gelmişti saraya.

Onuncu gün Kral’ın öfkesi patladı. “Haber gönderin adama, hemen gelsin buraya!” dedi ve haber gönderdiler. Ham at sırtında bir günlük yoldu.

“Gelmiyor beyim!” dedi haberci iki gün sonra titreyerek.

“Göklerin Şimşekleri!” dedi Kral. “Gelecek salı gelmesini emredin, yoksa ömür boyu hapis cezasına çarptırılır!”

“Affedersiniz beyim, ama yine de gelmiyor,” dedi gerçekten perişan durumdaki haberci salı günü tek başına döndüğünde.

“On Bin Gökgiirültüsü!” dedi Kral. “Atın bu aptalı hapse! O hödüğü zincire vurup getirecek adamlar gönderin!” diye haykırdı yakında duranlara.

“Kaç adam?” diye sordular şaşkın şaşkın. “Orada bir ejderha var, sonra... Kuyruk-ısıran ve...”

“Süpürge sapları ve keman yayları!” dedi Kral. Sonra beyaz atım getirmelerini emretti, şövalyelerini (ya da onlardan geriye kalanları) ve bir silahlı adam birliği çağırdı ve kor kızıl bir öfke içinde atını sürüp gitti. Halk şaşkınlık içinde evlerinden fırladı.

Ama Çiftçi Giles artık Yöre Kahramanı’ndan daha fazlası olmuştu: O, Diyarın Sevgilisi’ydi; ve insanlar önlerinden geçen şövalyelere ve silahlı adamlara tezahürat yapmadı, ama yine de Krallarına şapka çıkardılar. Kral,

Ham’e yaklaştıkça insanlar daha fena surat astılar, bazı köylerde köylüler kapılarını kapadılar ve görünürlerde tek bir yüz kalmadı.

Bunun üzerine Kral'ın kızgın gazabı soğuk bir öfkeye dönüştü. Sonunda Ham'in ve çiftçinin evinin berisindeki ırmaktan geçerken yüzünde haşin bir ifade vardı. Mekânı yakıp yıkmayı düşünüyordu. Ama Çiftçi Giles köprünün üzerinde, gri kısrağının sırtında, elinde Kuyruk-ısı-ran ile bekliyordu. Görünürlerde, yol kenarında yatan Garm dışında başka kimse yoktu.

"Günaydın beyim!" dedi Giles neşeyle, önce Kral'ın konuşmasını beklemeden.

Kral onu soğuk soğuk süzdü. "Tavırların huzurumuza münasip değil," dedi, "ama bu, çağrıldığında gelmemen için mazeret değil."

"Hiç aklıma bile gelmedi beyim, orası kesin," dedi Gi-•les. "Aklımda başka işler vardı ve verdiğiniz görevler için yeterince zaman harcamıştım zaten."

"On Bin Gökgürültüsü!" diye bağırdı Kral yine kor kızıl bir öfkeye kapılarak. "Seni de, küstahlığını da şeytan alsın! Bundan sonra ödül modül alamayacaksın; ipten kurtulursan kendini şanslı say. Hemen, burada af dileyip, kılıcımızı bize geri vermezsen asılacaksın."

"Af buyur?" dedi Giles. "Ödülümü zaten aldım, herhalde. Bizim buralarda dediğimiz gibi, bulan alır, alan alıkoyar. Üstelik, bana göre Kuyruk-ısıran benim yanım-dayken, sizinkilerle olduğundan daha iyi. Ama, şans eseri, bunca şövalye ve adam ne için?" diye sordu. "Ziyarete geldiyseniz, daha azıyla teşrif etseydiniz iyi olurdu. Beni alıp götürmeye geldiyseniz, bundan çok daha fazlasına ihtiyacınız olacak."

Kral boğulacak gibi oldu ve şövalyeler kıpkırmızı kesildiler, burunlarını kaldırıp öyle baktılar. Kral'ın sırtı onlara dönük olduğundan silahlı adamların bazıları sırıttı.

"Kılıcımı geri ver!" diye bağırdı Kral sonunda konuşmayı başardığında, birinci çoğul şahısta konuşmayı unutarak.

"Tacını bize ver!" dedi Giles: Orta Krallık tarihi boyunca benzeri duyulmamış, sersemletici bir yanıt.

"Göklerin Şimşekleri! Şu adamı yakalayıp bağlayın!" diye bağırdı Kral, haklı olarak tahammül edilemez ölçüde hiddetlenerek. "Ne bekliyorsunuz? Onu yakalayıp öldürün!"

Silahlı adamlar öne çıktılar.

“İmdat! İmdat! İmdat!” diye haykırmaya başladı Garm

Tam o anda ejderha doğruldu. Uzak kıyıda, ırmağın derinliklerine saklanmış, yatıyordu. Şimdi korkunç bir buhar bulutu saçıyordu, çünkü bir ton su içmişti. Hemen yoğun bir sis yayıldı ve sisin içinde yalnızca ejderhanın kırmızı gözleri görülebiliyordu.

“Evinize dönün sizi aptallar!” diye bağırdı. “Yoksa sizi paramparça ederim. Dağ geçidinde buz gibi yatan şövalyeler var, birazdan ırmakta daha fazlası olacak. Kral’ın tüm atları ve Kral’ın tüm adamları!” diye kükredi.

Sonra öne atıldı ve pençesini Kral’ın beyaz atına savurdu ve at, Kral’ın sık sık bahsettiği on bin gökgürültü-sü gibi şahlanıp dörtnala kaçtı. Diğer atlar da hemen peşinden gittiler: Bazıları bu ejderhayla daha önce de karşılaşmıştı ve o anı hatırlamak hiç hoşlarına gitmiyordu. Silahlı adamlar tüm güçleriyle Ham dışındaki dört bir yöne kaçıştılar.

Beyaz at yalnızca bir çizik almıştı ve fazla uzağa gitmesine izin verilmedi. Kral bir süre sonra onu geri sürdü. Her durumda, kendi atının hakimiydi ve kimse onun yer-yüzündeki herhangi bir insandan ya da ejderhadan korktuğunu söyleyemezdi. O döndüğünde sis dağılmıştı, ama şövalyeler ve adamları da öyle. Kuyruk-ısıran ile ejderhayı kendi tarafına almış cesur bir çiftçi ile yalnız başına konuşurken, işler Kral’a daha farklı görünmeye başlamıştı.

Ama konuşmak işe yaramadı. Çiftçi Giles inat ediyordu. Boyun eğmeyi reddediyordu ve Kral onu oracıkta, o anda teke tek dövüşe davet etse de, dövüşmek istemiyordu.

“Hayır beyim!” dedi Giles gülerek. “Evinize dönün ve sakinleşin! Sizi incitmek istemiyorum, ama gitseniz iyi olacak, yoksa solucanın ne yapacağını bilemem. İyi günler!”

Ham Köprüsü Savaşı’mn sonu böyle oldu. Kral hâzineden tek kuruş alamadı, kendini iyice beğenmeye başlamış olan Çiftçi Giles’tan tek bir özür duyamadı. Dahası, o günden sonra Orta Krallık’ın kudreti o bölgede sona erdi. Kilometreler dahilindeki insanlar Giles’ı beyleri olarak görmeye başladılar. Kral, onca ünvanına rağmen, tek bir adamı bile asi Aegidius’un üzerine salamadı, çünkü o, Diyarın Sevgilisi, şarkılara konu olmuştu ve onun başarılarını kutlayan onca türküyü yasaklamak imkânsız dı. En beğenilen türkü, köprüdeki karşılaşmayı yüz ayrı alaycı-kahramansı küple ile anlatan oldu.

Chrysophylax, Ham’de uzun süre kalarak Giles’ın işine yaradı, çünkü evcil bir ejderhası olan bir adam doğal olarak saygı görür. Papazın izniyle ejderha, Kral’ın ekinlerden payını saklamak için kullandıkları ambarda kaldı ve Giles’m tuttuğu on iki delikanlı da başında nöbet tuttu. Böylece, Giles’m ünvanlarımn ilki oluştu: Dominus de Domito Serpente, yani günlük dilde Evcil Yılan’ın Efendisi, ya da kısaca Evcil[2]. Bu şekilde birçok yerde şereflendirildi, ama yine de Kral’a bir miktar vergi ödüyordu: Köprüdeki karşılaşmanın tarihine denk gelen Aziz Matt-lıias Günü’nde altı öküz kuyruğu ve yarım litre bira yolluyordu ona. Ama fazla zaman geçmeden ünvanı Kont oldu ve Evcil Kontu’nun kuşağı gerçekten de uzundu.

Birkaç sene sonra Prens Julius Aegidius oldu ve ödediği vergiyi de ödemez oldu. Çünkü müthiş zengin olan Giles kendine muhteşem bir malikane yaptırmış, silahlı adamlardan oluşan büyük bir ordu kurmuştu. Çok havalı ve pek neşeliydiler, çünkü paranın satın alabildiği en iyi donanımlara sahiptiler. On iki delikanlının her biri kumandan oldu. Garm altın bir tasma edindi ve yaşadığı süre boyunca dilediği gibi gezdi ve arkadaşlarının tahammül edemediği gururlu ve mutlu bir köpek oldu, çünkü diğer köpeklerden ona, sahibinin korkunçluğunun ve ihtişamının hak ettiği saygıyı göstermelerini bekliyordu. Gri kısrak kalan günlerini huzur içinde geçirdi ve ne düşündüğünü kimseye belli etmedi.

Sonunda Giles kral oldu; elbette, Küçük Krallık’ın Kral’ı. Ham’de Aegidius Draconarius adıyla taç giydi, ama ondan daha çok İhtiyar Giles Solucan diye bahsedildi. Çünkü onun sarayında günlük dil moda oldu ve konuşmalarının hiçbirini Latince yapmadı. Karısı cüssesiyle ve ihtişamıyla muazzam bir kraliçe oldu ve malikane hesaplarını sıkı kontrol altında tuttu. Kraliçe Agat-ha’nın önüne geçmek imkânsızdı -en azından çevresinden dolaşırken epey yürümek gerekiyordu.

Böylece Giles sonunda yaşlı ve muhterem biri oldu, ak sakalı dizlerine dek uzadı ve çok saygın bir saray (erdemin sık sık ödüllendirildiği bir yer) ve tamamen farklı bir şövalyelik düzeni oluşturdu. Bunlar Solucanmuha-fızları’ydı ve armaları bir ejderhaydı: En kıdemli üyeleri de on iki delikanlıydı.

İtiraf etmek gerekir ki, Giles yükselişini büyük oranda talihine borçluydu, ama o talihi kullanırken zekâsından da faydalanmıştı. Ömrünün sonuna dek talih ve zekâ onunla kaldı ve bu hem dostları hem de komşuları için çok faydalı oldu. Papazı cömertçe ödüllendirdi; demirci ile değirmencinin

payına bile bir şeyler düştü. Çünkü Giles cömert davranabilecek kadar zengindi. Ama Kral olduktan sonra nahoş kehanetlere karşı güçlü bir kanun çıkardı ve değirmenciliği bir kraliyet tekeline dönüştürdü. Demirci iş değiştirip cenaze levazımatçısı oldu, ama değirmenci, kralın dalkavuk bir hizmetkârına dönüştü. Papaz piskopos oldu ve katedralini uygun şekilde genişletilen Ham kilisesine kurdu.

Hâlâ Küçük Krallık'ın topraklarında yaşayanlar, bazı köylerin ve kasabaların bugünkü adlarının ardındaki gerçeği tanıyacaktır. Çünkü bu tür konularda eğitimli olanlar, Ham yeni diyarın başlıca şehri olduktan sonra, Ham Beyi ile Tame Beyi arasında doğal bir karışıklık olduğunu ve İkincisinin daha bilinir hale geldiğini söyler, ki bu ad bugün bile hâlâ kullanılmaktadır; çünkü ***h*** harfi katılmış Thame tam bir budalalıktır. Buna karşın, ünlerinin ve servetlerinin kaynağı olan ejderhanın anısına Draconarii, kendilerine, Tame'in altı kilometre kuzeybatısında, Giles ile Chrysophylax'ın ilk tanıştığı yerde büyük bir ev yaptırdılar. Krallığın dört bir köşesinde o mekân, kralın adı ve armasının şerefine, Aula Draconaria, ya da günlük dilde Worminghall* olarak tanındı.

O zamandan bu yana diyarın görünüşü değişti ve krallıklar gelip geçti; ormanlar yok oldu, ırmaklar yer de- [3] ğiştirdi ve yalnızca tepeler kaldı, ve onlar da yağmur ve rüzgarla aşındılar. Ancak o ad hâlâ yaşamaktadır, ama insanlar artık oraya Wunnle demektedir (ya da ben öyle duydum), çünkü şöhretini kaybeden köyler olmuştur. Ama bu hikâyenin bahsettiği günlerde adı Worminghall idi ve Krallık Makamı'ydı, ve ağaçların üzerinde ejderha sancağı dalgalanırdı; ve Kuyruk-ısıran yerüstünde kaldığı sürece her şey orada yolunda gitti.

Elçi

Chrysophylax sık sık özgürlüğünün bahşedilmesi için yalvardı; hem, beslenmesi de pahalı çıktı, çünkü ejderhalar da ağaçlar gibi yaşadıkça büyüdüğünden, durmaksızın büyüyordu. Böylece, seneler sonra, Giles yerini sağlama aldığından emin olduğunda zavallı solucanın evine gitmesine izin verdi. Karşılıklı saygı ifadeleri ile vedalaştılar ve karşılıklı saldırmazlık anlaşması yaptılar. Ejderha, kötünün de kötüsü yüreğinde, Giles'a karşı bir ejderhanın herhangi birine duyabileceği en sevecen duyguları hissediyordu. Ne de olsa, bir de Kuyruk-ısıran vardı; tüm hâzinesine ek olarak canı da kolaylıkla alınabilirdi. Şimdiki haliyle, kendi

diyarındaki mağarasında (Gi-les'ın tahmin ettiği gibi) hâlâ bir yığın hâzinesi vardı.

Ağır ağır, zahmetle dağlara uçtu, çünkü uzun zamandır kullanılmamaktan kanatları hantallaşmıştı ve cüssesi ve zırhı epey büyümüştü. Eve vardığında, onun yokluğunda mağarasına yerleşme cüretini göstermiş genç bir ejderhayı çabucak kovaladı. Savaşın gürültüsünün tüm Venedotia'da işitildiği söylenir. Yenilen rakibini bir güzel yedikten sonra kendini daha iyi hissetti, küçük düşmüşlüğünün açtığı yaraları hafifledi ve uzun süre uyudu. Ama sonunda aniden uyandı ve uzun zaman önce bir yaz gecesi bunca sorunu başlatmış olan en uzun ve en aptal devi aramaya çıktı. Onu bir güzel fırçaladı ve zavallı dev yıkıldı.

"Karabina mıymış o?" dedi kafasını kaşıyarak. "Ben at sineği sanmıştım."

finis

ya da günlük dilde

SON

TOM BOMBADIL'IN MACÉRALA

1

Oxenford. Oxford ile aynı anlamı taşımaktadır. (Ç.N.)

2

İngilizcede 'Tame'. (Ç.N.)

3

Solucan Sarayı. (Ç.N.)

Önsöz

Kırmızı Kitap pek çok dize içeriyor. Bunların birkaçı ***Yüzüklerin Efendisi'nin Düşüşü*** anlatımına dahil edilmiş ya da hikâyelere ve tarihçelere eklenmiş; pek çoğu bağımsız sayfalarda bulunuyor, bazıları dikkatsizce sayfa kenarlarına ve boş kalan yerlere çiziktirilmiş. Sonuncuların büyük kısmı anlamsız geliyor, okunur halde olanlar bile genellikle anlaşılmıyor ya da yarı hatırlanan parçalar halinde kalmış. Bu dizelerden 4, 11, 13 numaralar oluşturulmuş, ama genel niteliklerine daha iyi bir örnek olarak, Bilbo'nun ***Kış ısırmaya başladığında*** dizelerinin bulunduğu sayfadaki karalama verilebilir:

Yel rüzgarhorozunu öyle döndürüyordu ki Kuyruğunu dik tutamıyordu;

Ayaz öyle kesmişti ki ardıçkuşunu Bir salyangozu bile kıramıyordu.

"Zor benim işim, " diye haykırdı kuş,

"Her şey boşuna, " diye yanıt verdi horoz;

Ve böylece sürdürdüler feryatlarını.

Bu seçki daha eski parçalardan alınmıştır ve daha çok Üçüncü Çağ'ın sonunda Hobbitler, özellikle de Bilbo, onun dostları ve onların soyundan gelenler tarafından yazılmış görünen Shire efsaneleri ve latifeleri ile ilgilidir. Ama yazarları nadiren belirtilmektedir. Metin dışı olanlar muhtelif elyazıları ile yazılmıştır ve muhtemelen sözlü gelenekten alınıp yazıya dökülmüştür.

Kırmızı Kitap'ta, 5 Numara'nın Bilbo, 7 Numara'nın Sam Gamgee tarafından yazıldığı söylenir. 8 Numara SG diye imzalanmıştır ve bu atıf kabul edilebilir. 12 Numara da SG olarak işaretlenmiştir, ama Sam Hobbitlerin özellikle sever göründüğü komik hayvan ilmi ile ilgil^ eski bir parçaya kendi dokunuşlarını eklemiş olabilir ancak. ***Yüzüklerin Efendisinde,*** Sam 10 Numara'nın Shirc'da gelenek olduğunu ifade etmiştir.

3 Numara, Hobbitleri eğlendiren bir başka türe örnektir: başlangıcına dönen ve böylece dinleyiciler isyan edene kadar anlatılabilen bir tekerleme ya da hikâye. Kırmızı Kitap'ta bunun pek çok örneği bulunmaktadır, ama diğerleri basit ve kabadır. 3 Numara bunların en uzunu ve en giriftidir. Bilbo tarafından yazıldığı açıktır. Bu, Bilbo'nun Elrond'un evinde kendi eseri olarak oku-

duğu uzun şiirle açık ilişkisinden anlaşılabilir. Aslında ‘saçma bir tekerleme’ olan eserin Ayrıkvadi versiyonu değiştirilerek, biraz da uygunsuz kaçan bir şekilde, Yüksek Elf Lisanı’na ve Eârendil hakkındaki Numenor efsanelerine adapte edilmiştir. Muhtemelen veznini Bilbo bulduğundan ve bununla gurur duyduğundan. Bu, Kırmızı Kitap’taki diğer parçalarda bulunmamaktadır. Burada verilen eski versiyon Bilbo’nun yolculuğundan dönüşünü takip eden ilk günlere ait olmalıdır. Elf geleneklerinin etkisi görülebilse de, ciddi olarak başvurulmaz ve kullanılan adlar (***Derrilyn, Thellamie, Belmarie, Aerie)*** Elfçe değil, Elf tarzında uydurmalardır.

Üçüncü Çağ’ın sonundaki olayların etkisi ve Rivendell ve Gondor ile teması sonucunda Shire ufkunun genişlemesi başka parçalarda da gözlenebilir. Burada Bilbo’nun Aydaki Adam tekerlemesinin ardına konan 6 Numara ve son parça, 16 Numara, nihai olarak Gondor’dan alınmış olmalıdır. Kıyılarda yaşayan, ırmakların denize akmasına aşina olan İnsanlar’ın geleneklerine dayalı oldukları açıktır. 6 Numara ***Belfalasftan*** (rüzgarlı Bel koyu) ve Dol Amroth’taki Denize Bakan Kule’den, ***Tirith Aear***'dan bahseder. 16 Numara, Güney Krallığı’nda denize akan Yedi Nehir’i[1] anlatır ve Yüksek Elf Lisanı’ndaki Gondor adını kullanır, ***Firiel***, ölümlü kadın.[1] [2] Langstrand’da ve

Dol Amroth’ta, eski Elf meskenlerine ve Eregion’un düştüğü İkinci Çağ’dan bu yana ‘batıya giden gemilerin’ ayrıldığı Morthond ağzındaki limana dair pek çok gelenek vardı. Dolayısıyla, bu iki parça Güneyli malzemenin elden geçirilmesinden ibaret, ama bu, Bilbo’ya Ayrıkvadi aracılığıyla ulaşmış da olabilir. 14 Numara da Ayrıkva-di’nin Elf ve Nûmenor ilmine dayalı ve Birinci Çağ’m sonundaki kahramanlık günlerini konu ediyor; Türin ile Cüce Mim hakkmdaki Nûmenor hikâyesinden yankılar içeriyor.

1 ve 2 Numara’nın Erdiyarı’ndan geldiği açık. Erdiya-rı, Dingle, Söğüt! üçlere’deki[3] [4] ormanlık vadi hakkında ve Bataklık’ın batısındaki Hobbitlerin sahip olamayacağı kadar bilgi içeriyor. Aynı zamanda, Erdiyarı halkının Bom-badil’i tanıdığını da gösteriyorlar[5], ama Shire halkı nasıl Gandalfın güçlerini pek az anlamışsa, onların da Bomba-dil’in güçlerinden pek haberleri olmadığı açık: İkisi de iyi kalpli, belki gizemli ve öngörülemez, ama yine de komik kişiler olarak görülüyordu. 1 Numara daha eski bir parça ve Bombadil ile ilgili efsanelerin muhtelif Hobbit

versiyonlarından oluşuyor. 2 Numara benzer gelenekleri kullanıyor, ama Tom’un sataşmaları burada arkadaşlarına yaptığı şakalara dönüşüyor ve söz konusu arkadaşlar bu şakalara (korkuyla karışık) eğlentiyle yaklaşıyor; ama muhtemelen çok daha sonra, Frodo ile yoldaşları Bom-badil’in evini ziyaret ettikten sonra yazılmışlar.

Burada sunulan Hobbit kaynaklı dizelerin iki ortak özelliği var. Hobbitler tuhaf sözcükleri, uyakları ve vezinleri severlerdi -sadelikleri içinde, Hobbitlerin bu tür şeyleri erdem ya da zarif saydığı açıktı, ama aslında yalnızca Elf uygulamalarının taklidi oldukları belli. Aynı zamanda, en azından yüzeysel olarak, neşeli ya da havaidirler, ama zaman zaman ilk başta anlaşılandan daha fazlasının kastedildiği de tahmin edilebilir. Hobbit kaynaklı olduğu kesin olan 15 Numara bir istisnadır. 15 Numara en son parçadır ve Dördüncü Çağ’a aittir, ama yine de buraca düşülmüştür, çünkü başına el yazısı ile ***i'rodo’nurı Düşü*** diye bir not düşülmüştür. Bu olağanüstüdür ve parçanın Frodo tarafından yazılmış olması pek mümkün olmasa da, başlık Frodo’nun son üç senesinde, Mart ve Ekim’de ona musallat olan karanlık ve ümitsiz düşlerle ilgili olduğunu göstermektedir. Ama ‘gezginlik hastalığına’ yakalanmış Hobbitlerle ilgili başka gelenekler de vardı kuşkusuz, ve eğer geri dönerlerse, daha sonra tuhaflaşıyorlar, iletişim kurulamaz oluyorlardı. Hobbit imgeleminde, arka planda hep deniz vardır; ama Üçün-eti Çağ’ın sonunda Shire’da baskın çıkan ruh hali, ondan korkmak ve Elf ilmine tamamen güvensizlik duymaktır, ve o Çağ’ın sonunu getiren olaylar ve değişimler bu ruh halini tamamen dağıtamamıştır.

I

TOM BOMBADİL’İN MACERALARI

W

İhtiyar Tom Bombadil neşeli adamdı; parlak maviydi ceketi, çizmeleri sarıydı, kuşağı ise yeşil, pür deri pantolonu; yüksek şapkasına taktığı bir de kuğu tüyü. Söğütlüdere’nin çimenli pınardan kaynadığı ve vadiye aktığı Tepe’nin altında yaşardı.

İhtiyar Tom yazın dolanırdı otlakları, düğünçiçekleri toplardı, gölgelerin peşinden koşardı, çiçeklerde uğuldayan yabanarılarını gıdıklardı, saatlerce mesken tutardı suyun kıyısını.

Orada uzun sakalını sarkıttı suya:

Fırlayıverdi Nehir-kadının kızı Altınyemiş;

uzun sakalını çekince, suya düştü Tom çırpınarak,

zambakların altına daldı guruldayarak ve yutkunarak.

“Hey, Tom Bombadil! Nereye gidiyorsun?

Su kabarcıklarınla balıkları ürkütüyorsun, kahverengi su sıçanı ve dalgıçkuşunu da, tüylü şapkanı da kaptırmışsın suya!”

“Getir şapkamı geri, aferin güzel kızım!

Suya girmekten hiç mi hiç hoşlanmadım.

Dal aşağı! Bul söğüt köklerinin altını, gölgeli göletlerde uyu küçük su kızı!”

Annesinin en derin çukurdaki evine

yüzdü Küçük Altınyemiş. Ama Tom düşmedi peşine;

o güneşin altında, söğüt köklerine oturdu,

sarı çizmelerini ve perişan tüyünü kuruttu.

Söğüt-adam uyandı, şarkısına başladı, sallanan dalların altında Tom’u uykuya daldırdı; bir çatlağa kıstırdı; çatlak pat diye kapandı, ceketi, şapkası ve tüyüyle Tom Bombadil’i kaptı.

“Ha, Tom Bombadil! Ne geçiyordu zihninden, ağacımın içine bakıp, su içmemi izlerken, tahta evimin derinliklerinde, beni tüyle gıdıklarken yüzüme yağmur gibi su damlaları dökerken?”

“İhtiyar Söğüt Adam, beni dışarı bırak!

Kaskatı kaldım burada; yastık kadar yumuşak bir şey yok sert çarpık köklerinin arasında.

Sen yine suyunu iç, Nehir-kızı gibi dön kendi uykuna!”

Konuştuğunu duyunca Söğüt-adam onu bıraktı; tahta evini sımsıkı kilitlerken homurdanıp gıcırdadı, ağacın içinde kendi kendine fısıldadı.

Tom söğütlü vadiden Söğütlü dere’ye çıktı.

Ormanın saçaklarında oturup biraz dinledi dallarda cıvıldayıp ötüşen kuşların seslerini. Kelebekler başının çevresinde göz kırparken, gri bulutlar geldi tam da güneş batarken.

Sonra Tom yine ayaklandı. Yağmur ürpermeye başladı, nehirde yuvarlak yuvarlak halkalar belirmeye başladı; bir rüzgar esti, sallanan yapraklardan soğuk damlalar düştü;

İhtiyar Tom seke seke bir deliğe sığındı.

Porsuk çıktı dışarı kar beyaz suratıyla siyah gözlerini kırpıştırarak. Tepeye yapmıştı yuva karısı ve oğullarıyla. Tom'u ceketinden yakaladılar, toprağın içine çekip, tünellerine taşıdılar.

Gizli evlerinin içinde oturup homurdanarak:

"Ho, Tom Bombadil! Nereden geliyorsun böyle yuvarlanarak,

ön kapımızda beliriyorsun? Porsuklara yakalandın. Seni geçirdiğimiz yolları asla bulamayacaksın!"

"Bak şimdi ihtiyar Porsuk, lafımı dinle!

Hemen çıkışı göster! Devam etmeliyim yürümeye. Bana gül çalılarının altındaki gizli arka kapıyı gösterin;

sonra pis patilerinizi temizleyip, burunlarınızı silin! Saman yastığınıza uzanıp dönün uykunuza, aynısını söyledim Altınyemiş'le İhtiyar Söğüt Adam'a!"

Bunun üzerine Porsuklar, "Affedersin!" dediler.

Tom'u dikenli bahçelerine götürdüler, sonra geri dönüp saklandılar titreyerek, tüm kapılarını tıkadılar toprağı pençeleyerek.

Yağmur dindi. Gökyüzü açıldı yaz alacakaranlığına, İhtiyar Tom Bombadil eve vardı kahkahalarla, kilitli kapısını açtı, kepenkleri kaldırdı.

Mutfağında pervaneler uçuşmaya başladı;

Tom gördü pencereden göz kırpan ilk yıldızları, ve yeni hilal batıda erkenden batmaya başladı.

Tepe altına karanlık çöktü. Tom bir mum yaktı; merdiveni gıcırdatarak yukarı kata çıkıp kapıyı açtı. "Hoo, Tom Bombadil! Bak ne getirdi gece sana! Kapının arkasındayım. Yakaladım seni sonunda! Tepedeki taş halkasının içindeki eski höyükte kalan Höyük-adamını unutmuştun bile.

İşte o yine dışarıda. Yeraltma götürecek seni.

Zavallı Tom Bombadil, solgun ve soğuk görüyorum geleceğini!"

"Çık dışarı! Kapa kapıyı ve gelme bir daha!

Al parlak gözlerini, götür kahkahanı da!

Çimenlik höyüğüne dön ve koy kemikten başını taştan yastığına, tıpkı İhtiyar Söğüt Adam, küçük Altınyemiş ve delikteki Porsuklar gibi! Bekliyor unutulmuş hüzün ve gömülü altınlar seni!”

Höyük-adam pencereden atlayıp kaçtı, avludan geçip duvarı gölge gibi aştı, haykırarak tepeye tırmanıp buldu taş halkasını, kemiklerini takırdatarak ıssız höyüğüne kapandı.

İhtiyar Tom Bombadil yastığına uzandı,

Söğüt’ten sessiz, Altınyemiş’ten tatlı,

Porsuklar’dan rahat ve Höyük-adam’dan sıcak; topaç gibi uğuldayarak ve körük gibi horlayarak.

Sabah ışığına uyandı sığırcık gibi ıslık çalarak,

“Gel gidelim sevgilim, seninle şen ve şakrak!”

Perişan şapkası, çizmeleri, ceketi ve tüyüyle donandı; pencereyi ardına dek güneşli güne açtı.

Bilge yaşlı Bombadil, ihtiyatlı adamdı; parlak maviydi ceketi, çizmeleri sarıydı.

Kimse onu yaylada, vadide yakalayamazdı, ya Söğütlüdere’yi, ya orman patikalarını aşındırırdı, ya da zambak göletlerinde gezerdi kayığıyla.

Ama bir gün yakaladı Nehir-kızını sazların arasında, yeşil elbisesi içinde, saçlarını salmış otururken, çalılardaki kuşlara eski su şarkıları söylerken.

Onu sımsıkı tuttu ve bırakmadı! Su sıçanları koşturarak kaçtı,

sazlar hışırdadı, balıkçıllar haykırdı, kızın yüreği pır pır attı.

Tom Bombadil dedi ki: “İşte benim güzel kızım! Benimle eve geleceksin! Çoktan hazır sofram:

Sarı kaymak, petekli bal, beyaz ekmek ve tereyağı bekliyor;

pencerede güller kepenklerin arkasından bakıyor. Tepe altına geleceksin! Derin yosunlu göletinde bırak anneni: Orada âşık bulamazsın kendine!”

Bizim Tom Bombadil’in düğünü neşeli oldu,

Tüylü şapkasını bırakıp başına düğünçiçeklerinden bir taç oturttu;

tepeden tırnağa gümüş-yeşil giyinmişti gelini, unutma-beni ve zambak çiçeklerindendi elindeki buketi.

Tom sığırcık gibi şakıdı, kemana uyup şarkı söyledi ve balansı gibi vızıldadı,

Nehir-kızınm ince beline sarıldı.

Evinde lambalar ışıldıyordu ve beyazdı yatak örtüleri; parlak balayında tıpış tıpış geldi Porsuk ailesi, tepe altında dans ettiler ve İhtiyar Söğüt Adam tıkladı, tıkladı pencereye onlar yastıkta uyurken sazlık kıyıda Nehir-kadını iç çekerken İhtiyar Höyük-adamının ağladığım duydu höyüğünden.

İhtiyar Tom Bombadil seslere aldırmadı,

takırtılara, dans eden ayaklara ve gece seslerine kulak

tıkadı;

gün doğana kadar uyudu, sonra sığırcık gibi şakıyarak: "Hey! Gel gidelim sevgilim, seninle şen ve şakrak!" Tom eşiğe oturup yontarken söğüt sopaları, güzel Altmyemiş tarıyordu sarı saçlarını.

2

BOMBADIL KAYIKLA AÇILIYOR

W

Eski sene kahverengiye dönüyordu; Batı Rüzgarı uğuldadı;

Tom Orman'da yere düşen bir kayın yaprağını yakaladı. "Yelin getirdiği mutlu bir gün yakaladım kendime! Neden gelecek seneyi bekleyeyim? Alırım istediğimde. Bugün kayığımı onarıp açılacağım rastgele söğütlü derede batıya doğru, canımın çektiği yere!"

Bir dala oturmuştu Küçük Kuş. "Selam Tom! Seni duydum.

Canının nereyi çekeceğini, nereye gideceğini tahmin ediyorum.

Uçup uçup gideyim, söyleyeyim seni karşılasın diyorum."

"Ad yok seni boşboğaz, yoksa tüylerini yolup yerim seni,

Her kulağa şakıyorsun seni hiç ilgilendirmeyen şeyleri! Nereye gittiğimi söylersen Söğüt-adam'a seni bulur kavurur,

söğüt ateşinde kızartırım. Bu da merakının sonu olur!"

Çalıkuşu kuyruğunu dikti, şakıyarak uçup gitti:

"Önce yakalaman gerek beni! Ad söylemeye gerek yok ki.

Kulağına konacağım: Dinleyecek haberimi.

‘Mithe’den aşağı,’ diyeceğim, ‘tam güneş batarken.’ Acele et, acele et! Tam zamanı su içmenin!”

Tom kendi kendine güldü: “Madem öyle, ben de oraya giderim.

Belki başka yollardan, ama bugün kürek çekerim.” Kürekleri yonttu, kayığını yamadı; çekip çıkardı onu gizli dereden,

sazların ve bodur söğüdün arasından, yatık karaağacın altından,

sonra ırmağa açıldı şarkı söyleyerek: “Budala bodur söğüt sen de,

söğütlü dereyle birlikte ak derinde ve sığ yerde!”

“Hey! Tom Bombadil! Nereye gidiyorsun böyle, dingildek kayığına binmiş kürek çeke çeke?”

“Belki Söğütlüdere boyunca Brendibadesi’ne; belki arkadaşlarım ateş yakar şerefime Saman-dibi’nde. Küçük ahaliden birini tanıyorum orada,

iyi davranır yoldan geçene. Oraya giderim arada sırada.” “Akrabama haber götür, onlardan haber getir!

Bana derin göletleri ve balıkların saklandığı yeri bildir!”

“Olmaz o zaman,” dedi Bombadil, “ben yalnızca geziyorum

sırf suyun kokusunu almak için, ayak işi yapmıyorum.”

“Vay vay! Kibirli Tom! Dikkat et teknen sallanmasın! Söğüt köklerine dikkat! Çırpınman beni güldürmesin.”

“Çok konuştun Mavi Balıkçıl! Temennini kendine sakla! Sen uç git de balık kılçıklarıyla tüylerini tara!

Dal üstünde şen bir beyken kendi evinde pis bir serseri,

kızıl gerdanlı olsan bile yaşadığın evin feci kirli. Rüzgara göre sallarlarmış gagalarını balıkçıllar ben öyle duydum: Olta atmak buraya kadar!”

Kral balıkçıl kapadı gagasını, göz kırpıştırdı, Tom geçerken

dalının altından türkü çığırarak. Sonra kanat açtı birden;

mücevher mavisi bir tüy düşürdü ve ışıl ışıl günışığmda kaptı Tom onu: Güzel bir armağan olmuştu bu da. Uzun şapkasına taktı tüyü, eskisini çıkarıp attı: “Tom’un tüyü şimdi mavi, şen bir renk ve pek kalıcı!”

Kayığın çevresinde halkalar ve kabarcıklar çarptı gözüne.

Tom küreği şap! diye indirdi ırmakta gördüğü gölgeye. “Fooş! Tom Bombadil! Ne çok oldu görüşmeyeli. Kayıkçı oldun demek? Ya alabora edersem seni?”

“Ne? Niye, seni bıyıklı velet, üstüne binerdim o zaman. Tir tir titrerdin parmaklarım sırtındayken.”

“Hah, Tom Bombadil! Söylerim seni anneme;

‘Çağır bütün akrabalarını, babanla kardeşlerini de sakın esirgeme!

Tom tahta bacaklı sutavuğu gibi delirdi: Kürek çekiyor Söğütlüdere boyunca, eski teknesine binmiş gidiyor!’”

“Samur postunu Höyük-adamlara veririm. Tabaklarlar seni!

Sonra altın halkalarla süslerler! Annen görse bile seni tanımaz kendi oğlunu, bıyığını görmedikçe.

Hayır, sataşma ihtiyar Tom’a, daha çevikleşmedikçe!”

“Fooş!” dedi porsuk delikanlı ırmak suları saçarak Tom’un üstüne başına; kayığı da sallayarak altına daldı ve kıyıya çıkıp baktı, uzakta solup giderken Tom’un şen şarkısı.

v

Elver adasının yaşlı kuğusu gururla geçti yanından, Tom’a karanlık bir bakış fırlattı, sesli sesli hıhladı burundan.

Tom güldü: “Seni ihtiyar su kuşu, tüylerini mi özledin?

Yeni bir tane ver madem bana! Önceki aşındı eskilikten.

Güzel bir çift laf söylesen, daha fazla severim seni: Uzun boyun, sessiz gaga, yine de dudak büker kibirli kibirli!

Bir gün Kral dönerse küstahlıkta geçer seni, sarı gaganı dağlayıp kırar senin azametini!”

Yaşlı Kuğu kabardı, tısladı ve hızlandı, dümen suyunda sallanan Tom küreklerine asıldı.

Söğütlübent’e vardı Tom. Irmak aşağı köpük köpük Sepetlidüzlük’e vardı fokurdayarak ve şakırdayarak; Tom’u yel gibi döndüre döndüre taşların üzerinden aşırdı,

mantar gibi zıplatarak Kapıduvar’daki limana taşıdı.

“Hoy! Ormancı Tom teke saıcalım takmış da geliyor değil mi!”

diye güldü Samançıkmazı ile Çalıdiken’in küçük ahalisi. “Dikkat et Tom! Ok ve yaylarımızla vuruvermeyelim seni!

Ne orman halkı ne de Höyük öcüleri geçebilir nehri kayıkla ya da salla Brendibadesi’ni aşamazlar, yoktur izin.”

“Hay, küçük şişko göbekler! O kadar da eğlenmeyin!

Delik kazan Hobbit gördüm içine saklanmak için, sırf boynuzlu bir keçi ya da porsuk gördüğü için, ay ışınlarından korkarsınız, kendi gölgelerinizden ürkersiniz.

Orkları üstünüze salarım: Koşa koşa kaçarsınız hepiniz!”

“Çağır, Ormancı Tom. Sakalın dökülene kadar söyle. Şapkana üç tane ok. Senden korkmuyoruz işte!

Şimdi nereye gidiyorsun? Aradığın biraysa,

Çalıdiken fıçıları derin değildir, yetmez sana!”

“Shirederesi’nden giderek Brendibadesi’nin üzerinden geçiyorum,

ama nehir kayık için çok hızlı akıyor, korkuyorum. Pek isterdim küçük ahali alsın beni teknelerine, hoş akşamlar ve şen sabahlar dilerdim kendilerine.”

Kızıl akıyordu Brendibadesi; nehir ateş almıştı sanki, güneş Shire’ın ötesinde alçaldı ve sonra battı kurşuni. Mithe Basamakları boştu. Onu karşılayan yoktu. Kazıklıyol sessizdi. Tom konuştu: “Karşılama da pek şen oldu!”

Tom yolda yürürken ışık artık soluyordu.

Saz lambalar parladı ileride. Biri seslendi ona doğru. “Hey sen!” Midilliler kalakaldı, tekerler kayarak durdu. Tom hiç yana bakmadan, durmaksızın taban vurdu.

“Hey sen! Dilenci, ne dolanıyorsun Bataklık’ta!

Ne işin var burada? Şapkana saplanmış oklarla!

Biri sinsi sinsi dolandığım görüp uyardı mı seni böyle? Gel buraya! Bana burada ne aradığını hemen söyle! Tek kuruşun olmasa bile, eminim, Shire birasıdır aradığın.

Kapılarını kapamalarmı söylerim, onu da hiç bulamazsın!”

“Vay, vay, Çamur ayak! Mithe kıyısında buluşmaya geç kalmış biri için amma aksi bir karşılama!

Seni şişko ihtiyar çiftçi, hırıldamadan yürüyemeyen, daha hoş olsa gerek çuval gibi araba üstünde gezmen.

Seni cimri bacaklı fıçı! Dilenci nasıl seçici olsun, yoksa sana gitmeni söylerdim, kaybeden sen olurdun. Gel Tırtıl! Binmeme yardım et! Bir kupa borçlusun bana.

Eski bir dost tanımalıydı beni akşam karanlığında da!”

Gülüşerek yola çıktılar, Sazlık’ta hiç durmadan, açık han kapısından gelen bira kokusuna aldırmadan.

100

Tırtıl Yolu’na döndüler tangur tungur hoplayarak, çiftçinin arabasında Tom oynayarak sıçrayarak. Bamfurlong üzerinde yıldızlar ve Tırtıl’ın evi ışıldıyordu; mutfakta yanan ateş karanlığa kalanları karşılıyordu.

Tırtıl’ın oğulları kapıda eğildi, kızları da diz kırdı, karısı susamışlardır diye bira kupalarını çıkardı. Şarkılar söylediler, şen öyküler anlattılar yemek yeyip oynadılar;

iyi adam Tırtıl göbeğini hoplatırken,

Tom birasına ara verip biraz kaval çaldı, kızlar ortada oynarken anne de kahkaha attı.

Diğerleri saman, ot ve tüy dolu yataklarına girdiğinde, kafa kafaya verdi bizimkiler ocak başındaki yerlerinde. İhtiyar Tom ile Çamur ayak, haber değiş tokuş ettiler, bahsettiler Höyüktepe’den ve Kule Tepeleri’nden: at binenlerden ve yürüyenlerden;

buğday başaklarından ve arpa tanelerinden, ve ekip biçmekten;

Bree’nin tuhaf hikâyelerinden, pazardan, demirhaneden ve değirmenden;

fısıldayan ağaçların söylentilerinden, melez çamlardaki güney yelinden,

Geçit’teki uzun boylu Gözetçiler’den, bataklıktaki gölgelerden.

101

İhtiyar Tırtıl sonunda közlerin yanındaki sandalyede uykuya daldı.

Tom yarı hatırlanan düşler gibi, şafaktan önce evden çıktı,

o düşler ki, bazısı neşeli, bazısı hüzünlü ve bazısında uyarılar saklı.

Kapının açıldığını kimse duymadı; sabah sağanak vardı Tom’un ayak izlerini sildi, Mithe’de hiç işaret bırakmadı, Samançıkmazı’nda ne şarkısını

duydular ne de ağır adımlarını.

Kayığı üç gün Kapıduvar'daki limanda bekledi, sonra bir sabah Söğütlüdere'den yukarı çıktı yine. Susamurları gece gelip saldı onu, dedi Hobbitler, bendin üzerinden aşırıp nehir yukarı ittirdiler.

Elvet adasından çıkıp geldi Yaşlı Kuğu yüze yüze,

Kayığın ipini gagasına aldı kibirle,

suda götürdü çeke çeke; samurlar yanında yüzdü,

ihtiyar Söğüt-adam'ın dolaşık köklerinin etrafından

götürdü;

Kral balıkçıl pruvaya tünedi, oturakta çalıkuşu şakıyordu,

şen şakrak getirdiler kayığı eve doğru.

Sonunda Tom'un deresine geldiler. Porsuk dedi, "Bak şimdi!

Bacaksız sutavuğu, yüzgeçsiz balık gibi bir işti!"

Hey! Budala bodur söğütlü dere! Kürekleri unutmuşlardı geride!

Kapıduvar'daki limanda yatıp bekliyorlardı, Tom gelip onları bulsun diye.

3

MACERA

Bir zamanlar şen bir yolcu, bir haberci, bir denizci vardı: Yaldızlı bir gondol yaptı gezmek için

ve içini sarı portakalla doldurdu ve lapa koydu erzak diye; mercanköşk, lavanta ve kakule serpti güzel koksun diye.

Yük gemilerinin rüzgarlarına seslendi onu taşısın diye onu oyalamak için bekleyen on yedi nehri aşırsın diye.

Çakıl taşlı sahilde şen Derrilyn'in aktığı sudan çıkıp kıyıya yapayalnız yanaştı.

Otlaklardan geçti sonra kasvetli uzanan Gölgeli-diyar'a, tepenin altından, tepenin üstünden yorgun argın devam etti yola.

Oturup bir türkü çığırarak, gezisine ara verdi; oralarda kanat çırpan kelebeğe evlenme teklif etti.

Kelebek dudak büktü ona acımadan alay etti, bu yüzden bizim gezgin de sihir ve demircilik öğrendi.

Hava kadar ince bir ağ dokudu onu yakalamak için, ve kanat yaptı böcek derisinden, kırlangıç kılından tüy ekleyip ardına takıldı.

Hazırlıksız yakaladı onu örümcek ağından ipliklerle; yumuşacık zambaklardan kalacağı kameriye çiçek ve tüyden bir yatak yatıp uyuması için; gelinliği gümüş ışık ve ince beyaz ipekten.

Mücevher dizdi kolyelerine, ama amansızca harcadı onları kelebek. Üzüntü içinde yola koyuldu gezgin sonunda feci kavga ederek; kelebeği bıraktı solmaya ve titreyerek kaçıp gitti;

rüzgarın peşine takılarak kırlangıç gibi uçup gitti.

Takımadalardan geçti sarı kadifeçiçeklerinin açtığı, sayısız gümüş çeşmeli ve peri altınından dağları.

Savaş ve baskına daldı, deniz ötesinde yağmaladı, Belmarie ve Thellamie ve Fantasie'de dolandı.

Mercandan ve fildişinden yaptı miğferini ve kalkanını, zümrüttendi kılıcı ve dehşetengizdi çekişmesi Aerie ve Faerie Elfleriyle, altın saçlı ve parlak gözlü Elf şövalyeleri paladinlerle atlarına atlayıp meydan okudular.

Kristaldendi zincir zırhı, alaca akiktendi kını; dolunaydan gümüş uçlu mızrağı abanozdandı. Bakırtaşından ve damlataştan ciritlerini çıkardı, sonra Sema'nın yusufçuklarını buldu, savaştı ve galebe çaldı.

Yabanarıları ve Arıkuşları ve Balarıları ile çatıştı, ve Altın Petek'i kazandı; bürümcüklü ve yapraklı ve çiçek sayvanlı gemisiyle güneşli denizde eve doğru açıldı ve oturup şarkı söyleyerek zırhını silip parlattı.

Bir süre daha oyalandı

o yalnız gün küçük adalarda,

sallanan çimenlerden başka şey bulamayıp

kalan son yolu seçti sonunda,

peteğini alıp kalktı ve döndü,

ama tam eve vardığında

mesajı ve görevi geldi aklına!

Savaşlarda, yolculuklarda aklından uçup gidivermişti ihtişamlı turnuvalarda.

Bu yüzden yine gitmeliydi ve yine binmeliydi gondola, sonsuza dek bir haberci, bir yolcu ve aylak olarak, avare gezerek bir tüy gibi, bir denizci gibi rüzgara kapılarak.

4

PRENSES Mîî

Küçük Prenses Mii Çok şekerdi

Elf şarkılarında bile adı geçer: Saçlarında inciler Güzelce örülmüşler;

Altın ibrişimler

Mendilini süslerdi,

Yıldızdandı boynundaki Gümüş örgüler.

Güve ağı kadar hafif Beyaz ay ışığı gibi latif Dokunmuş ceket giyer, Gömleğinin beline Doladığı kemerine Dikilmiş elmas çiyler.

Gündüzleri gezerdi,

Gri manto giyerdi Başında bulutlu mavi başlığı vardı; Ama geceleri çıktığında Yıldızlı gök altında Işıl ışıl parlardı.

Balık pulu dizili

İncecik terliklerini Işıldatarak koşardı Dans ettiği havuza,

Rüzgarsız suda

Onun serin aynasında oynardı. Işıktan bir sis gibi Uçarcasına dönerdi Dokunduğunda ayakları Gümüşten fiske gibi Basıp geçtiği dans pisti Bir cam gibi tınlardı.

Başını kaldırıp yükseklere Bakardı çatısız göğe,

Ve dönerdi gölgeli kıyıya;

Sonra arkasına dönüp de Gözlerini çevirince Görürdü aşağıda

Bizim Prenses Şii'yi Güzelliği aynı Mii:

Başlarlardı dansa!

Şii de hafifti Mii kadar ve zeki;

Ve Şii, söylemesi tuhaf olsa bile, Başında yıldızlı tacı Tepetaklak asılıydı Dipsiz bir kuyunun içine!

Işıl ışıl gözlerinde Muazzam bir hayretle Baktı Mii'nin gözlerine:

İşte bu harika,

Baş aşağı sallanınca Yıldızlı denizin üstünde!

Ayaklarıydı sadece Birleşen birbiriyle;

Çünkü yollar her nerede Uzanıyorlarsa karaya İnsanlar dik durmuyorlarsa Aşılıyorlarsa gökten yere Kimse neresi bilmiyor Büyüyle de öğrenmiyor Elf ilminden bile.

Böylece tek başına Yapayalnız hâlâ Önceki gibi dans ede ede Saçlarında incilerle Güzelim gömleğinin içinde Balık pulundan terlikleriyle Mii çekip gittiğinde:

Balık pulundan ince ince Narin terlikleriyle Güzelim gömleğinin içinde Saçlarında incilerle gitti Şii de!

5

AY'DAKİ ADAM GECE YATMAK BİLMEDİ

W

Bir han vardı, hem eski hem neşeli eski gri tepenin altında,

Orada yaptıkları bira öyle karaydı ki Ay'daki Adam bile aşağı indi içmek için kana kana.

Beş telli keman çalar

seyisin çakırkeyif kedisi;

Yayını çeker ileriye geriye,

Önce peşten mırıldanır, sonra ciyaklar ince ince sonunda itip çeker testere gibi.

Hancının beslediği küçük köpek şakalara bayılır;

Eğlenirken hancının konukları Şakaları dinlemek için diker kulakları

ve kahkahadan boğulmasına ramak kalır.

Bir de boynuzlu inek kraliçeler kadar kibirli;

Müzik başını döndürdüğünde o da Başlar tüylü kuyruğunu sallamaya

ııı

ve dans pisti yapar çimenliği.

Ey! Dizi dizi gümüş tabaklar gümüş kaşıkları unutmamalı!

Özel bir çift var Pazar'a ayrılan,
Cumartesi akşamından özenle cilaladıkları.
Ay'daki Adam içerken
kedi başladı feryat etmeye;
Masada bir tabakla kaşık oynadı,
Bahçedeki inek deli gibi sıçradı,
ve küçük köpek düştü kendi kuyruğunun peşine.
Ay'daki Adam bir kupa daha aldı,
sonra devriliverdi sandalyesinin altına;
Orada uyuyup kaldı ve bira gördü düşünde,
Ta ki yıldızlar solana kadar gökyüzünde, ve şafak yayılana kadar havada.
Seyis dedi ki çakırkeyif kedisine:
"Ay'daki beyaz atlar var ya,
Kişneyip ısırıyorlar gümüş gemlerini;
Ama burada bayılıp kaldı sahipleri, ve güneş yükselecek yakında!"
Böylece kedi çaldı kemanını, gıy gıy da gıy gıy, ölüyü bile uyandıracak bir ezgi:
Ciyak ciyak, ileri geri, hızlandırdı tempoyu,
Hancı Ay'daki Adamı sarsıp durdu: dedi ki, "Saat üçü geçti!"
Yavaşça yuvarladılar Adam'ı tepeye ve oradan sepetlediler Ay'a,
Atlar arkadan dörtnala,
İnek geldi oynaya oynaya, ve tabak koştu kaşıkla.
Keman gittikçe hızlandı gıy gıy; köpek başlamasın mı bağırmaya,
İnekle at amuda kalktı;
Tüm konuklar yataktan fırladı ve dans ettiler ortada.
Tıngır mıngır koptu keman telleri! ve inek Ay'ın üzerinden atladı.
Küçük köpek bastı kahkahayı,
Ve Cumartesi gününün tabağı Pazar'ın gümüş kaşığıyla kaçtı.
Tombul Ay yuvarlandı tepenin ardına,
Güneş kafasını kaldırdığında.

İnanamadı ateşten gözlerine;

Çünkü gündüz olmaya gündüzdü ama, yine de hepsi gitmişlerdi yataklarına!

6

AY'DAKİ ADAM ERKEN İNDİ

Ay'daki Adam'ın ayakkabıları gümüşten ve gümüş iplikten sakalı;
Opal taçlı başı,
incilerle kaplı kuşağı,
Gri mantosuyla yürüyüp gitti de bir gün ışıl ışıl zeminde,
Kristal anahtarıyla açtı fildişi bir kapıyı gizliden gizliye.
Parlak saçlardan dantel gibi merdivende hafif adımlarla indi,
Karar verdiği delice maceraya
sonunda çıktığı için neşeliydi.
Ak elmaslar keyif vermiyordu artık; bıkmıştı artık minaresinden
Ay taşından yapılmış, tek başına ay dağlarında yükselen.
Solgun esvabına işleyecek beril ya da yakut için göze alırdı her tehlikeyi,
Işıl ışıl mücevherlerle,
zümrüt ve safirden bir taç düşlerdi.
Yalnızdı da, işsiz güçsüz
altın dünyaya bakar durur.
O dönerken uzaktan gelen uğultuya kulak verir.
Gümüş ayında otururken dolunayda Ateş'i özlerdi içten içe:
Solgun selenitin duru ışığı değil;
kırmızıydı yüreğinde,
Kızıl ve gül ve köz parıltısı, dil dil yanan ateşler,
Fırtınalı bir günün şafağında alev alev yanan gökler.
Mavi denizler ve orman yeşili canlı renkler ait olurdu ona;
Kalabalık dünyanın neşesini

ve insanların iyimser kanını eklerdi bunlara. Şarkıları, kahkahaları,

sıcak yemekleri ve şarapları özlerdi,

Kar tanesinden beyaz kekler yer, seyrek ay ışığını içerdi.

Oynattı ayaklarını,

hayal ederken eti, biberi, bol bol içkiyi; Dikkatsizce takılıp merdivenden düştü akanyıldız misali,

Yortu arifesinde bir gece

titreşerek takla makla Merdivenden köpük köpük dolambaçlı Bel Koyu'na.

Aldı mı onu bir düşünce, ya batıp da erirse ne yapacağım diye,

Tam o anda bir balıkçı, teknesiyle buldu onu mürettebatı hayret içinde,

Ağlarına aldılar sırılsıklam

fosforlu fosforlu ışıldayarak Mavimsi beyaz ve opal rengi narin yeşil parlak parlak.

İstemeye istemeye paketlendi

sabah balıklarıyla birlikte karaya gönderildi "Handa bir yatak tutsan daha iyi, kasaba yakındır zaten," dendi.

Yalnız Deniz'e Bakan Kule'nin yüksekte matem çanı çınladı bir kere Ay Adam'ın çılgınca yolculuğunu ilan etti o uygunsuz saatte.

Şafak soğuk ve rutubetliydi,

ocaklar yanmıyordu, kahvaltı yoktu ortada, Ateş yerine kül, çimen yerine çamur, güneş yerine tüten bir lamba Loş arka sokakta. Tek bir kişi görmedi, şarkı söyleyen ses duymadı;

Horultular vardı onun yerine, çünkü bütün herkes yataktaydı ve daha çok uyuyacaktı.

Sıkı sıkı kilitlenmiş kapıları çaldı geçerken, seslendi, bağırdı boşu boşuna,

Sonunda içi aydınlık bir han buldu, tıkladı pencere camına.

Uykulu aşçı aksi aksi baktı,

"Ne istiyorsun?" dedi sonra.

"Ateş, altın ve eski şarkılar,

Fena olmaz hani bol bol kırmızı şarapla!”

“Burada yok o dediğinden,” dedi aşçı alay ederek, “ama girebilirsin içeri.

Gümüşüm yok, sırtıma ipek gerek; kalmana izin veririm belki.”

Sürgüyü kaldırmak için gümüş bir armağan kapıdan geçmek için bir inci;

Ocak başında aşçının yanında

oturmak için yirmi daha ödemesi gerekti.

Aç ve susuzdu, ama geçmedi boğazından

tacıyla pelerinini verene kadar tek bir lokma;

Tek alabildiği de dumandan kararmış ve kırık bir çömlek kapta,

Tahta kaşıkla yenilecek

iki günlük soğuk lapa.

Yortu tatlıları için, zavallı aptal,

çok erken inmişti ayından aşağı: Ay Dağları’ndan gelen dikkatsiz yolcu saçma sapan bir macera yaşamıştı.

7

TAŞTAN TROL

Trol tek başına oturup taş koltuğuna,

Eski bir kemiği kemirdi homurdana homurdana; Senelerdir kemiriyordu aynı kemiği,

Çünkü zordu bulmak bir parça eti.

Yok ki! Belasını veresi!

Yalnız yaşardı tepelerde bir mağarada,

Zordu bulmak bir parça eti.

Tom yukarı tırmandı çekip koca çizmeleri.

Trol’e dedi ki: “Pardon, ama elindeki de nesi? Tim amcamın incik kemiğine benziyor,

Şimdi yatıyor olması gerekirdi mezarında. Mezarda! Taşların altında!

Tim gideli kaç sene oldu ama,

Ben de sanıyordum yatıyordu mezarda.”

“Delikanlı,” dedi Trol, “ben bu kemiği çaldım. Ama delikte yatan kemikten ne anladım?

Amcan kurşundan bir kütük gibi ölüydü Ben bulmadan önce bu incik kemiğini. Teneke gibi! Sıskacık kemiği!

Zavallı ihtiyar bir trolden esirgemese de olur;

Bu saatten sonra ne yapsın incik kemiğini?”

Tom dedi ki: “Anlamıyorum ki, neden senin gibileri İzin bile almadan kapıyor eline geçeni Babamın kardeşinin baldırını, inciğini;

Ver bana o eski kemiği!

Dalgacı! Yağmacı!

Ölse de ona aittir o;

Bu yüzden ver eski kemiği!”

“İki iğne veren olsa,” dedi Trol alay ederek,

“Seni de yerdim, inciklerin tam kemirmelik.

Birazcık taze et ne de tatlı giderdi!

Bakayım dişe gelir misin şimdi.

Bak şimdi! Görürsün şimdi!

Eski kemik ve deriden bıktım;

Seni yemeye karar verdim şimdi.”

Ama tam yemeğini yakaladığını sandığında,

Ellerini açtığını gördü havaya.

O daha aklını toplayamadan Tom geçmişti arkaya Gününü göstermek için bir tekme salladı. Böylece uyardı! Bir de küfür salladı! ‘Poposuna bir çizme yolla,’ diye düşündü Tom, Böylece dünyanın kaç bucak olduğunu anlardı.

Ama taştan serttir eti de kemiği de

Eğer trol yapayalnız oturuyorsa tepelerde.

Dağların kökünü tekmeleşen de olur,

Çünkü trolün poposu anlamaz bile.

Duymaz bile! Aymaz bile!

Tom’un inlediğini duyunca güldü yaşlı Trol, Çünkü biliyordu ki acıyordu ayağı ince ince.

Tom’un bacağı dayandı, çünkü sonunda eve vardı, Çizmesiz ayağı hâlâ sakattı;

Ama Trol’ün umurunda değil, o hâlâ orada Sahibinden çaldığı kemik hâlâ aynı!

Kemik arsızı! Kemik hırsızı!

Trol’ün koltuğu hep aynı koltuk,

Ve hâlâ aynı kemik sahibinden çaldığı!

Bu saatten sonra ne yapsın incik kemiğini?”

Tom dedi ki: “Anlamıyorum ki, neden senin gibileri İzin bile almadan kapıyor eline geçeni Babamın kardeşinin baldırını, inciğini;

Ver bana o eski kemiği!

Dalgacı! Yağmacı!

Ölse de ona aittir o;

Bu yüzden ver eski kemiği!”

“İki iğne veren olsa,” dedi Trol alay ederek,

“Seni de yerdim, inciklerin tam kemirmelik.

Birazcık taze et ne de tatlı giderdi!

Bakayım dişe gelir misin şimdi.

Bak şimdi! Görürsün şimdi!

Eski kemik ve deriden bıktım;

Seni yemeye karar verdim şimdi.”

Ama tam yemeğini yakaladığını sandığında,

Ellerini açtığını gördü havaya.

O daha aklını toplayamadan Tom geçmişti arkaya Gününü göstermek için bir tekme salladı. Böylece uyardı! Bir de küfür salladı! ‘Poposuna bir çizme yolla,’ diye düşündü Tom, Böylece dünyanın kaç bucak olduğunu anlardı.

Ama taştan serttir eti de kemiği de

Eğer trol yapayalnız oturuyorsa tepelerde.

Dağların kökünü tekmeleşen de olur,

Çünkü trolün poposu anlamaz bile.

Duymaz bile! Aymaz bile!

Tom’un inlediğini duyunca güldü yaşlı Trol, Çünkü biliyordu ki acıyordu ayağı ince ince.

Tom’un bacağı dayandı, çünkü sonunda eve vardı, Çizmesiz ayağı hâlâ sakattı;

Ama Trol’ün umurunda değil, o hâlâ orada Sahibinden çaldığı kemik hâlâ aynı!

Kemik arsızı! Kemik hırsızı!

Trol’ün koltuğu hep aynı koltuk,

Ve hâlâ aynı kemik sahibinden çaldığı!

8

PERRY WINKLE

w

Yalnız Trol oturdu taşa başladı yaslı bir türküye:

“Neden, ah neden yaşamalıyım tek başıma Uzak Diyar’m tepelerinde?”

Halkım gitti, bir daha gelmez beni hiç düşünmediler bile; ben tek trol, yapayalnız

Fırtınatepesi’nden ta Deniz’e.”

“Bira içmem, altın çalmam, bilmem etin bile tadını; ama beni işiten her adam korkuyla çarpar kapısını.

Ah, ayaklarım hafif olsaydı keşke ve ellerim sert olmasaydı!

Ama yemeklerim gelir dişe,

yüreğim yumuşak, gülümsemem tatlı.”

‘Hadi, hadi!’ diye düşündü, ‘bu gitmez böyle!

gidip bir dost bulmalıyım; hafif adımlarla geze geze

Shire’ı bir ucundan ötekine aşmalıyım.’

Aşağı indi, yürüdü bütün gece kürklü çizmeleriyle; şafak vakti Delik’e geldiğinde

millet yeni başlamıştı hareketlenmeye.

Trol sokakta kimi gördü dersin takmış koluna şemsiyeyle sepeti ihtiyar Bayan Bunce değil mi gelen?

Trol gülümsedi, durup selam verdi: “Günaydın bayan! İyi günler size!

Umarım afiyette buldum sizi?”

Ama kadıncağız bağırdı dehşetle düşürerek şemsiyesiyle sepetini.

Belediye Başkanı Pott geçiyordu oradan o korkunç sesi duyduğunda, mosmor oldu, kızardı korkudan, dalıverdi yeraltına.

Yalnız Trol üzülmüştü, incinmişti: “Gitme!” dedi nazikçe, ama Bayan Bunce kaçıverdi deli gibi, yatağının altına saklandı evinde.

Trol pazar yerine gitti ve tezgahlara bakındı; yüzünü görünce koyunlar delirdi, kazlar duvarın üstünden kaçtı.

Çiftçi Hogg birasını döktü,

Kasap Bili bıçağını fırlattı, köpeği Grip kuyruğunu döndü ve canını kurtarmak için kaçtı.

Yaşlı Trol oturup ağladı hüzünle Delikkilit kapısının dışında, ve Perry Winkle yaklaştı çekine çekine ve dokundu başına.

“Neden ağlıyorsun, seni koca fıçı?

Dışarısı içeriden iyi!”

Trol’e dostça bir şaplak attı,

ve sırıttığını görünce gülümsedi.

“Ey, Perry, evlat,” dedi Trol,

“gel, aradığım sensin işte!

Sırtıma binmeye razı ol,

çay içmeye götüreyim seni eve.” Perry atladı sırtına sıkıca tutunarak, “Hadi gidelim!” dedi, ihtiyar Trol’ün dizine oturarak o gece kendine ziyafet çekti.

Börek, tereyağlı ekmek vardı, bir de reçel, kaymak, kek,

Perry yemeye kararlıydı

tüm düğmeleri kopana dek.

Çaydanlık öttü, ateş sıcaktı, kararmış tencere kocamandı,

Perry hepsini içmeye çalışırken çay içinde boğulayazdı.

Karınları patlayana dek doyunca bir süre konuşmadan durdular, sonra Trol dedi ki, “Şimdi öğreteceğim sana nasıl yapar fırıncılar Güzel dolgun

ekmekleri ve hafif kızarmış pideleri;

Sonra yatarsın ot yatağın üstüne baykuş tüyünden yastıklarla."

"Küçük Winkle nerelerdeydin?" dediler.

Şöyle yanıtladı Perry: "Bir çaya davetliydim, Dolgun dolgun ekmekler

yedim de şişmanladım geldim."

"Ama Shire'da nerede evlat, o dediğin?

Bree'ye kadar mı gittin yoksa?"

Ama Winkle yanıt verdi çekinmeden:

"Yok, söylemem hayatta."

Meraklı Jack, "Ben biliyorum," dedi, "görmüştüm onu giderayak: ihtiyar Trol'ün sırtına bindi

Uzak Diyar'ın tepelerine dek."

Bunun üzerine herkes ayaklandı, at, araba ve eşek ile, tepedeki eve yollandı

ev onları bekliyordu bacası tüte tüte.

İhtiyar Trol'ün kapısına dayandılar.

"Bize güzel dolgun ekmekler Pişir ne olur, iki de olur, üç de olur;

"Pişir ama!" diye bağırdılar, "Bol bol pişir!" "Eve gidin, eve gidin!" dedi yaşlı Trol.

"Ben sizi davet etmedim ki!

Ekmeğim yalnız Perşembe olur, o da birkaç tane belki."

"Benim evim fazla küçük;

Evinize gidin! Evinize gidin! Bir hata olmuş. Ne börek kaldı, ne kaymak, ne kek: hepsini Winkle yemiş!

Sen Jack, Hogg, Bunce ve Pott, hiçbiriniz görünmeyin gözüme.

Gidin buradan! Evinize gidin topunuz! Konukseverliğim yalnızca Perry'ye!"

Perry Winkle bir şişti, bir şişti dolgun ekmek yiye yiye, yeleği patladı gitti,

şapka geçmedi kellesine;

her Perşembe çaya gitti mutfakta oturdu yere, yaşlı Trol küçüldü sanki o zamanla büyüdükçe.

Winkle oldu büyük Fırıncı, hâlâ şarkılar anlatır;

Deniz'den Bree'ye yayıldı şanı ekmekleri göklere çıkartılır.

Ama benzemezdi o eski dolgun ekmeğe ne tereyağı o kadar güzel ve bol Perry Winkle için her Perşembe çay sofrası sererdi Trol.

9

MEWLIP'LER

W

Mewlip'lerin yaşadığı gölgeler Mürekkep kadar ıslak ve kara,

Hafif hafif çalar ziller Sen çamura battığında.

Sen çamura batar iken Kim kapılarını çalabilir,

Canavarlar sırıtarak izlerken Sular fokur fokur dökülür.

Kokuşmuş ırmağın kıyısında Yaslı söğütler ağlar,

Leş kargaları durup ayakta Uykularında gaklar.

Merlock Dağları üzerinden uzun ve zorlu bir yol Kurşuni ağaçlıklı küflü vadiye aşar.

Rüzgarsız ve dalgasız kara gölün kenarında Ay ve güneş görmemiş Mewlip'ler yaşar.

Mewlip'ler mahzenlerine oturup Soğuk ve rutubetli derinliklerde

Tek bir titrek mum yakıp Altın sayarlar aydınlığında.

Duvarlar ıslak, su damlar tavandan;

Kıyın kıyın giderken kapıya Yere çarpan ayaklarından Sesler çıkar fışır fışır diye.

Sinsice bakarlar dışarı; aralıktan Uzatırlar duyarlı parmaklarını,

Ve işlerini bitirdikleri zaman Çuvalda saklarlar kemiklerini.

Merlock Dağları'nın ötesinde, uzun ve zorlu bir yol Örümcek ağlı gölgelerden Tode bataklığına gelir, Sarkık ağaçlardan ve kendir tarlalarından geçip Mewlip'leri bulursun -ve Mewlip'ler beslenir.

IO

FİL

‘3?

Fare kadar gri,

Ev kadar iri,

Burnum yılan gibi, Sarsarım yeri,

Gezerim otları eze eze, Ağaçları ite dürte. Ağzımda boynuzlarım Güney’de yürürüm Kulaklarımı çırparım. Sayısız sene yaşarım,

Pata küte yürürüm ben, Yatmam asla uyurken, Öldüğüm zaman bile.

Fil derler ismime,

Benim en büyük,

Dev, yaşlı ve yüksek. Karşıma bir kere çık,

Asla unutmazsın artık. Eğer beni hiç görmezsen, Sanırsın ki hayalim ben; Ama yaşlı Fil derler bana, Yalan değmez ağzıma.

II

FASTITOCALON

W

Bak, Fastitocalon orada!

Güzel bir yer, burada çıkmak lazım karaya, Gerçi toprak biraz çıplak.

Gel, bırak denizi! Hadi koşalım,

Dans edelim, güneşte uzanalım.

Martılar oturuyor, bak!

Dikkat!

Batmaz martılar.

Otururlar, gezinirler, göz kırparlar:

Onlar işaret yollar,

Olur da biri koyar akima Çıkmaya bakar adaya,

Belki hastalandığı için ya da Islaklık tak etmiştir canına Ya da kazan kaynatacaktır.

Ah, aptaldır ONUN üzerine çıkan,

Küçük ateşler yakan

Umarak çay demlemeyi!

Kabuğu kalın olabilir,

Uyur görünür; ama hızlıdır,

Denizin içinde sinsi sinsi Yüzmektedir;

Duyduğunda ayaklarını,

Ya da hissettiğinde ısıyı Gülümser Ve dalar,

Aniden tepetaklak döner Ve hepsini devirir, denize döker, Kaybolur gider aptal canlar Şaşkın şaşkın.

Akıllı olun!

Deniz'de canavarlar vardır,

Ama O'nun kadar kötüsü yoktur, Bizim boynuzlu Fastitocalon,

Yok kudretli soydaşlarından kalan, Son kalan Kaplumbağa-balığı Bu yüzden seviyorsan canını Benden sana bir öğüt:

Kadim deniz ilmine kulak ver, Çıkma karaya haritada yoksa o yer! Daha da iyisi,

Orta Dünya'da kalıp huzur içinde Şen ve şakrak Geçir günlerini!

12

KEDİ

Minderdeki şişko kedi düşünü kuruyor sanki açlığına çare taze fare ya da kaymak belki; ama belki düşlerinde dolaşıyordur özgürce burnu havada, gururla ve bağıra çağıra kükreyerek, savaşa savaşa ince ve zarif kardeşleriyle, ya da Doğu'da derin ininde kendine ziyafet çekerken hayvanlarla ya da yumuşak insanlarla.

Kocaman kahraman aslan pençesi demir gibi, ve kanlı çenesi

içinde dişleri öylesine iri;

Leopar kara yıldızlı, ayağına hızlı yüksekten yere

zarifçe hafifçe atlar etinin üzerine ormanın karanlık olduğu derinlerde,

uzakta kaldı belki hepsi şimdi, vahşiliği ve serbestliği, olsa da şimdi ehli; ama evde sevilen ve beslenen minderdeki şişko kedi unutmaz geçmişini.

13

GÖLGE-GELİN

W

Yalnız yaşayan bir adam vardı, geceler gündüzleri izlerken heykel gibi otururdu,

hiç gölge düşürmeden.

Beyaz baykuşlar tünerdi başına kış vakti ay altında;

onu ölü sanarak gagalarını silerlerdi ona Haziran ayında yıldızlar altında.

Grilere bürünmüş bir hanım geldi alacakaranlık parıltısında: bir an oracıkta durup bekledi çiçekler saçlarında.

Adam uyandı ve fırladı taştan

ve kırdı onu tutsak eden büyüyü; kadına sıkı sıkı sarıldı, etine tenine bakmadan, ve gölgesini çevresine bürüdü.

Artık yürümez o kadın eskisi gibi

ne güneşte, ne ayda, ne yıldız altında; yaşar günlerini

gece ile gündüzün olmadığı diyarda.

Ama senede bir mağaralar esnediğinde ve uyandığında saklı şeyler, dans ederken şafağa dek birbirleriyle tek bir gölge düşürürler.

14

İSTİF

W

Ay henüz yeni ve güneş genç iken

tanrılar bahsederdi şarkılarında altından ve gümüşten.

gümüş serperlerdi yeşil çimenlerin üzerine,

Altın doldururlardı ak suların içine.

Daha çukur kazılmamıştı, Cehennem yoktu ortada, cüceler çoğalmamış ya da üremememişti ejderha, kadim Elfler yaşardı ve güçlü sihirleriyle oyuk vadilerdeki yeşil tepelerin içinde güzel eserler yaparken şarkı söylerlerdi, Elf-krallarımn parlak taşlarını işlerlerdi.

Ama kaderin oyunuyla şarkıları soldu, demir ve çeliğin ellerinde boğuldu.

Hırsın şarkı söylemeyen ve gülmeyen ağzı servetlerini karanlık deliklere yığdı, işlenmiş gümüş ve oyulmuş altın: bir gölge kapandı üzerine Elf yuvasının.

Karanlık bir mağarada yaşardı yaşlı bir cüce eli hep giderdi altına ve gümüşe; çekiçle, maşayla ve örs taşıyla çalışırdı elleri nasırlaşa nasırlaşa, dizi dizi yüzük ve madeni para işlerdi

ve kralların kudretini satın almayı düşlerdi.

Ama gözleri zayıfladı, kulakları işitmez oldu ve yaşlı kafasındaki deri sararıp soldu; kemikli pençesinden hafifçe parlayarak mücevherler düşer oldu gözden kaçarak.

Ayak sesi duymadı, ama yer sarsılmıştı, susuzluğunu gidermiş genç ejderha varmıştı, ve buharlar fışkırmıştı karanlık ininde,

Alevler hışırdadı rutubetli zeminde, cüce kızıl ateşte yapayalnız öldü; kemikleri kızgın çamurda küle döndü.

Gri taşın altında bir ejderha, yaşlı kızıl gözlerini kırparak yapayalnız yaşardı. Coşkusu dinmiş, gençliği harcanmış bitmiş, boğum boğum ve kırışık, bacakları bükülmüş, uzun seneler boyunca altınlarına tutsak; yüreğindeki ateş sönüyor ağır aksak. Göbeğindeki çamura mücevherler yapışmış, gümüşü ve altını öpüp koklarmış: en küçük yüzüğün yerini bile biliyor, hepsini kara kanadının gölgesinde saklıyor. Hırsızları düşlermiş taş gibi döşeğinde, onların etleriyle beslenirmiş karanlık düşlerinde, kemiklerini ezermiş, içermiş kanlarını: nefesi kokmuş, bir de sarkmış kulakları.

Zincir zırhlar çınlamış. Ejderha duymamış.

Derin mağarasında bir ses yankılanmış: parlak kılıç elinde genç bir savaşçı servetini savunsun diye ejdere haber saldı. Hançerleri dişleri, kemiktendi derisi, ama demir yırttı onu, ateşi söndü gitti.

Eski bir kral otururdu yüksek tahtında: kemikli dizlerine sarkardı ak sakalı da; ne etin tadını alırdı ne de içkinin ne de şarkıların; bir tek düşünürdü için için içine mücevherler ve altın sakladığı kapağı oymalı devasa sandığını, durur kara topraktaki gizli hazine odasında, demirden bantlı sağlam kapıların ardında.

Kullarının kılıçları pastan parıltısız, ihtişamı sönmüş, idaresi haksız, salonları boş, sarayı soğuk, ama Elf altını sahibi bir buyruk.

Dağ geçitlerindeki boruları duymamış, ezilmiş çimlerdeki kan kokusunu almamış, salonları yanmış, krallığı devrilmiş; kemikleri soğuk bir çukura itilmiş.

Eski bir hazine var karanlık bir kayada, kimsenin açamadığı kapıların ardında; o haşin kapıdan geçemez hiçbir insan.

Yeşil çimenler büyür üstünde o tümseğin; koyunlar orada beslenir, tarla kuşları uçar, deniz kıyısından bu yana eser rüzgar.

Gece gözünü ayırmayacak o eski hâzineden, dünya beklerken ve Elfler de uyurken.

15

DENİZ ÇANI

Deniz kıyısında yürürken, ıslak kumların üzerinde, yıldız ışığı gibi geldi bana deniz çanına benzeyen beyaz bir kabuk;

titreyerek yattı ıslak avucumda.

Onu tutarken sarsılan parmaklarımda

bir tınlama duydum içinde, limanın yakınında sallanan bir şamandıra, bir ses çınlıyor

sonsuz denizlerde, şimdi çok solgun ve uzakta.

Sonra bir kayık gördüm sessizce süzülen

gece dalgalarının üzerinde, boş ve kurşuni.

“Saat çok geç oldu! Neden bekleyelim?” içine atlayıp bağırdım: “Götürün beni!”

Kayık aldı beni, ıslandım serpintiyle,

sise sarınıp yattım, bıraktım kendimi uykuya, götürdü beni yabancı bir diyardaki unutulmuş kıyıya.

Derinliklerin ötesindeki alacakaranlıkta bir deniz çanı sallandı dalgalarla,

ding dong, ding dong, ve dalgalar kükredi tehlikeli resiflerin gizli dişlerinde;

ve sonunda kayık uzun bir kıyıya geldi.

Bembeyaz parlıyordu, deniz kaynıyordu gümüş ağa takılmış yıldızdan aynalarla; kemik kadar beyaz taştan uçurumlar

ıslak ıslak parlıyordu ay köpüğü altında, ışıl ışıl kumlar aktı parmaklarımdan,

inci ve mücevher tozuna benzeyen toz gibi, opalden borular ve mercandan güller, yeşil flütler ve ametistler gibi.

Ama uçurumların altında loş mağaralar vardı, yosundan perdeli, karanlık ve gri; soğuk bir rüzgar saçlarımı karıştırdı,

ve ışık solarken döndüm gerisingeri.

Bir tepeden akıyordu küçük bir dere;

suyundan içtim kana kana.

Onu izleyerek basamak basamak denizden uzağa vardım her daim akşam bir diyara.

Uçuşan gölgelerle kaplı bir çimenlik buldum: düşmüş yıldızlar gibi serilmiş çiçekler, cam gibi durgun ve serin, mavi bir gölette, yüzen ay parçaları gibi nilüferler.

Karağaçlar uyuyordu, söğütler sarkıyordu dalgalanan yosunlarla dolu ağır ırmakta; süsen sapları kaleleri koruyordu,

yeşil mızraklarla ve sazdan oklarla.

Bütün akşam yankılanıp geziyordu bir şarkı aşağıdaki vadide; ileri geri koşup oynayan varlıklar doluydu: kar beyazı tavşanlar,

deliğinden çıkmış fareler; pervaneler kanatlanan lamba gözlerle; sessiz bir şaşkınlık

karanlık kapılarından bakan porsuklarda.

Dans edenler duydum, havada müzik, yeşil zeminde oynayan ayaklarla.

Ama her gittiğim yerde aynıydı:

ayaklar kaçtı, ve çöktü durgunluk; hiç selam yok, kaçışan kavallar, sesler ve borular duyuldu tek.

Irmaktaki yapraklardan ve saz demetlerinden mücevher yeşili bir manto yaptım kendime, elimde uzun bir asa, altından bir bayrak;

yıldız ışığı gibi bir parıltı gözlerimde.

Çiçekten bir taçla durdum tümseğin üzerinde, ve şafakta öten bir horoz gibi tiz bir sesle gururla bağırdım: “Nereye saklandınız?

Neden kimse konuşmaz gittiğim yerde?

İşte duruyorum burada, buraların kralı, süsenden kılıç, sazdan bir topuz.

Yanıt verin bana! Çıkın ortaya!

Konuşun benimle! Gösterin bir yüz!”

Kefen karası bir bulut çıktı geldi.

Siyah köstebek gibi el yordamıyla

yere düşerek emekledim

körlemesine ve bükük sırtımla.

Bir koruluk buldum: sessiz bekliyordu ölü yapraklar içinde; çıplaktı dallar.

Orada oturdum ve düşüncelere daldım deliklerinde horuldarken baykuşlar.

Bir sene bir gün kaldım o yerde:

böcekler geziniyordu çürük kütüklerde, örümcekler ağ örüyordu, kabaran humusta mantarlar kabardı dizlerimin çevresinde.

Sonunda ışık geldi uzun geceme,

bir baktım ki kırlaşmış uzun saçlarım.

“Belim bükülmüş olsa da denizi bulmalı!

Kendimi kaybettim ve yolu unuttum, ama gitmeliyim!” deyip kalktım;

gölge avlanan bir yarasa gibi bırakmadı peşimi; kulaklarımda uğulduyordu kurutan rüzgar,

dikenli çalılar kaplamaya çalıştı her yerimi. Ellerim yırtıldı, dizlerimde kalmadı yarasız yer, belim bükülmüş sırtıma yığılan senelerle. Yüzüme vuran yağmurda tuz tadı alınca

anladım ki gelmişim denizdeki harabeye.

Kuşlar geldi bağıra çağıra;

sesler duydum soğuk mağaralarda, havlayan foklar, hırlayan kayalar

deliklerden sular fışkıra fışkıra.

Kış çabuk bastırdı; bir sise girdim,

sırtımdaki senelerle dünyanın sonuna; yoğundu kar, saçlarımda buzlar,

karanlık çöküyordu o son kıyıya.

Orada hâlâ yüzerek bekliyordu kayık, dalgalarla kalkarak, pruvayı atarak.

Bitkinlik içinde uzandığımda alıp götürdü, dalgalara tırmanarak ve denizler aşarak, martıların konduğu enkazlar gördük ışıkla dolu koca gemiler kuzgun karası limana giren,

kar kadar sessiz, gece kadar derinler.

Evler kepenkli, rüzgar uğulduyor,

yollar boş. Bir kapı bulup oturdum, çisentinin bir oluktan döküldüğü yere taşıdığım her şeyi attım kurtuldum: ellerimde kalan birkaç kum zerresi, sessiz ve ölü bir deniz kabuğu.

Kulağım duymayacak bir daha o çanı,

ayaklarım hissetmeyecek o aynı kumu, bir daha asla, o hüzünlü yolda, o kör geçitte ve uzun caddede perişan yürürken. Kendi kendime konuşuyorum;

çünkü karşıma çıkanlar hâlâ konuşmuyor benimle.

SON GEMİ

Saat üçtü Firiel dışarı baktığında kurşuni gece gidiyordu; altın bir horoz çok uzaklarda tiz ve berrak bir sesle ötüyordu. Ağaçlar karanlık, şafaksa solgun, uyanan kuşlar cıvıldıyordu, bir rüzgar esip serin ve kırılgan

loş yaprakların arasından süzülüyordu.

Pencereden izledi büyüyen aydınlığı, yaprakların ve toprakların üzerinde güneş ışınlarının uzanmasını;

ve çimenlikteki kurşuni çiylere.

Ak ayakları hareketlendi sessizce, merdiveni indi bir kıvılcım gibi, çiy damlalarıyla süslü çimlerde dans edercesine süzüldü geçti.

Elbisesinin eteklerinde mücevherlerle koşarak indi ırmak başına, yaslanarak bir söğüt gövdesine

izledi suyun geçmesini salına salına.

Bir balıkçıl taş gibi daldı suya, sazları hafifçe sallayıp bükerek mavi bir şimşek düşmüştü adeta zambakları uzağa sürükleyerek.

Ani bir ezgi geldi kulağına uzaklardan, orada ışıl ışıl dururken saçları omuzlarından

sabah alevi gibi beline dökülürken. Arplar vardı, çalınan flütler, rüzgar gibi genç ve tizdi kulağına kadar gelen ezgiler, ve uzaktan uzağa çan sesleri.

Altın gagalı ve kürekli bir gemi

bembeyaz tahtalarla süzülüp geldi; kuğular gururla önden yüzerek

onun yüksek pruvasına yol gösterdi. Elf Diyarı'nın latif halkı

kürek çekiyordu gümüşi griler içinde ve taç takmış üç tanesi ayakta duruyordu parlak saçlarını rüzgara vere vere.

Şarkı söylüyorlardı, arpları ellerinde küreklerin ağır darbelerine uyarak: "Uzundur yapraklar diyar-ı yeşilde, ve kuşları uçuşur şakıyarak.

Bu toprak daha çok gün aydınlanacak altın şafakla, çiçekler açılacak daha solmadan, mısır tarlaları ak koçanlarla.

"O zaman nereye gideceksin güzel kayıkçı süzüle süzüle ırmak aşağı? Alacakaranlığa mı, gizli barınağa mı büyük ormanda tuttuğun saklı?

Kuzey adalarına ve taş kıyılara güçlü kuğuların sırtında uçarak, soğuk dalgaların üzerinde tek başına yakında ak martılar haykırarak?"

"Hayır!" dediler. "Çok uzaklara gidilecek son yola, sırtını vererek batı limanlarına, göğüs gererek gölgeli sulara, döneceğiz Elf yuvasına,

Beyaz Ağaç'ın büyüdüğü yere, ve Yıldız parlıyor son kıyıda akan ak köpüklerin üzerinde.

"Ölümlü topraklara elveda diyerek, vazgeçeceğiz Orta Dünya'dan!

Elf yuvasında çınlayan berrak

en yüksek kulede çalıyor bir çan.

Burada yapraklar düşüyor, çimenler sarı, güneş ve ay solup gidiyor sanki, duyduk uzaktan gelen çağrıyı o diyarlara götüren bizi.

Kürekler durdu. Kenara döndüler: "Duydun mu çağırıyı Toprağın-kızı? Firiel! Firiel!" diye seslendiler.

"Gemimiz daha dolmadı.

Tek bir kişi daha alabiliriz.

Gel! Günler akıyor hızla.

Gel! Elf kadar güzel Toprağın-kızı, kulak ver son çağrımıza."

Firiel ırmak kıyısından baktı,

bir adım atmaya cesaret ederek; sonra ayakları çamura battı, ve kalakaldı onları izleyerek.

Elf gemisi yavaşça geçti suyun içinde hışırdayarak: işittiler, "Gelemiyorum!" dediğini. "Doğam böyle, annem Toprak!"

Elbisesinin eteklerinde mücevher yoktu çimenlikte geri dönerken karanlık kapıdan geçip çatının altına evin gölgesine girerken.

Kızıl kahve önlüğünü geçirdi üzerine, uzun saçlarını örüp topladı, ve o inip koyulurken işe

güneş soldu, ışıltısı kalmadı.

Senebesene geçiyor hâlâ

Yedi Nehir'de akıyor zaman; bulutlar süzülüyor güneş altında, titriyor sabah ve akşam sazlar söğütler, ama

yok artık batıya giden bir gemi önceki gibi ölümlü sularda

şarkıları da sahipleri gibi yitti.

YAPRAK ÇIZEN NIGGLE

1

D *Lefnui, Morthond-Kirl-Ringlo, Gilrain-Serrıui* ve *Ancluin.*

2

Ad bir Gondor prensesine aitti, ve Aragorn o prenses aracılığıyla Güney soyuna ait olduğunu iddia ediyordu. Aynı zamanda Elanor'un kızlarından birinin adıydı, Sam'in kızı, ama adı te-

3

kerleme ile ilgiliyse, ondan alınmış olmalı; Batı Bataklığı’nda doğmuş olamaz.

4

Kctpıciuvar, Sögiitlüdere’nin kuzey kıyısındaki küçük bir limandı; Hay’in dışındaydı ve bu yüzden suya doğru uzanan bir çit tarafından dikkatle korunuyordu. *Breredon* (Çalıdiken) limanın arkasındaki yamaca, Samançıkmazı ile Brendibadesi’nin arasındaki dar çıkıntıya kunılmuş küçük bir köydü. Shirederesi’nin bir kolunun döküldüğü *Mithdde* bir iskele vardı ve iskeleden başlayan yol Deephallow’a ve Rushey ile Stock’tan geçerek Ka-zıklıyol’a uzanıyordu.

5

Gerçekten de, Bombadil’in pek çok eski adına ek olarak, bu ' adı (Erdiyarı dilinde) muhtemelen onlar vermiş.

YAPRAK ÇİZEN NIGGLE

Bir zamanlar Niggle adında ufak tefek bir adam vardı ve onu uzun bir yolculuk bekliyordu. O gitmek istemiyordu, gerçekten de yolculuk fikri bile ona tatsız geliyordu, ancak bundan kurtulması mümkün değildi. Bir gün yola çıkması gerektiğini biliyordu, ama hazırlıklarını hiç aceleye getirmiyordu.

Niggle bir ressamdı. Ancak pek başarılı değildi, bunun sebeplerinden biri yapacak başka işlerinin olmasıydı. Bu işlerin çoğunun baş belası olduğunu düşünürdü, ama onlardan kurtulmanın bir yolunu bulamadığında -ki ona sorarsanız sık sık olan bir şeydi bu- fena iş de çıkarmazdı hani. Yaşadığı ülkenin kanunları oldukça katıydı. Ayrıca başka engeller de vardı. Mesela, bazen sırf aylaklık ediyor, hiçbir şey yapmıyordu. Sonra, bir açıdan iyi kalpli sayılabilirdi. Böyle kişileri bilirsiniz: İş yapmasını sağlamaktan ziyade onu tedirgin eden cinsten bir iyi kalpliliğe sahipti, ve bir şey yaptığı zaman bile, homurdanmaktan, öfkelenmekten ve (daha çok kendine) küfretmekten kendini alamıyordu. Yine de, iyi kalpliliği yüzünden topal komşusu Bay Parish'in bir sürü işine koşuyordu. Zaman zaman, kapısına kadar gelip rica ederlerse, daha uzakta yaşayan kişilerin yardımına gittiği de oluyordu. Yine arada sırada, çıkması gereken yolculuk aklına geliyordu ve gönülsüzce birkaç parça eşya toplamaya başlıyordu: Böyle zamanlarda pek fazla resim yapamıyordu.

Elinde bitirmesi gereken epey resim vardı; çoğu onun yeteneklerine göre fazla büyük ve iddialıydı. Niggle ağaçtan çok yaprak resmedebilen türden bir ressamdı. Tek bir yaprak üzerinde uzun uzun çalışır, şeklini, rengini, kenarlarında parıldayan çiy damlalarını yakalamaya uğraşırdı. Buna rağmen, her bir yaprağının farklı, ancak aynı tarzda resmedilmiş olduğu koca bir ağaç çizmek de isterdi.

Bir resim özellikle canını sıkıyordu. Rüzgara kapılmış bir yaprak olarak başlamış ve bir ağaca dönüşmüştü; sonra ağaç büyümüş, sayısız dal çıkarmış, olağanüstü kökler salmıştı. Tuhaf kuşlar gelip ağacın dallarına oturdu ve ilgi beklediler. Sonra, Ağaç'ın her yerinde ve arkasında, yaprakların ve dalların arasında bir kır yayılmaya başladı; arazide uzanan bir orman ve zirveleri karlarla kaplı dağlar da bölük pörçük görülebiliyordu. Niggle diğer resimlere ilgisini yitirdi, ya da onları alıp büyük tablosunun

kıyısına köşesine sıkıştırdı. Kısa süre sonra tablo o kadar büyümüştü ki, bir merdiven edinmesi gerekti; merdivende inip çıkarak oraya bir şey ekledi, buradan bir parçayı sildi. İnsanlar uğradığında, onlara yeterince nazik davrandı, ama masasındaki kurşunkalemlerle oynamaktan da kendini alamadı. Anlattıklarını dinledi, ama içten içe, durmaksızın, (eskiden patates ektiği yerde) onun için özellikle inşa ettiği yüksek barakanın içinde bekleyen büyük tablosunu düşünüyordu.

İyi kalplilikten de vazgeçemiyordu. “Keşke daha sağlam iradeli olsaydım,” diyordu bazen kendi kendine ve başkalarının sorunlarını bu kadar dert etmemeyi diliyordu. Ama uzun süre, çok da tedirgin olmadı. “Her durumda, o iğrenç yolculuğa çıkmadan önce bu resmi, gerçek resmimi tamamlayacağım,” diyordu. Ama yolculuğu sonsuza dek erteleyemeyeceğini de anlamaya başlamıştı. Eninde sonunda resmin büyümeyi bırakması ve Nigg-le’ın onu bitirmesi gerekecekti.

Bir gün Niggle resminin önünde durup sıradışı bir dikkat ve tarafsızlıkla inceledi onu. Resim hakkında ne düşündüğünden emin olamıyordu ve ne düşünmesi gerektiğini söyleyecek bir dostunun olmasını diliyordu. Aslında ona, baştan sona yetersiz bir tabloymuş gibi geliyordu, ama aynı zamanda muhteşemdi, dünyadaki tek gerçek resimdi. O anda bizzat kendisinin içeriye girip sırtına bir şaplak atarak (açık bir içtenlikle) şu sözleri söylemesini görmek için neler vermezdi: “Kesinlikle olağanüstü! Nereye varmaya çalıştığım tam olarak görebiliyorum. Çalışmaya devam et ve hiçbir şeyi kafana takma! Sana bir maaş bağlanmasını ayarlarız, böylece hiçbir şey için endişelenmen gerekmez.”

Ama ortalıkta maaş falan yoktu. Niggle bir şeyi görebiliyordu: şimdiki boyutlarında kalsa bile resmi bitirebilmesi için işine yoğunlaşması, biraz ***çalışması,*** kesintisiz bir şekilde sıkı çalışması gerekecekti. Niggle kolları sıvayıp yoğunlaşmaya başladı. Günler boyunca kafasını başka konularla meşgul etmemeye çalıştı. Ama bir sürü müdahale oluyordu. Evinde bir şeyler bozuluyordu; gidip kasaba mahkemesinde jürilik yapması gerekiyordu; uzak bir arkadaşı kendini iyi hissetmiyordu; Bay Parisli bel ağrıları yüzünden yataklara düşüyordu; devamlı misafir geliyordu. Mevsimlerden bahardı ve misafirleri kırda bedavaya çay içmek istiyordu: Niggle kasabadan kilometrelerce uzakta yaşıyordu. İçten içe arkadaşlarına lanet okuyordu, ama kışın, kasabadaki tanıdıklarının dükkanlarını ziyaret edip işlerine müdahale ettiğini hiç düşünmeden onlarla çay içerken, onları

evine kendisinin davet ettiği gerçeğini de inkar edemiyordu. Daha katı yürekli olmaya çalıştı, ama başarılı olamadı. Görev olarak görse de görmese de, ***hayır*** diyecek yüzü bulamadığı pek çok şey vardı; ve ne düşünürse düşünsün bazı şeyleri yapmak zorundaydı. Misafirlerinin bazıları bahçesinin oldukça ihmal edilmiş göründüğünü, Müfettiş tarafından ziyaret edilebileceğini ima etti. Resminden pek az kişinin haberi vardı elbette, ama bilselerdi bile pek fark etmezdi. Resmi önemli bulacaklarından kuşkuluyum. Yer yer güzel geçişleri olsa da pek iyi bir resim değildi herhalde. Her durumda, Ağaç ilgi çekiciydi. Kendi tarzında oldukça benzersizdi. Niggle da öyle, ama o aynı zamanda son derece sıradan ve oldukça ahmak bir adamdı.

Sonunda, Niggle'ın zamanı gerçekten çok kıymetlendi. Uzak kasabadaki tanıdıkları bu ufak tefek adamın zahmetli bir yolculuğa çıkması gerektiğini hatırladı ve bazıları da yola çıkışını en fazla ne kadar erteleyebileceğim hesaplamaya başladı. Evini kimin alacağını ve bahçesine daha iyi bakılıp bakılmayacağını merak ettiler.

Çok ıslak ve rüzgarlı bir güz geldi. Bodur ressam ba-rakasındaydı. Merdivenine tırmanmış, Ağaç'm dallarından birinin yapraklı ucunun hemen solunda gördüğü, batıda alçalmakta olan güneşin karlı bir dağın zirvesine vuran ışıltısını yakalamaya çalışıyordu. Çok yakında yola çıkması gerektiğini biliyordu: belki gelecek senenin başlarında. Resmi ancak tamamlayabilirdi, hem de yalnızca şöyle böyle: Bazı köşelerde yapmak istediği şeyleri ancak ima edebilecek kadar zamanı vardı.

Kapısı çalındı. “Gir!” dedi sertçe ve merdivenden indi. Fırçasını çevirerek barakanın ortasında durdu. Gelen, komşusu Bay Parish'ti: O tek gerçek komşusuydu, diğer insanlar çok uzakta yaşıyordu. Yine de, adamdan fazla hoşlanmıyordu: Kısmen, bunun sebebi adamın ikide bir başını derde sokması ve yardıma ihtiyaç duymasıydı; aynı zamanda, resimden pek hoşlanmaması, ama bahçesinde devamlı kusur bulmasıydı. Parisli, Niggle'm bahçesine baktığmda (ki sık sık oluyordu bu) daha çok yabani ot görüyordu, ama Niggle'm resimlerine baktığında (ve bu da nadiren oluyordu) yalnızca yeşil-gri lekeler ile siyah çizgiler görüyor ve hepsini saçma buluyordu. Yabani otlardan bahsetmeden duramıyordu (bir komşunun göreviydi bu), ama resimler hakkında ne düşündüğünü söylemekten kaçmıyordu. Bunun kibar bir davranış olduğunu düşünüyordu, ama kibar sayılabilse bile, yeterince kibar olmadığım bir türlü anlamıyordu.

Yabani otlar konusunda yardımcı olsa (ve resimleri de biraz methetse) çok daha iyi olurdu.

“Ee, Parisli, ne oldu?” dedi Niggle.

“Seni rahatsız etmemeliyim, biliyorum,” dedi Parisli (resme tek bir bakış bile fırlatmadan). “Eminim çok meş-gulsündür.”

Niggle’m akimdan da buna benzer bir şey söylemek geçmişti, ama fırsatı kaçırmıştı. Tek söylediği, “Evet,” oldu.

“Ama gidecek başka kimsem yok,” dedi Parisli.

“Elbette,” dedi Niggle içini çekerek: kişisel bir yorum olan, ama pek de yüksek sesle yapılmayan türden bir iç çekiş. “Senin için ne yapabilirim?”

“Karım günlerdir hasta ve ben endişelenmeye başladım,” dedi Parisli. “Ve rüzgar çatımdaki kiremitlerin yarısını uçurdu ve yatak odasına su akıyor. Sanırım doktoru getirmem gerek. Ve ustaları, ama onların gelmesi çok uzun sürer. Diyordum ki, fazla tahtan ve kanvasın var mı acaba, çatıyı onarıp birkaç gün idare etmeme yetecek kadar?” Sonra resme baktı.

“Eyvah, eyvah!” dedi Niggle. ***“Gerçekten*** şanssızmışsın. Umarım karınınki yalnızca bir soğuk algınlığıdır. Hemen gelip, hastayı aşağı kata indirmene yardım ederim.”

“Çok teşekkür ederim,” dedi Parisli soğuk bir tavırla. “Ama üşütmedi, hummaya yakalandı. Bir soğuk algınlığı için seni rahatsız etmezdim. Ve karım zaten aşağı katta. Aksak bacağımla, tepsiler taşıyarak yukarı kata çıkıp ine-mem. Ama görüyorum ki meşgulsün. Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim. Aslında, durumumu görüp, benim yerime doktora gitmeni ve bir de yedek kanvasın yoksa, ustaya uğramanı umuyordum.”

“Elbette,” dedi Niggle, ama o anda yüreğinde başka sözler vardı, yumuşak duygularla desteklenmeyen yumuşak sözler. “Gidebilirdim. Gerçekten endişeliysen gidebilirim.”

“Endişeliyim, çok endişeliyim. Keşke sakat olmasaydım,” dedi Parisli.

Böylece Niggle doktora gitti. Görüyorsunuz, can sıkıcı bir durumdu. Parisli komşusuydu ve herkes çok uzaktaydı. Niggle’ın bir bisikleti vardı ve Parislı’in yoktu, olsaydı da bisiklet süremezdi zaten. Parish’ın ayağı sakattı, ona epey acı veren, gerçekten sakat bir bacak: Bunun hatırlanması gerekirdi, ekşi yüzü ve sızlanan sesinin de. Elbette, Niggle’ın da bir resmi ve onu bitirecek pek az zamanı vardı. Ama bu Niggle’ın değil Parish’in

hesaba katması gereken bir şey olmalıymış gibi görünüyordu. Ama Parisli resimleri hesaba katmazdı ve Niggle bunu değiştiremezdi. “Lanet olsun!” dedi kendi kendine, bisikletine binerken.

Islak, rüzgarlı bir gündü ve gün ışığı hızla soluyordu. ‘Bugün daha fazla çalışamayacağım!’ diye düşündü Niggle ve bisiklet yolculuğu boyunca ya kendine küfretti ya da dağı boyarkenki fırça darbelerini ve onun yanındaki, baharda ilk hayal ettiği yaprak demetini gözlerinin önüne getirdi. Gidondaki parmakları seyiriyordu. Barakadan çıktıktan sonra, uzaktaki dağı çevreleyen ışıltıyı tam olarak nasıl yapması gerektiğini açık seçik görebilir olmuştu. Ama içinde kötü bir duygu vardı, bunu deneme fırsatı bulamayacağı korkusuyla yüreği burkuluyordu.

Niggle doktoru buldu ve inşaat ustasına not bıraktı. Ofis kapalıydı ve usta evine, şöminesinin başına gitmişti. Niggle iliklerine dek ıslanmış, üşümüştü. Doktor, Niggle kadar çabuk çıkmadı yola. Ertesi gün geldi, ki kendisi için son derece uygun bir zamandı, çünkü o zamana dek, komşu evlerde oturan iki hastasıyla ilgilenmesi gerekmişti. Niggle yüksek ateşle yatağa düşmüştü ve kafasının içinde ve gözlerini diktiği tavanda harika bir yaprak ve dolaşık dal deseni oluşmaktaydı. Bayan Parish’in basit bir soğuk algınlığı geçirdiğini ve yataktan kalktığını öğrenmek onu pek teselli etmedi. Yüzünü duvara döndü ve yapraklarına gömüldü.

Niggle.bir süre yatakta kaldı. Rüzgar esmeye devam etti. Parish’in kiremitlerini kaldırmaya devam etti ve Niggle’ınkilerden de birkaç tane uçurdu: Onun çatısı da akmaya başladı. Usta gelmedi. Niggle’ın umurunda değildi, en azından, bir iki gün boyunca umurunda olmadı. Sonra biraz yiyecek bulmak için sürüne sürüne yataktan çıktı (Niggle’ın karısı yoktu). Parish uğramadı: Yağmurlu hava bacağını sızlatıyordu; karısı da su silmekle ve ‘şu Bay Niggle’ın ustaya uğramayı unutup unutmadığını merak etmekle meşguldü. Kadın işe yarayacak bir şey ödünç alma fırsatı bulsa, bacağına aldırmadan Pa-rish’i gönderirdi, ama böyle bir fırsat göremiyordu, bu yüzden Niggle kendi başına kalmıştı.

• Yaklaşık bir hafta sonra Niggle sallana sallana barakasına gitti yine. Merdivene tırmanmaya çalıştı, ama başı döndü. O da oturup resmine baktı, ama o gün zihninde yaprak desenleri ve dağ manzaraları yoktu. Kumlarla kaplı bir çölün uzaktan görünüşünü çizebilirdi, ama bunun için gereken güçten yoksundu.

Ertesi gün kendini çok daha iyi hissetti. Merdivene tırmandı ve boyamaya başladı. Tam kendini işine vermişti ki, kapı çalındı.

“Lanet olsun!” dedi Niggle. Ama nazikçe, ‘İçeri gir!’ dese de bir şey fark etmezdi, çünkü kapı yine de açıldı. Bu sefer içeri çok uzun boylu bir adam girdi, hiç tanımadığı bir adam.

“Bu özel bir atölye,” ciĞdi Niggle. “Meşgulüm. Git buradan!”

“Ben Ev Müfettişi’yim,” dedi adam, merdivenin tepesindeki Niggle görebilsin diye kimlik kartını kaldırarak.

“Ah!” dedi Niggle.

“Komşunuzun evi hiç tatminkar değildi,” dedi Müfettiş.

“Biliyorum,” dedi Niggle. “Uzun süre önce inşaat ustasına bir not bıraktım, ama kimse gelmedi. Sonra da hastalandım.”

“Anlıyorum,” dedi Müfettiş. “Ama şu anda hasta değilsiniz.”

“Ama ben inşaat ustası değilim. Parish’in Kasaba Ku-rulu’na şikayette bulunması ve Acil Durum Hizmetle-ri’nden yardım istemesi gerekirdi.”

“Onlar buradakinden çok daha kötü hasarlarla meşguller,” dedi Müfettiş. “Vadiyi sel bastı ve bir sürü aile evsiz kaldı. Komşunuzun geçici onarımları yapmasına ve hasarın gerektiğinden daha masraflı bir hale gelmesini önlemeye yardımcı olmanız gerekirdi. Kanun böyle. Burada bol bol malzeme var: kanvas, tahta, su geçirmez boya.”

“Nerede?” diye sordu Niggle kızgınlıkla.

“Orada!” dedi Müfettiş resmi işaret ederek.

“Benim resmim!” diye nida etti Niggle.

“Öyledir herhalde,” dedi Müfettiş. “Ama evler önce gelir. Kanun böyle.”

“Ama ben yapamam...” Niggle daha fazlasını söyleyemedi, çünkü o anda içeri bir başkası girdi. Müfettiş’e çok benziyordu, neredeyse ikiziydi: Uzun boylu ve tepeden tırnağa siyahlara bürünmüştü.

“Benimle gel!” dedi adam. “Ben Sürücü’yüm.”

Niggle sallanarak merdivenden indi. Sanki yine ateş-lenmişti; başı dönüyor, her yanı üşüyordu.

“Sürücü mü? Sürücü mü?” diye kekeledi. “Ne sürücüsü?”

“Senin ve arabanın sürücüsü,” dedi adam. “Araba uzun zaman önce çağrıldı. Sonunda geldi işte. Seni bekliyor. Yolculuğa bugün çıkıyorsun, biliyorsun.”

“Bak şimdi!” dedi Müfettiş. “Gitmen gerek, ama işlerini yarım bırakıp yolculuğa çıkmak hiç iyi bir şey değil. Yine de, en azından şimdi bu kanvasın bir işe yaramasını sağlayabiliriz.”

“Eyvah!” dedi zavallı Niggle ve ağlamaya başladı. “Daha bitmedi bile!”

“Bitmedi!” dedi Sürücü. “Ama senin onunla işin bitti. Benimle gel!”

Niggle kuzu kuzu gitti. Sürücü ona toparlanma fırsatı bile vermedi, bu işi uzun zaman önce bitirmiş olması gerektiğini, oyalanırlarsa treni kaçıracaklarını söyledi; bu yüzden Niggle holdeki küçük çantayı alabildi ancak. Çantanın içinde yalnızca bir boya kutusu ve kendi eskizlerini içeren küçük bir defter bulunduğunu gördü: Ne yiyecek vardı ne de giysi. Trene yetişmeyi başardılar. Niggle çok yorulmuş, uykusu gelmişti; onu vagonuna tıktıklarında neler olduğunun bile pek farkında değildi. Umurunda da değildi: Nereye gitmesi gerektiğini, ne yapmaya gittiğini unutmuştu. Kısa süre sonra tren karanlık bir tünele girdi.

Niggle çok büyük ve loş bir tren istasyonunda uyandı. Bir Hamal platformda bağıra çağıra yürüyordu, ama istasyonun adı yerine ***Niggle!*** diye bağırıyordu.

Niggle telaşla trenden indi ve küçük çantasmı trende unuttuğunu fark etti. Geri döndü, ama tren gitmişti.

“Ah, işte buradasın!” dedi Hamal. “Bu taraftan! Ne! Bavul yok mu? Islahevi’ne gitmen gerekecek.”

Niggle çok hasta hissetti ve platformda bayılıverdi. Onu ambulansa bindirip Islahevi Reviri’ne götürdüler.

Niggle yaptıkları tedaviden hiç hoşnut kalmadı. Verdikleri ilaç acıydı. Memurlar ve görevliler soğuk, sessiz ve serttiler, ve zaman zaman ziyarete gelen çok haşin bir doktordan başka kimseyi görmüyordu. Hastahaneden çok hapishaneye benziyordu. Niggle’m önceden belirlenmiş saatlerde, çok sıkı çalışması gerekiyordu: Yer kazıyor, marangozluk yapıyor, çıplak tahtaları tek bir renge boyuyordu. Dışarı çıkmasına hiç izin verilmiyordu ve tüm pencereler içeriye bakıyordu. Onu saatler boyunca karanlıkta tutuyorlar, bunun nedenini de, “biraz düşünmen için,” diye açıklıyorlardı. Niggle zamanı unuttu. Yaptığı işlerden keyif alıp

almadığına bakarak karar vermesek de, iyi hissetmeye başlamadı bile. Hayır, yatağına girmek dahi keyif vermiyordu.

Başlangıçta, ilk yüzyıl boyunca (ben yalnızca onun nasıl hissettiğini anlatmaya çalışıyorum) geçmiş hakkında

amaçsızca endişelendi. Karanlıkta yatarken tek bir şeyi kendi kendine tekrarlayıp duruyordu: ‘Keşke sert rüzgarların başladığı ilk sabah Parish’e uğrasaydım. Uğramayı düşünüyordum. İlk kalkan kiremitleri onarmak kolay olurdu. O zaman Bayan Parish üşütüp hasta olmazdı. O zaman ben de üşütmezdim. O zaman bir haftam daha olurdu.’ Ama zamanla ne için bir hafta daha istediğini unuttu. Bunun ardından, endişelendiğinde, endişesi has-tahanede yapması gereken işlerle ilgili oldu. Onları planlıyor, o tahtanın gıcırtısını ne kadar çabuk kesebileceğini, bu kapıyı ne kadar kısa zamanda takabileceğini, şu masa bacağını ne zaman onarabileceğini düşünüyordu. Muhtemelen gerçekten faydalı biri olmuştu, ama kimse ona bunu söylemedi. Ama, elbette, zavallı adamı bu kadar uzun süre tutmalarının sebebi bu olamazdı. Onun iyileşmesini bekliyor ve ‘iyileşme’ terimini kendilerine has bazı tuhaf tıbbi standartlarla açıklıyor olabilirlerdi.

Her durumda, zavallı Niggle hayattan zevk alamaz oldu, kendisinin zevk dediği şekilde değil. Kesinlikle eğlenmiyordu. Ama bir tür tatmin hissi duymaya başladığı da inkar edilemezdi: reçel yerine ekmek. Bir zil çaldığında bir işe başlayabiliyor, ve ikinci zil çaldığında onu bitmiş olarak kenara bırakabiliyor ve bir sonrakine başlamaya hazır bir halde bekliyordu. Artık bir gün içinde bir sürü iş hallediyordu; küçük işleri düzgünce yapıp bitiriyordu. ‘Kendine ait zamanı’ yoktu (hücrede yatağına girdiği zamanlar hariç), ama kendi zamanının hakimi olmaya başlamıştı; o zamanla ne yapabileceğini bilir olmuştu. Telaş hissi yoktu. Artık içten içe daha sessizdi ve dinlenme zamanlarında gerçekten dinlenebiliyordu.

Sonra, aniden, saatlerini tamamen değiştirdiler; artık yatağa gitmesine bile izin vermiyorlardı neredeyse; onu marangozluktan aldılar ve günbegün kazı yaptırdılar. Niggle değişikliği iyi karşıladı. Çoktan unuttuğu küfürleri bulmak için zihninin derinliklerini karıştırması bile epey zamanını aldı. Beli bükülene, elleri nasırlaşana, bir kürek daha atamayacağını hissetmeye başlayana kadar kazdı. Kimse ona teşekkür etmedi. Ama doktor gelip ona baktı.

“Bırak artık!” dedi. “Yalnızca dinleneceksin -karanlıkta.”

Niggle karanlıkta uzanmış, yalnızca dinleniyordu; öyle ki, hiçbir şey hissetmediği ve düşünmediği için, orada saatlerdir yatıyor da olabilirdi, senelerdir de, bilemiyordu. Ama artık Sesler duyuyordu: Daha önce duyduğu sesler gibi değil. Bir Tıp Kurulu var gibiydi ya da belki bir Soruşturma Mahkemesi, yakında bir yerde sürüyordu, kapısı açık unutulmuş komşu odada muhtemelen, ama Niggle ışık göremiyordu.

“Niggle meselesine gelelim,” dedi bir Ses, haşin bir ses, bir doktorunkinden daha haşin bir ses.

“Onun nesi var?” dedi İkinci Ses, nazik diyebileceğiniz, ama yumuşak olmayan bir ses -bir yetke sesi, aynı anda hem umutlu hem hüzünlü gelen bir ses. “Niggle’ın

nesi vardı ki? Yüreği doğru yerdeydi.”

“Evet, ama doğru düzgün işlemiyordu,” dedi İlk Ses. “Ve kafası da pek yerinde değildi: Hemen hemen hiç düşünmüyordu. Kendi kendini bile eğlendirmeden boşa harcadığı zamana baksanıza! Yolculuğu için hazırlanmadı. Durumu fena değildi, ama buraya neredeyse muhtaç halde geldi ve dilenciler kanadına yerleştirilmesi gerekti. Korkarım ki, kötü bir vaka. Bence bir süre daha kalmalı.” “Kalmasının ona bir zararı dokunmaz, belki,” dedi İkinci Ses. “Ama, elbette, o küçük bir adam. Zaten büyük biri olmak için yaratılmamış, ve hiçbir zaman çok güçlü olmadı. Kayıtlar’a bakalım. Evet. Bazı noktalar lehinde, biliyorsun.”

“Belki,” dedi İlk Ses, “ama gerçekten incelenmeye değer pek az şey var.”

“Eh,” dedi İkinci Ses, “şunlar var. Doğası gereği o bir ressam. Önemsiz bir ressam, elbette; yine de, Niggle’m Yaprağı’nm kendine has bir cazibesi var. Yapraklar için çok zahmete girdi, hem de sırf yaprakların kendi hatırına. Ama asla bunun onu önemli biri kıldığını düşünmedi. Kayıtlar’da, bunun kanunun emrettiği şeyleri ihmal etmesini mazur gösteriyormuş, hattâ böyle düşünüyormuş gibi davrandığını gösteren hiçbir şey yok.”

“O zaman bu kadar çok şeyi ihmal etmemeliydi,” dedi İlk Ses.

“Yine de, pek çok Çağrı’ya yanıt verdi.”

“Küçük bir oranda ve daha ziyade kolay olanlara.

Hem, bunlara Müdahale diyordu. Kayıtlar bu sözcükle dolu, ayrıca bir sürü şikayet ve aptalca küfür var.”

“Doğru, ama ona müdahale gibi geldi, elbette, zavallı küçük adam. Bir de şu var: Onun türünden olanların Karşılık dediği şeyden hiç beklemedi. Parisli vakası buna örnek. Hani şu, daha sonra getirilen. Parisli, Niggle’ın komşusuydu, onun için parmağını bile oynatmadı ve nadiren minnet gösterdi. Ama Kayıtlar’da, Niggle’m Pa-rish’ten minnet beklediğini gösteren hiçbir şey yok; aklına hiç gelmemiş gibi.”

“Evet, bu da önemli,” dedi İlk Ses, “ama çok da değil. Bence, Niggle’ın daha -çok bunu unuttuğunu göreceksin. Parisli için yaptıklarını, başından attığı belalar olarak görüyor ve aklından çıkarıyordu.”

“Yine de, bu son rapor var,” dedi İkinci Ses, “şu ıslak bisiklet yolculuğu. Bunu vurgulamak isterim. Bunun gerçek bir fedakarlık olduğu açık: Niggle resmini bitirmek için elinde kalan son fırsatı bir kenara attığını tahmin ediyordu. Aynı zamanda, Parish’in boş yere endişelendiğini de tahmin ediyordu.”

“Bence fazla üzerinde duruyorsun,” dedi İlk Ses. “Ama son söz senin. Gerçekleri en iyi şekilde yorumlamak senin görevin, elbette. Bazen dayanağı da oluyor. Ne öneriyorsun?”

“Bence bu, biraz daha nazik yaklaşım gerektiren bir vaka,” dedi İkinci Ses.

Niggle bu Ses kadar cömert bir ses duymadığını düşündü. Nazik Yaklaşım sözleri kulağına bir yığın zengin armağan ve Kral’ın ziyafetine davet gibi gelmişti. Aniden utandı. Nazik Yaklaşım vakası olarak düşünüldüğünü duymak onu etkilemişti. Niggle karanlıkta kızardı. Övgüyü hak edecek bir şey yapmadığını hem sen hem de başkaları bilirken, herkesin önünde övülmek gibi bir şeydi. Niggle kızaran yüzünü kaba battaniyesiyle sakladı.

Bir sessizlik oldu. Sonra İlk Ses, çok yakından Nigg-le’a hitaben konuştu. “Dinliyor muydun?” dedi.

“Evet,” dedi Niggle.

“Ee, ne diyeceksin bakalım?”

“Bana Parish’ten bahsedebilir misiniz?” dedi Niggle. “Onu görmeyi çok isterdim. Umarım çok hasta değildir? Bacağını tedavi edebilir misiniz? Ona çok sıkmtı veriyordu. Ve lütfen bizim için endişelenmeyin. O çok iyi bir komşuydu ve çok ucuza mükemmel patatesler veriyordu bana, böylece zamandan bol bol tasarruf edebiliyordum.”

“Gerçekten mi?” dedi İlk Ses. “Bunu duyduğuma sevindim.”

Bir sessizlik daha oldu. Niggle seslerin uzaklaştığını duydu. “Eh, katılıyorum,” dedi İlk Ses uzaktan. “Bir sonraki aşamaya geçsin. Sen de onaylıyorsan, yarın.”

Niggle uyandığında perdeleri çekilmiş ve küçük hücresi güneş ışığıyla dolmuştu. Niggle yataktan kalktı ve onun için hastahane üniforması değil, rahat giysiler hazırlanmış olduğunu gördü. Kahvaltıdan sonra doktor sızlayan ellerini tedavi etti ve sürdüğü merhem yaralarını hemen iyileştirdi. Niggle’a güzel öğütler ve (belki ihtiyaç duyar diye) bir şişe tonik verdi. Sabah ortasında Niggle’a bir bisküvi ve bir kadeh şarap getirdiler; sonra da bir tane bilet.

“Artık tren istasyonuna gidebilirsin,” dedi doktor. “Hamal seninle ilgilenir. Güle güle.”

Niggle ana kapıdan çıktı ve gözlerini birazcık kırpıştırdı. Güneş çok parlaktı. Aynı zamanda, istasyonun büyüklüğüne bakarak, dışarı çıktığında büyük bir kasaba görmeyi beklemişti, ama göremedi. Keskin ve canlandırıcı bir rüzgarın süpürdüğü yeşil, çıplak bir tepenin zir-vesindeydi. Çevrede başka kimse yoktu. Aşağıda, uzakta, istasyon çatısının parladığını görebiliyordu.

Canlı adımlarla tepeden aşağı, istasyona yürüdü, ama acele etmedi. Hamal hemen gördü onu.

“Bu taraftan!” dedi ve Niggle’ı peşine takıp çok hoş, küçük bir yerel trenin beklediği perona götürdü: Tek bir vagon ve küçük bir lokomotif vardı, ikisi de çok parlak, temiz ve yeni boyanmıştı. İkisinin de ilk seferi gibi görünüyordu. Lokomotifin önünde uzanan raylar bile yeni görünüyordu: Raylar parlıyordu, ray yatakları yeşile boyanmıştı ve sıcak güneş altında traverslerden nefis bir taze katran kokusu geliyordu. Vagon boştu.

“Bu tren nereye gidiyor Hamal?” diye sordu Niggle.

“Adını henüz koymadılar sanırım,” dedi Hamal. “Ama

yakında öğreneceksin.” Kapıyı kapadı.

Tren hemen yola çıktı. Niggle koltuğunda arkasına yaslandı. Küçük lokomotif masmavi gökyüzünden bir çatısı ve yüksek yeşil yamaçları olan derin bir yarıktan oflaya poflaya geçti. Fazla zaman geçmeden lokomotiften

bir ıslık sesi geldi, frenler çekildi ve tren durdu. İstasyon yoktu, tabela yoktu, yalnızca yeşil yamaca tırmanan basamaklar vardı. Basamakların tepesindeki budanmış çalı çit üzerinde bir kapı vardı. Kapının yanında Niggle'ın bisikleti bekliyordu, en azından onunkine benziyordu ve gidona bağlanmış sarı etiketin üzerine büyük siyah harflerle NİGGLE yazılmıştı.

Niggle kapıyı ittirip açtı, bisiklete atladı ve bahar güneşi altında yamaç aşağı sürdü. Fazla zaman geçmeden üzerinde gittiği patikanın kaybolduğunu ve bisikletin tekerleklerinin muhteşem çimenlerin üzerinde yuvarlandığını fark etti. Çimenler yeşil ve sıktı, ama yine de her çimen yaprağını tek tek seçebiliyordu. Bu çimenliği bir yerde gördüğünü ya da düşlediğini hatırlar gibiydi. Arazinin kıvrımları da bir şekilde tanıdık geliyordu. Evet: Yer gerektiği gibi düzleşiyordu ve, elbette, şimdi de yine yükselmeye başlıyordu. Niggle ile güneşin arasına büyük, yeşil bir gölge girdi. Niggle başını kaldırıp baktı ve bisikletinden düştü.

Önünde Ağaç duruyordu, onun Ağaç'ı, bitmiş Ağaç. Canlı olan, yaprak açan, dalları büyüyen ve Niggle'ın sık sık hissettiği ya da tahmin ettiği ve yakalamakta aynı sıklıkta başarısız olduğu bir rüzgarla sallanan bir ağaç için bitmiş diyebilirseniz. Niggle Ağaç'a baktı ve kollarını yavaşça kaldırıp ardına dek açtı.

“Bu bir armağan!” dedi. Sanatından ve sanatının sonucundan bahsediyordu, sözcüğü gerçek anlamıyla kullanıyordu.

Ağaç'a bakmaya devam etti. Zahmetle oluşturduğu yaprakların hepsi oradaydı, çizdiği gibi değil, hayal ettiği gibilerdi; yalnızca zihninde filizlenmiş olanlar da oradaydı, yeterince zamanı olsa hayal edecekleri de. Üstlerine hiçbir şey yazılmamıştı, yalnızca mükemmel yapraklardı onlar, ama takvim gibi açıkça tarihlenmişlerdi. En güzel -Niggle tarzının en karakteristik, en kusursuz örnekleri- yaprakların bazılarının Bay Parish ile işbirliği yapılarak üretildiği görülebiliyordu: Başka şekilde ifade etmek imkânsızdı.

Ağaç'ta kuşlar toplanıyordu. Hayret verici kuşlar: Nasıl da şakıyorlardı! Niggle'ın gözlerinin önünde çiftleşiyorlar, yumurtadan çıkıyorlar, kanatları büyüyor, uçup gidiyorlar ve Orman'da şakıyorlardı. Çünkü Niggle şimdi Orman'ın da orada olduğunu, iki yana doğru yayıldığını, uzaklara yürüdüğünü görebiliyordu. Daha uzakta Dağlar ışıldıyordu.

Niggle bir süre sonra Orman'a döndü. Ama Ağaç'tan sıkıldığı için değil, çünkü onu zihnine açık seçik yerleştirdiğini hissediyordu ve ona bakmadığı zaman bile onun ve nasıl büyüdüğünün farkındaydı. Ağaç'tan uzaklaşırken tuhaf bir şey fark etti: Orman, elbette, uzak bir Orman'dı, ama Orman cazibesini yitirmeden Niggle ona yaklaşabiliyor, hattâ içine girebiliyordu. Eskiden uzaklara yürüdüğünde, söz konusu uzaklar sıradan bir çevreye dönüşürdü. Şimdi böyle olmuyordu. Kırlarda yürümeyi epey cazip hale getiriyordu, çünkü siz yürürken yeni uzaklar açılıyordu; böylece iki kat, üç kat, dört kat büyüleyici iki kat, üç kat, dört kat uzaklar oluyordu. Yürümeye devam ediyordunuz ve bir bahçede ya da (eğer bu şekilde ifade etmek istiyorsanız) bir tabloda koskoca bir kırsal alan elde ediyorsunuz. Gidiyor da gidiyordunuz, ama belki sonsuza kadar değil. Arka planda Dağlar vardı. Ağır ağır yaklaşıyorlardı. Resme ait görünmüyorlardı ya da yalnızca bir bağlantı olarak vardılar, ağaçların arasından farklı bir şey olarak, daha ötede bir sahne olarak görünüyorlardı: bir başka resim.

Niggle biraz gezindi, ama amaçsızca dolanmıyordu. Dikkatle çevresine bakınıyordu. Ağaç bitmişti, ama henüz onunla işi bitmemişti -'Yalnızca eski halinin tam tersi,' diye düşündü- ama Orman'da hâlâ üzerinde çalışılması ve düşünülmesi gereken uyumsuzluklar vardı. Artık değişmesi gereken, vardığı nokta itibariyle yanlış olan hiçbir şey yoktu, ama yine de belli bir noktaya kadar ilerlemek gerekiyordu. Her iki durumda da, Niggle bu noktayı açık seçik görebiliyordu.

Uzaktaki çok güzel bir ağacın altına oturdu -Büyük Ağaç'ın bir başka çeşitlemesiydi, ama oldukça kendine hastı, ya da biraz daha ilgi gösterilse olacaktı- ve çalışmaya nereden başlamak, nerede bitirmek, ne kadar zaman ayırmak gerektiğini düşündü. Doğru düzgün bir plan yapamıyordu.

"Elbette!" dedi. "Benim ihtiyacım olan şey Parish. Toprak, bitkiler ve ağaçlar hakkında onun bildiği ve benim bilmediğim bir sürü şey var. Bu mekân benim şahsi parkım olarak bırakılamaz. Yardıma ve tavsiyeye ihtiyacım var. Bunu daha önce istemeliydim."

Ayağa kalktı ve çalışmaya başlamaya karar verdiği yere yürüdü. Ceketini çıkardı. Sonra, gözlerden uzak küçük, korunaklı bir çukurda şaşkın şaşkın çevresine bakan bir adam gördü. Adam bir küreğe yaslanmıştı, ama ne yapması gerektiğini bilmediği açıktı. Niggle ona seslendi. "Parish!" dedi.

Parish küreğini omuzladı ve Niggle’a yaklaştı. Hâlâ biraz aksıyordu. Konuşmadılar, yalnızca yolda karşılaştıkları zaman yaptıkları gibi birbirlerine başlarını salladılar, ama bu sefer kol kola, birlikte yürüdüler. Niggle ile Parish hiç konuşmadan, manzaranın ihtiyaç duyduğu küçük evle bahçesini tam olarak nereye yapacaklarını kararlaştırdılar.

Birlikte çalışırlarken, zamanı verimli kullanmak ve iş bitirmek konusunda daha başarılı olan kişinin Niggle olduğu açıkça belli oldu. Tuhaftır, inşa etmek ve bahçecilik konularına dalan Niggle’dı ve Parish çevrede dolanıp ağaçlara, özellikle de Ağaç’a bakıyordu.

Yaprak Çizen Niggle

Bir gün Niggle çalı çit ekmekle meşguldü ve Parisli çimenlerin üzerine uzanmış, yeşilliklerin arasında büyümüş güzel, küçük, sarı bir çiçeğe dikkatle bakıyordu. Niggle uzun zaman önce Ağaç’mın köklerinin arasına bu çiçeklerden bol bol yerleştirmişti. Parisli aniden başını kaldırdı: Yüzü güneşte parlıyor ve gülümsüyordu.

“Bu muhteşem!” dedi. “Aslında benim burada olmamam gerekirdi. Benim hakkımda iyi şeyler söylediğin için teşekkür ederim.”

“Saçma,” dedi Niggle. “Ne dediğimi hatırlamıyorum, ama her durumda, söylediklerim yetersizdi.”

“Ah, hayır, yeterliydi,” dedi Parisli. “Daha erken çıkmamı sağladı. İkinci Ses, bilirsin: Beni buraya o gönderdi, senin beni görmek istediğini söyledi. Bunu sana borçluyum.”

“Hayır. İkinci Ses’e borçlusun,” dedi Niggle. “İkimiz de ona borçluyuz.”

Birlikte yaşamaya ve çalışmaya devam ettiler: Ne kadar sürdüğünü bilmiyorum. Başta, özellikle de yorulduklarında, zaman zaman anlaşmazlığa düştüklerini inkar etmenin faydası yok. Çünkü başta, gerçekten de zaman zaman yoruluyorlardı. Her ikisine de tonik verildiğini keşfettiler. İki şişede de aynı etiket vardı: ***Dinlenmeden önce, Pınar sıyu ile birlikte birkaç damla alınacak.***

Pmar’ı Orman’m yüreğinde buldular; uzun zaman önce Niggle onu yalnızca bir kez hayal etmişti, ama hiç çiz-memişti. Şimdi, uzaklarda ışıldayan gölün kaynağının o

olduğunu, o kırlarda büyüyen her şeyi beslediğini hissediyordu. Birkaç damla tonik suyu ekşitti, ona acı bir tat kattı, ama can vericiydi ve insanın

zihnini açıyordu. Sularını içtikten sonra yalnız başlarına dinlendiler, sonra yine ayağa kalktılar ve işler şen şakrak devam etti. Böyle zamanlarda Niggle yepyeni, harika çiçekler ve bitkiler hayal ediyordu ve Parish onları nasıl yerleştireceğini, en iyi nerede duracaklarını çok iyi biliyordu. Tonikler bitmeden uzun süre önce, onlara ihtiyaç duymaz oldular. Parish'in aksayan ayağı iyileşti.

İşleri sona yaklaşırken, çevrede dolaşmak, ağaçlara, çiçeklere, ışıklara, şekillere ve arazinin nasıl uzandığına bakmak için daha fazla zaman ayırmaya başladılar. Bazen birlikte şarkı söylüyorlardı; ama Niggle artık Dağlar'a daha sık bakar olduğunu fark etti.

Gün geldi çukurdaki ev, bahçe, çimenler, orman, göl ve tüm kırlar gerektiği gibi tamamlanmaya yaklaştı. Büyük Ağaç tepeden tırnağa çiçeğe bürünmüştü.

"Bu akşam bitiririz," dedi Parish bir gün. "Bunun ardından da gerçekten uzun bir yürüyüşe çıkarız."

Ertesi gün yola düştüler ve uzakların ortasından geçip Kenar'a geldiler. Elbette, kenar görünür değildi: Bir çizgi, bir çit ya da duvar yoktu, ama o kırsal alanın sınırına geldiklerini biliyorlardı. Çobana benzeyen bir adam gördüler; adam Dağlar'a tırmanan çimenlik yamaçtan aşağı, onlara doğru yürüyordu.

"Rehber ister misiniz?" diye sordu adam. "Yolunuza

devam etmek istiyor musunuz?"

Bir an Niggle ile Parish'in arasına bir gölge düştü, çünkü Niggle artık devam etmek istediğini, (bir anlamda) devam etmek zorunda olduğunu biliyordu, ama Parish devam etmek istemiyordu, henüz devam etmeye hazır değildi.

"Karımı beklemeliyim," dedi Parish Niggle'a. "Yalnızlık çeker. Anladığım kadarıyla karım hazır olduğunda, her şeyi onun gelişi için hazır ettiğimde, onu peşimden gönderecekler. Evi elimizden geldiğince bitirdik; ama onu karıma göstermek isterim. O, evi daha da güzelleştirir, bence: Bir yuvaya benzetir. Bu kırlardan da hoşlanacağını düşünüyorum." Çobana döndü. "Sen rehber misin?" diye sordu. "Bu kırların adını söyleyebilir misin?" "Bilmiyor musunuz?" dedi adam. "Niggle'ın Kırları. Bu bir Niggle Resmi, ya da resmin büyük kısmi: Bir kısmına da Parish'in Bahçesi deniyor."

“Niggle’ın Resmi!” dedi Parish hayretle. “Bütün bunları ***sen mi*** düşündün Niggle? Bu kadar akıllı olduğunu hiç bilmiyordum. Neden bana söylemedin?”

“Uzun zaman önce söylemeye çalıştı sana,” dedi adam, “ama sen bakmadın. O günlerde yalnızca kanvası ile boyası vardı, ve sen onlarla çatını onarmak istiyordun. Sen ve karının Niggle’ın Saçmalığı ya da Çiziktirdik-leri dediğiniz şey bu işte.”

“Ama o zamanlar böyle görünmüyordu, ***gerçek*** değildi,” dedi Parish.

“Hayır, o zamanlar yalnızca bir fikirdi,” dedi adam, “ama denemeye değer olduğunu düşünseydin fikri sen de görebilirin.”

“Sana pek fırsat vermedim,” dedi Niggle. “Açıklamayı hiç denemedim. Eskiden sana İhtiyar Toprakkurdu derdim. Ama ne fark eder ki? Ondan sonra seninle birlikte yaşadık ve çalıştık. Her şey farklı olabilirdi, ama daha iyi olamazdı. Yine de, korkarım benim yoluma devam etmem gerek. Yine karşılaşacağımızı düşünüyorum: Birlikte yapabileceğimiz daha pek çok şey olmalı. Hoşçakal!” Parish’in elini sıcak bir tavırla sıktı: İyi, sağlam, dürüst bir el gibi geldi ona. Bir anlığına dönüp arkasına baktı. Büyük Ağaç’taki çiçekler alev gibi parlıyordu. Bütün kuşlar kanatlanmış, şakıyordu. Sonra Niggle gülümsedi, Pa-rish’e başını salladı ve çobanla birlikte uzaklaştı.

Koyunları ve yaylaları öğrenecek, daha engin bir gökyüzüne bakacak, Dağlar’a doğru, daima yamaç yukarı, daha ileri, daha ileri yürüyecekti. Bunun da ötesinde, başına neler geldi tahmin edemiyorum. Eski evinde yaşayan ufak tefek Niggle bile Dağlar’ı ancak uzaktan görebiliyordu ve Dağlar resminin kıyısına giriyorlardı, ama gerçekte neye benzediklerini, ötelerinde ne olduğunu ancak o Dağlar’a tırmanmış olanlar bilebilir.

“Bence aptal bir küçük adamdı,” dedi Kurul Üyesi Tompkins. “Değersiz, aslında; Cemiyet’e hiçbir faydası yok.”

“Ah, bilmiyorum,” dedi, önemli biri değil, yalnızca bir okul müdürü olan Atkins. “O kadar emin değilim; fayda derken neyi kastettiğine bağlı.”

“Pratik ya da ekonomik bir fayda,” dedi Tompkins. “Siz okul müdürleri işinizi bilseniz, işe yarayan bir tür dişliye dönüştürülebilirdi, bana göre. Ama siz işinizi bilmiyorsunuz ve bu yüzden durmaksızın böyle faydasız insanlar geliyor bize. Bu ülkeyi ben yönetsem, onu ve benzerlerini onlara uygun bir işe yerleştiririm, umumi mutfaklarda bulaşık falan yıkatırım, üstelik işlerini doğru düzgün yaptıklarından da emin olurum. Ya

da onları içeri atarım. ***Onu*** uzun zaman önce içeri atmalıydım zaten.” “İçeri atmak mı? Yani zamanı gelmeden yolculuğa mı çıkarırdın demek istiyorsun?”

“Evet, o anlamsız, eski ifade tarzını kullanmak istiyorsan. Onu tünelden içeri iter, büyük Çöp Yığını’na fırlatırdım: Kastettiğim bu işte.”

“Yani resmin hiçbir kıymeti olmadığını düşünüyorsun, saklamaya değmez, geliştirmeye, hattâ ondan faydalanmaya bile değmez, öyle mi?”

“Elbette resmin faydaları da var,” dedi Tompkins. “Ama onun resminden faydalanamazsın. Yeni fikirlerden ve yeni yöntemlerden korkmayan cüretli genç adamlar için bol bol fırsat var. Bu eski moda şeyler içinse hiç yok. Kişisel gündüz düşleri. Hayatı buna bağlı olsa bile anlamlı bir poster tasarlayamazdı. Devamlı yapraklarla, çiçeklerle uğraşıp duruyor. Bir seferinde ona bunun nedenini sordum. Onların şirin olduğunu düşünüyormuş! İnanabiliyor musun? ***Şirin,*** dedi! ‘Şirin olan ne, bitkilerin sindirim ve üreme organları mı?’ dedim ona ve yanıt veremedi. Aptal aylak.”

“Aylak,” diye içini çekti Atkins. “Evet, zavallı küçük adam, hiçbir şeyi bitirmedi. Alı pekala, o gittikten sonra tabloları ‘daha faydalı olacakları’ bir işte kullanıldı. Ama ben o kadar emin değilim Tompkins. Büyük tabloyu hatırlıyor musun, fırtınalardan ve sellerden sonra komşu evi onarmak için kullandıkları tabloyu? Yırtılıp savrulmuş bir köşesini bir tarlada buldum. Zarar görmüştü, ama desen seçilebiliyordu: bir dağ zirvesi ve bir demet yaprak. Bir türlü aklımdan çıkaramıyorum.”

“Neyinden?” dedi Tompkins.

“Siz ikiniz kimden bahsediyorsunuz?” dedi Perkins barış namına araya girerek. Atkins kıpkırmızı kesilmişti.

“Yinelenmeye değecek bir ad değil,” dedi Tompkins. “Neden ondan bahsettiğimizi de bilmiyorum zaten. Kasabada yaşamıyordu.”

“Hayır,” dedi Atkins, “ama yine de evine göz koymuştun. Bu yüzden ikide bir ona uğrayıp, çayını içerken onunla alay ediyordun. Eh, kasabadakine ek olarak onun evini de aldığına göre, en azından adını kıskanma. Bilmek istiyorsan, Niggle’dan bahsediyorduk Perkins.”

“Ah, zavallı küçük Niggle!” dedi Perkins. “Resim yaptığını hiç bilmiyordum.”

Muhtemelen Niggle’ın adının sohbetlerde geçtiği son sefer bu oldu. Bununla birlikte, Atkins bulduğu resim köşesini sakladı. Desenin büyük kısmı ufalanıp gitti, ama tek bir güzel yaprak sağlam kaldı. Atkins yaprağı çerçeveletti. Daha sonra onu Kasaba Müzesi’ne bağışladı ve uzun süre ‘Yaprak: çizen Niggle’ tablosu bir köşede asılı kaldı ve pek az kişi tarafından fark edildi. Ama sonunda Müze’de yangın çıktı; yaprak ve Niggle o eski kırlarda tamamen unutuldu.

“Gerçekten de çok faydalı çıktı,” dedi İkinci Ses. “Hem tatil hem de canlandırıcı bir deneyim olarak. Ne-kalıat dönemi için şahane; bu kadar da değil, çok kişi için Dağlar’ın en iyi tasviri. Bazı vakalarda harikalar yaratıyor. Oraya her geçen gün daha fazla kişi gönderiyorum. Nadiren geri dönmeleri gerekiyor.”

“Evet, gerçekten öyle,” dedi İlk Ses. “Bence bu bölgeye bir ad vermemiz gerekiyor. Senin önerin ne?”

“Hamal bir süre önce halletti bu işi," dedi İkinci Ses. ***“Niggle’ın Kırdaki Parish Evine Giden Tren***, diye bağırıyor uzun süredir. Haber vermek için ikisine de mesaj yolladım.”

“Ne dediler?”

“İkisi de güldüler. Hem de nasıl güldüler -Dağlar kahkahalarıyla yankılandı!”

BÜYÜK WOOTTON DEMIRCISI

BÜYÜK WOOTTON DEMİRCİSİ

W

Bir zamanlar, hafızaları sağlam olanlar için çok da uzun olmayan bir süre önce, bacakları uzun olanlar için çok da uzak olmayan bir yerde bir köy vardı. Adına Büyük Wootton demişlerdi, çünkü birkaç kilometre uzağında, ağaçların arasındaki Küçük Wootton'dan daha büyüktü, her ne kadar o sıralarda refah içinde bir köy olsa da, çok büyük değildi, ve olağandır ki, o köyde de iyi, kötü ve hem iyi hem kötü pek çok insan yaşardı.

Kendi tarzında olağanüstü bir köydü; yörede muhtelif zanaatkarlarının yetenekleri ile tanınmıştı, ama özellikle de aşçıları ünlüydü. Köy Kurulu'na ait büyük bir Mutfak'ı vardi've Aşçıbaşı önemli biriydi. Aşçıbaşı'nın Evi ve Mutfak oralardaki en büyük, en eski ve aynı zamanda en güzel bina olan Büyük Ev'e bitişikti. Büyük Ev iyi taşlarla iyi meşe kütüklerinden inşa edilmişti ve bakımlıydı, ama eskiden olduğu gibi boyalı ve yaldızlı değildi. Köylüler toplantılarını, müzakerelerini, halka açık ziyafetlerini ve aile toplantılarını Büyük Ev'de yaparlardı. Bu yüzden Aşçıbaşı devamlı meşguldü, çünkü bütün bu toplantılara uygun yemekler hazırlaması gerekiyordu. Kutlanan sayısız bayram için uygun sayılan yemek, bol ve zengin olandı.

Kışın kutlanan tek bayram olduğundan herkesin dört gözle beklediği özellikle bir bayram vardı. Bir hafta sürüyordu ve son gününde, günbatımında, 'İyi Çocuklar İçin Ziyafet' adı verilen bir eğlence düzenlenirdi. Bu ziyafete çok kişi davet edilmezdi. Kuşkusuz davet edilmeyi hak eden bazıları gözden kaçırılırdı ve hak etmeyen bazıları da yanlışlıkla davet edilirdi, ama ziyafeti düzenleyenler ne kadar dikkatli davranırsa davransın, olurdu böyle şeyler. Her durumda, Yirmi Dört Ziyafeti'ne bir çocuğun katılabilmesi tamamen şansa bağlıydı, çünkü bu ziyafet yirmi dört senede bir düzenlenirdi ve yalnızca yirmi dört çocuk davet edilirdi. Aşçıbaşı'nın bu ziyafette en iyi eserlerini çıkarması beklenirdi ve, pek çok güzel şeye ek olarak, Büyük Pasta'yı yapması da bir gelenekti. Aşçıbaşı'nın adı daha çok yaptığı Büyük Pasta'nın mükemmelliği (ya da tam tersi) ile hatırlanırdı, çünkü bir Aşçıbaşı'nm ikinci bir Büyük Pasta yapacak kadar görevde kalması nadirdi.

Ama bir gün geldi, o dönemde hüküm süren Aşçıbaşı herkesi şaşırtarak (çünkü daha önee böyle bir şey hiç olmamıştı) bir tatile ihtiyaç duyduğunu ilan edip kimsenin bilmediği bir yere gitti, ve aylar sonra geri döndüğünde çok değişmiş görünüyordu. Başka insanların eğlendiğini görmekten keyif alan iyi kalpli bir adamdı, ama aslen ciddi biriydi ve pek az konuşurdu. Şimdi daha neşeli olmuştu; sık sık son derece gülünç şeyler söylüyor ve yapıyordu, ve ziyafetlerde Aşçıbaşları'ndan hiç beklenmeyen bir şey gerçekleştiriyor, neşeli şarkılar söylüyordu. Yanında bir de Çırak getirmişti ve bu, Köy'ü hayrete düşürmüştü.

Hayret verici olan Aşçıbaşı'nın bir çırağı olması değildi. Zamanı gelince Aşçıbaşı bir çırak seçer, bildiği her şeyi ona öğretirdi ve yıllar ilerledikçe Çırak önemli işleri üstlenir, böylece Aşçıbaşı öldüğünde ya da emekliye ayrıldığında görevi devralmaya, Aşçıbaşı olmaya hazır hale gelirdi. Ama bu Aşçıbaşı daha önce hiç çırak seçmemiş-ti. Her seferinde, 'daha zaman var' ya da 'gözümü açık tutuyorum, uygun birini bulduğumda seçeceğim' demişti. Ama şimdi yanında sıradan bir oğlan getirmişti, hem de köyden olmayan birini. Çocuk Wootton delikanlılarından daha kıvrak, daha hızlı, daha yumuşak sesli ve daha nazikti, ama bu iş için saçmalık ölçüsünde gençti, görünüşüne bakıldığında henüz ergenlik çağındaydı. Yine de, çırak seçmek Aşçıbaşı'nm işiydi ve kimsenin ona karışmaya hakkı yoktu; bu yüzden çocuk kaldı ve kendine ev tutacak kadar büyüyene dek Aşçıbaşı'mn Evi'nde yaşadı. Kısa zamanda köylüler onu görmeye alıştılar ve çocuk birkaç arkadaş edindi. Arkadaşları ve Aşçıbaşı ona Alf diye hitap ediyordu, ama geri kalan herkes için yalnızca Çırak'tı.

Yalnızca üç sene sonra bir sonraki sürpriz geldi. Bir bahar sabahı Aşçıbaşı uzun beyaz şapkasını çıkardı, temiz önlüklerini katladı, beyaz ceketini astı, sağlam bir dişbudak değnek ile küçük bir heybe aldı ve gitti. Yalnızca çırağa veda etti. Çevrede başka kimse yoktu.

"Şimdilik hoşçakal Alf," dedi. "İşleri elinden geldiğince idare etmen için sana bırakıyorum, ki bu her zaman çok iyi becerdiğin bir şeydir. Her şeyin yoluna gireceğini düşünüyorum. Bir daha karşılaşırsak, bana olan biten her şeyi anlatacağını umuyorum. Onlara yine tatile çıktığımı söyle, ama bu sefer geri dönmeyeceğim."

Çırak haberi Mutfak'a gelenlere verdiğinde köy epey çalkalandı. "Amma iş!" dediler. "Hem de haber vermeden ve veda etmeden! Aşçıbaşı'mız olmadan ne yapacağız? Yerini alacak kimseyi de bırakmadı." Tartışıp

dururken, genç Çırak'ı Aşçı yapmak hiç akıllarına gelmemişti. Oğlan biraz daha uzamıştı, ama hâlâ çocuğa benziyordu ve yalnızca üç sene çalışmıştı.

Sonunda, daha iyi birini bulamadıklarından, pek de fena yemek pişirmeyen bir köylü seçtiler. Adam gençken, Aşçıbaşı'nın çok meşgul olduğu zamanlarda ona yardım etmişti, ama Aşçıbaşı ondan pek hoşlanmamıştı ve onu yanına çırak almamıştı. Şimdi bir karısı ve çocuğu olan, parasını dikkatli harcayan, güvenilir bir adamdı. "En azından kimseye haber vermeden çekip gitmez," dediler, "ve kötü yemek hiç yoktan iyidir. Bir sonraki Büyük Pasta'ya daha yedi sene var, o zamana kadar öğrenir."

Nokes (adamın adı buydu) işlerin bu şekilde gelişmesinden pek memnun kalmıştı. Her zaman Aşçıbaşı olmak istemişti ve bu işi başarabileceğinden hiç kuşku duymamıştı. Zaman zaman, Mutfak'ta yalnız kaldığında, uzun beyaz şapkayı kafasına geçirir, iyice ovulmuş kızartma tavasında kendine bakar ve konuşurdu: "Nasılsınız Aşçıbaşı. Bu şapka size pek yaraşmış, sizin için yapılmış sanki. Umarım işleriniz yolunda gider."

İşler çok da fena gitmedi, çünkü en başta Nokes elinden gelenin en iyisini yaptı. Üstelik Çırak da ona yardım ediyordu. Gerçekten de, Nokes sinsi sinsi onu izleyerek ondan çok şey öğrendi, ama bunu asla itiraf etmedi. Ama zaman geçti, Yirmi Dört Ziyafeti yaklaştı ve Nokes Büyük Pasta'yı nasıl yapacağını düşünmek zorunda kaldı. Gizliden gizliye endişeleniyordu, çünkü yedi senelik deneyimden sonra, sıradan kutlamalar için geçer not alabilecek pastalar ve tatlılar yapabilse de, Büyük Pasta'sı-mn dört gözle beklendiğini ve acımasız eleştirmenleri tatmin etmesi gerektiğini biliyordu. Yalnızca çocukları da değil. Ziyafete yardım etmek için gelenlere aynı malzemelerle, aynı şekilde pişirilmiş daha küçük bir pasta sunması gerekiyordu. Aynı zamanda, Büyük Pasta'da yeni ve şaşırtıcı bir özellik bulunması, bir öncekinin tekrarından ibaret olmaması bekleniyordu.

Nokes'un akimdaki ana fikir pastanın çok tatlı ve zengin olacağıydı, onu tamamen şeker kremasıyla kaplamaya karar vermişti (Çırak krema konusunda becerikliydi). 'Krema pastayı güzelleştirir ve peri masalından çıkmış gibi görünmesini sağlar,' diye düşünüyordu. Çocukların zevkleri hakkında bildiği pek az şeyden iki tanesi tatlılar ve perilerdi. İnsanın büyüdükçe perilerden hoşlanmayı bıraktığını düşünüyordu, ama kendisi tatlıyı hâlâ seviyordu. "Ah! Peri masalları gibi," dedi, "aklıma bir fikir geldi"; ve böylece Pasta'nın tam ortasına, bir çubuğa tutturulmuş, bembeyaz elbiseler giymiş, ucunda gümüş rengi yıldız bulunan bir değnek

tutan küçük bir oyuncak bebek yerleştirebileceğini ve ayaklarının çevresine pembe şekerle ***Peri Kraliçe*** yazabileceğini düşündü.

Ama pasta için malzeme hazırlamaya başladığında, Büyük Pasta'yı pişirmek için neler gerektiğini doğru düzgün hatırlayamadığını fark etti, bu yüzden önceki aşçıların bıraktığı eski tarif kitaplarını karıştırdı. Eski aşçıların el yazılarını çözebildiğindeyse tarifler kafasını karıştırdı, çünkü hiç duymadığı, unuttuğu ve zamanında bulamayacağı şeylerden bahsediyorlardı; ama kitaplarda geçen bir iki baharatı deneyebileceğini düşündü. Kafasını kaşıdı ve son Aşçıbaşı'nm özel kekler için sakladığı balıarat-ları ve başka malzemeleri koyduğu, bir sürü farklı bölme içeren eski siyah kutuyu hatırladı. İşi devraldığından beri kutuya bakmamıştı, ama biraz arandıktan sonra onu kilerdeki yüksek bir rafın üzerinde buldu.

Kutuyu indirdi ve kapağın üzerinde birikmiş tozu üfledi, ama kutuyu açtığında çok az baharat kaldığını ve kalanların da kuru ve küflü olduğunu gördü. Ama köşedeki bir bölmede, on kuruştan büyük olmayan, gümüşten yapılmış ama kararmış gibi görünen küçük bir yıldız buldu. "Ne tuhaf!" dedi yıldızı ışığa tutarak.

"Hayır, değil!" dedi bir ses arkasından. Öyle ani konuşmuştu ki, Nokes yerinde sıçradı. Bu Çırak'm sesiydi ve daha önce Aşçıbaşı'yla bu ses tonuyla konuştuğu olmamıştı. Aslında, kendisine hitap edilmediği sürece No-kes'la pek az konuşuyordu. Çok doğru düzgün bir gençti; krema konusunda becerikli olabilirdi, ama daha öğrenecek çok şeyi vardı: Nokes böyle düşünüyordu.

"Ne demek istiyorsun delikanlı?" dedi pek memnun olmayan bir sesle. "Tuhaf değilse, nedir?"

"O ***sihirli"*** dedi Çırak. "Peri Diyarı'ndan gelmiş."

Bunun üzerine Aşçıbaşı güldü. "Tamam, tamam," dedi. "Aynı hesap, ama sen canın ne istiyorsa o adı ver. Bir gün büyüyeceksin. Şimdi kuru üzüm ayıklama işine geri dönebilirsin. Böyle tuhaf peri tipleri görürsen bana haber ver."

"Yıldızla ne yapacaksın Usta?" dedi Çırak.

"Pasta'ya koyacağım, elbette," dedi Aşçıbaşı. "Tam da gereken şey, özellikle de ***sihirliyse***diyerek kıkırdadı. "Sen de çocuk partilerine katılmışsındır herhalde, üzerinden çok da zaman geçmemiştir. Bu tür partilerde karışıma bu tür süsler, küçük madeni paralar falan eklenir. En

azından, bu köyde biz böyle yaparız: Çocukları eğlendiriyor.” “Ama bu değersiz bir süs eşyası değil Usta, bu sihirli,” dedi Çırak.

“Söylemiştin zaten,” diye terslendi Aşçıbaşı. “Pekala, çocuklara söylerim. Onları güldürür.”

“Güldüreceğini sanmıyorum Usta,” dedi Çırak. “Ama yapılması gereken de bu sanırım, çok doğru.”

“Sen kiminle konuştuğunu sanıyorsun?” dedi Nokes. Zamanla Pasta yapıldı, pişirildi, süslendi. Daha çok Çırak çalışmıştı. “Madem perileri bu kadar seviyorsun, Peri Kraliçesi’ni senin yapmana izin vereceğim,” dedi Nokes ona.

“Pekala Usta,” diye yanıt verdi Çırak. “Sen çok meşgulsen yaparım. Ama bu senin fikrindi, benim değil.” “Fikir üretmek bana düşer, sana değil,” dedi Nokes.

Ziyafet’te, Pasta uzun masanın tam ortasında, yirmi dört kırmızı mumdan oluşan halkanın içinde duruyordu. Tepesi küçük beyaz bir dağ gibi yükseliyordu, kenarlarından kırağı kaplı duygusu veren küçük ağaçlar büyümüştü; zirvesinde, dans eden bir kar kızı gibi tek ayağını kaldırmış küçük beyaz bir şekil duruyordu ve kızın elinde ışıkla parlayan minik, buzdan bir değnek vardı.

Çocuklar kıza iri iri açılmış gözlerle baktılar, bir iki tanesi el çırparak, “Ne kadar da güzel, tıpkı peri gibi!” dedi. Bu Aşçıbaşı’yı çok sevindirdi, ama Çırak hoşnutsuz görünüyordu. İkisi de oradaydı: Zamanı geldiğinde Aşçıbaşı Pasta’yı kesecek, Çırak da bıçağı bileyleyip ona verecekti.

Sonunda Aşçıbaşı bıçağı aldı ve masaya yaklaştı. “Size söylemeliyim ki canlarım,” dedi, “bu harika kremanın altında pek çok güzel yiyecekten yapılmış bir kek var; ama aynı zamanda hamuruna bir sürü küçük şey karıştırıldı, süs eşyaları, küçük madeni paralar falan, ve aldığınız pasta diliminde bunlardan bir tane bulmak şans getirirmiş, öyle duydum. Pasta’da bunlardan yirmi dört tane var, yani Peri Kraliçe hakça davranırsa hepinize birer tane düşer. Ama bunu her zaman yapmaz: O hileci bir yaratık. İnanmıyorsanız Bay Çırak’a sorun.” Çırak dönüp çocukların yüzlerindeki ifadeye baktı.

“Olamaz! Az daha unutuyordum,” dedi Aşçıbaşı. “Bu akşam yirmi beş tane var. Bir de, küçük bir gümüş yıldız var, özel ve sihirli bir yıldız, ya da Bay Çırak öyle diyor. Bu yüzden dikkatli olun! Şirin ön dişlerinizden birini

kırarsanız, sihirli yıldız onu onarmaz. Ama yine de onu bulmak özellikle şans getirir, herhalde.”

Güzel bir pastaydı ve kimse onda kusur bulamadı, yalnız gerekenden daha büyük değildi. Pasta kesildiğinde çocukların her birine büyük bir dilim düştü, ama başka kalmadı: Bir porsiyon daha almak yoktu. Dilimler kısa sürede tükendi ve zaman zaman bir süs eşyası ya da bir madeni para bulundu. Bazıları bir tane, bazıları iki tane buldu, bazıları ise hiç bulamadı, çünkü pastada oyuncak bebek olsa da olmasa da, talihin tarzı böyledir. Ama Pas-ta’nın tamamı yendikten sonra, büyülü yıldızdan iz yoktu.

“Hay Allah!” dedi Aşçıbaşı. “Demek ki gümüşten falan yapılmamıştı, eriyip gitmiş olmalı. Ya da belki Bay Çırak haklıydı, yıldız gerçekten de sihirliydi ve ortadan kaybolup Peri Diyarı’na geri döndü. Pek de hoş bir numara değil, bana sorarsanız.” Alaylı bir gülüşle Çırak’a baktı ve Çırak da gülümsemeden, karanlık gözlerle bakışına karşılık verdi.

Gümüş yıldız gerçekten de bir peri yıldızıydı: Çırak bu tür konularda yanlış yapacak biri değildi. Ziyafet’teki oğlan çocuklarından biri hiç fark etmeden yıldızı yutmadan önce pasta diliminde gümüş bir para bulmuş ve onu yanmda oturan Nell adındaki küçük kıza vermişti: Kız kendi pastasında hiçbir şey bulamadığı için büyük hayal kırıklığına uğramıştı. Çocuk bazen yıldıza ne olduğunu merak ediyordu ve yıldızın onu hiç hissedemeyeceği bir yerde onunla birlikte olduğunu bilmiyordu, çünkü yıldızın asıl amacı buydu. Orada uzun süre bekledi, ta ki zamanı gelene kadar.

Ziyafet kış ortasında yapılmıştı, ama şimdi aylardan Haziran’dı ve gece hiç karanlık değildi. Çocuk şafaktan önce kalktı, çünkü uyumak istemiyordu: Bugün onun onuncu doğum günüydü. Pencereden dışarı baktı, dünya sessiz ve beklenti dolu görünüyordu. Sessiz, güzel kokulu hafif bir esinti uyanmaya başlamış ağaçları sallıyordu. Sonra şafak geldi ve çocuk uzaklarda kuşların şafak şarkılarının başladığını duydu, şakımalar yaklaşarak yükseldi ve sonunda üzerinden geçti, evin çevresindeki her yeri doldurdu, güneş dünyanın kıyısında yükselirken bir müzik dalgası gibi Batı’ya geçti.

“Aklıma Peri Diyarı geldi,” dedi çocuk kendi kendine “ama Peri Diyarı’nda insanlar da şarkı söyler.” Sonra yüksek ve berrak bir sesle, ezbere bilirmiş gibi hissettiği yabancı sözcüklerle şarkı söylemeye başladı, tam o anda yıldız ağzından düştü ve çocuk onu eliyle yakaladı. Şimdi yıldız parlak gümüş rengiydi ve güneş ışığında parlıyordu, ama yıldız, uçup

gitmek üzereymiş gibi hafifçe titredi ve yükseldi. Çocuk hiç düşünmeden elini alnına yapıştırdı ve yıldız orada, alnının ortasında kaldı. Çocuk yıldızı senelerce orada taşıdı.

Dikkatli gözler için görünmez olmasa da, yıldızın orada olduğunu pek az kişi fark etti; yıldız, çocuğun yüzünün bir parçasına dönüştü ve genelde parlamadı. Işığının bir kısmı çocuğun gözlerine geçti ve de sesine. Yıldız ona gelir gelmez çocuğun sesi güzelleşmiş, büyüdükçe daha da güzelleşmişti. Basit bir ‘günaydın’ dese aile, insanlar konuşmasını dinlemekten hoşlanıyordu.

Çocuk ülkesinde işçiliğinin iyiliği ile tanınır oldu, yalnızca kendi köyünde değil, çevre köylerde de. Babası bir demirciydi, çocuk da babasının zanaatini seçti ve babasını geçti. Babası hayattayken Demircioğlu diyorlardı ona, sonra da kısaca Demirci. Çünkü o sırada Doğu Eas-ton ile Batıkorusu arasındaki en iyi demirci oydu ve demirhanesinde demirle her tür şeyi yapabiliyordu. Yaptıklarının çoğu, elbette, basit ve faydalı şeylerdi, gündelik ihtiyaçları karşılayan şeyler: çiftlik araçları, marangoz aletleri, mutfak araçları, tencereler ve tavalar, çubuklar, sürgüler ve menteşeler, tencere askıları, ocak ızgaraları, at nalları, vesaire. Sağlam ve kalıcı şeylerdi, ama aynı zamanda zarif bir tarafları vardı, kendi tarzlarında biçimliydiler, kullanması ve bakması güzeldi.

Ama zaman bulabildiğinde sırf hoşuna gittiği için yaptığı şeyler vardı; güzel şeyler, çünkü demiri işleyerek ona bir yaprak ve çiçek demeti kadar hafif ve narin görünen harika şekiller verebiliyor, yine de demirin haşin gücünü koruyabiliyor, daha da sağlam görünmesini sağlayabiliyordu. Onun yaptığı kapıların ya da kafes işlerinin yanından geçen insanlar durup hayran hayran iz'p-mekten kendini alamıyordu, ama kapatıldığı zaman da kimse o kapıyı ya da kafes işini aşamıyordu. Demirci bu tür şeyleri yaparken şarkı söylerdi ve Demirci şarkı söylemeye başladığında yakındakiler işlerini güçlerini bırakır, demirhaneye gelip onu dinlerdi.

Çoğu insanın onun hakkında bildikleri bundan ibaretti. Gerçekten de yeterliydi ve köydeki çoğu erkek ve ka-dınm, hattâ yetenekli ve çalışkan olanların yapabildiğinden daha fazlasını yapıyordu. Ama bilinecek daha fazla şey vardı. Çünkü Demirci, Peri Diyarı’nı tanımıştı ve bazı bölgelerini tüm diğer ölümlülerden daha iyi biliyordu, ama çoğu kişi Nokes gibi olduğundan, bundan karısı ve çocukları dışında pek az kişiye bahsediyordu. Karısı, gümüş parayı verdiği Nell idi ve kızlarının adı Nan, oğlu-nunkiyse

Ned Demircioğlu idi. Sırrını onlardan zaten saklayamazdı, çünkü arada bir akşamları çıktığı uzun yürüyüşlerden ya da bir yolculuktan döndüğünde, bazen yıldızın alnında parladığını görüyorlardı.

Zaman zaman demirci, bazen yürüyerek, bazen at sırtında çıkıp gidiyordu ve iş için gittiği varsayılıyordu; işin aslı bazen öyleydi, bazen de değildi. Her durumda, işi için sipariş almaya, dökme demir, kömür ya da başka malzemeler edinmeye gitmiyordu, ama bu tür şeyleri de titizlikle yapıyordu ve köyde dedikleri gibi, bir kuruşu iki kuruşa dürüstçe dönüştürmeyi biliyordu. Ama onun Peri Diyarı'nda kendine has işleri vardı ve orada memnunlukla karşılanıyordu, çünkü alnında bir yıldız parlıyordu ve o tehlikeli yolculukta bir ölümlü için mümkün olduğunca güvendeydi. Düşük Şerler yıldızdan kaçınırdı ve Büyük Şerler'e karşı da korunuyordu.

Bunun için minnettardı, çünkü kısa zamanda bilgelik edinmiş, Peri Diyarı'nın harikalarına yaklaşmak için tehlikeyi göze almak gerektiğini ve pek çok kötülüğe meydan okumak için ölümlülerin kullanamayacağı kadar büyük güç silahları gerektiğini anlamıştı. Demirci bir savaşçı olmak yerine, öğrenmeye ve keşfetmeye devam etmişti ve zaman içinde, kendi dünyasında büyük masallara konu olacak ve kralların fidyelerini ödeyebilecek kadar güçlü silahlar dövebilir halde gelse de, bunun Peri Diya-rı'nda pek önemli olmadığını biliyordu. Bu yüzden, on-ca şey yapabildiği halde, tek bir kılıç, tek bir mızrak, tek bir ok başı yaptığını hatırlayan yoktu.

Peri Diyarı'na gittiğinde, ilk başta sıradan halkın, ormandaki yumuşak başlı hayvanların arasında, güzel vadilerdeki çimenliklerde, geceleri yabancı yıldızları yansıtan ve şafak vakti uzak dağların ışıl ışıl zirvelerinin gölgesinin düştüğü parlak suların kıyısında sessizce-yürüyordu. Kısa ziyaretlerinin bazılarında, zamanını tek bir ağaca ya da tek bir çiçeğe bakarak harcıyordu, ama sonraları gerçekleştirdiği daha uzun yolculuklarda, yüreğinin derinliklerinde yaşadıklarım bildiği halde doğru düzgün hatırlayamadığı, arkadaşlarına anlatamadığı hem güzel hem de korkunç şeyler görmüştü. Ama bazı şeyleri unutmuyordu ve onlar sık sık hatırladığı harikalar ve sırlar olarak zihninde kalıyordu.

İlk kez relıbersiz olarak uzaklara yürümeye başladığında diyarın uzak sınırlarını keşfedeceğini düşündü, ama önünde büyük dağlar yükseldi ve uzun yollardan giderek onların çevresinden dolandığındaysa ıssız kıyılara vardı. Rüzgarsız Fırtına Denizi'nin kenarında durdu.

Karla kaplı zirvelere benzeyen mavi dalgalar sessizce Gayrı-ışık'tan yuvarlanıp geliyor, uzun kıyıya vuruyor ve yanında, insanların hakkında hiçbir şey bilmediği, Karanlık Bölgeler'deki savaşlardan dönen beyaz gemileri getiriyordu. Elf denizciler uzun boylu ve dehşetliydi; kılıçları parlıyor, mızrakları ışıldıyordu ve gözlerinde delici bir ışık vardı. Aniden bir zafer şarkısıyla seslerini yükselttiler ve Demirci'nin yüreği korkuyla titredi. Demirci yüzüstü düştü ve savaşçılar onun üzerinden geçip, yankılanan tepelere doğru uzaklaştılar.

Ondan sonra Demirci kıyıya bir daha gitmedi, Deniz tarafından kuşatılmış bir ada diyarında olduğuna inandı ve dikkatini dağlara çevirdi, krallığın yüreğine gitmek istedi. Bu gezilerden birinde gri bir sise kapıldı ve yolunu şaşırıp uzun süre dolandı ve sonunda sis kalktığında kendini engin bir ovada buldu. Çok uzaklarda gölgeden oluşan büyük bir tepe vardı ve o gölgenin oluşturduğu köklerden Kral Ağacı'nın fışkırdığını ve gökyüzüne doğal kat kat yükseldiğini gördü; etrafa saçtığı ışık öğle güneşi gibiydi, ve bir anda sayısız yaprağa, çiçeğe ve meyveye durdu, ve bunların teki bile Ağaç'ta yetişmiş diğerlerine benzemiyordu.

Demirci, sık sık aramasına rağmen o Ağaç'ı bir daha görmedi. Buna benzer başka bir yolculukta, Dış Dağlar'a tırmandığında dağların arasındaki derin bir vadiye geldi, vadinin dibinde, onu çevreleyen ağaçları sallayan yelin hiç dokunmadığı, dingin bir göl vardı. O vadinin içinde ışık kızıl bir günbatımı gibiydi, ama ışık gölden geliyordu. Gölün üzerinde asılı alçak bir yamaçtan suların içine baktı ve ölçülmesi imkânsız derinlikleri gördüğünü sandı; orada alevden tuhaf şekillerin kıvrılıp büküldüğünü, dallandığını denizdeki büyük yosunlar gibi sallandığını, ve aralarında alev alev yaratıkların gidip geldiğini gördü. Hayret içinde suyun kenarına gitti ve ayağını uzatarak suyu sınadı, ama o su değildi: Taştan da sert, camdan da kaygandı. Onun üzerine adım atıp da tüm ağırlığıyla düşünce gölün üzerinde çınlayan bir gümbürtü yayılıp kıyılarda yankılandı.

Yel hemen yükselip çılgın bir Rüzgar'a dönüştü, büyük bir hayvan gibi kükredi, Demirci'yi alıp kıyıya fırlattı ve onu ölü bir yaprak gibi yuvarlayarak yamaç yukarı sürükledi. Demirci kollarını genç bir huş ağacının gövdesine dolayarak tutundu ve Rüzgar hiddetle güreşerek onu ağaçtan koparmaya çalıştı, ama esintiyle birlikte huş ağacı yerlere kadar eğildi ve Demirci'yi dallarının arasına aldı. Sonunda Rüzgar dindiğinde Demirci ayağa kalktı ve huş ağacının çıplak olduğunu gördü. Bütün

yaprakları dökülmüştü ve ağlıyordu, gözyaşları dallarından yağmur gibi dökülüyordu. Demirci elini beyaz kabuğa dayadı ve, “Huş ağacı çok yaşa! Bu durumu telafi edebilmek için, teşekkürlerimi sunabilmek için ne yapabilirim?” dedi. Ağacın yanıtının elinden geçtiğini hissetti: “Hiçbir şey,” dedi ağaç. “Git buradan! Rüzgar seni avlıyor. Sen buraya ait değilsin. Git ve bir daha dönme!”

Demirci vadiden tırmanırken huş ağacının gözyaşlarının yüzünden süzülerek, dudaklarına acı acı dokunduğunu hissetti. Uzun yoluna giderken yüreği hüzünlendi ve bir süre Peri Diyarı’na girmedi. Ama oradan vazgeçemiyordu ve döndüğünde o diyarın derinliklerine girme arzusu daha da güçlüydü.

Sonunda Dış Dağlar’dan geçen bir yol buldu ve İç Dağlar’a gelene kadar devam etti. Dağlar yüksek, dik ve ürkütücüydü. Ama sonunda tırmanabileceği bir geçit buldu ve günlerden bir gün büyük bir cesaretle dar bir yarıktan geçip aşağı baktığında -nasıl Dış Peri Diyarı’nın yeşilliği bizim bahar yeşilliğimizden kat kat üstünse- Dış Peri Diyarı’mn yeşilliklerinden kat kat üstün yeşilliklere sahip Hepgündüz Vadisi’ni gördü, ancak kendisi bunu bilmiyordu. Orada hava o kadar berraktı ki -vadinin çok geniş ve kuşların ise ancak çalıkuşu boyunda olmasına rağmen- uzaklardaki ağaçlarda şakıyan kuşların kırmızı dillerini görebiliyordunuz.

İç taraflarda dağlar fokurdayan çağlayanların sesleriyle dolu uzun yamaçlar halinde alçalıyordu ve Demirci sevinçle yoluna devam etti. Vadinin çimenlerine ayak bastığında şarkı söyleyen Elf sesleri duydu ve parlak nilüferlerle kaplı bir ırmağın kıyısında dans eden kızlara rastladı. Dansın hızı, inceliği ve durmaksızın değişen figürleri onu büyüledi ve oluşturdukları halkaya doğru adım attı. Bunun üzerine kızlar aniden durdu ve uzun saçlarını beline sarkıtmış, eteğini toplamış bir kız onu karşılamak için öne çıktı.

Demirci’ye gülerek şöyle dedi: “Zaman geçtikçe daha cüretkar oluyorsun Yıldızalın, sence de öyle değil mi? Bunu öğrenirse Kraliçe’nin ne diyeceğinden korkmuyor musun? Ondan izin almamışsan elbette.” Demirci utandı, çünkü kendi akimdan geçenlerin ayırdma varmıştı ve kızın da düşüncelerini okuyabildiğini anlamıştı: Alnındaki yıldızın her dilediği yere gitmesine izin veren bir nişan olduğunu düşünüyordu ve artık bunun böyle olmadığını biliyordu. Ama kız tekrar konuşurken yine gülümsüyordu: “Gel!

Madem buradasın, benimle dans edeceksin.” Ve Demirci’nin elini tutup halkaya çekti.

Orada dans ettiler ve Demirci, kıza eşlik etmenin nasıl bir hız, nasıl bir güç ve nasıl bir coşku getirdiğini hissetti bir süreliğine. Ama yalnızca bir süreliğine. Durduklarında, pek az zaman geçmişti sanki. Kız eğilip ayaklarının dibinden beyaz bir çiçek aldı ve Demirci’nin saçlarına taktı. “Şimdilik lıoşçakal!” dedi. “Belki, Kraliçe izin verirse yine görüşürüz.”

Demirci o karşılaşmadan sonra atını ülkesinin yollarında sürerken buldu kendini. Aradaki yolculuğu hiç hatırlamıyordu. Bazı köylerde insanlar ona hayretle bakıyor, gözden kaybolana dek arkasından onu izliyorlardı.

Evine geldiğinde kızı koşarak dışarı çıktı ve sevinçle selamladı onu - Demirci beklenenden erken dönmüştü, ama onu bekleyenler için değil. “Babacığım!” diye bağırdı çocuk. “Nerelere gittin? Yıldızın parlıyor!”

Demirci eşiği aştığında yıldız yine soldu, ama Nell onun elini tutup şömineye çekti ve orada durup tekrar baktı ona. “Sevgili Kocam,” dedi, “nerelere gittin, neler gördün? Saçlarında bir çiçek var.” Çiçeği kocasının saçlarından nazikçe aldı ve kendi eline koydu. Çok uzaktan görünen bir şeye benziyordu, ama oradaydı işte ve çiçekten yayılan ışık, akşam ilerledikçe kararmaya başlamış odanın duvarlarına gölgeler düşürüyordu. Nell’in önündeki adamın gölgesi yüksekti ve koca başı Nell’in üzerine eğilmişti. “Deve benziyorsun baba,” dedi daha önce konuşmamış olan oğlu.

Çiçek ne soldu ne kurudu; onu bir sır ve bir hazine olarak sakladılar. Demirci onun için anahtarlı bir kutu yaptı ve çiçeği orada sakladılar, nesilden nesile aktardılar; ve anahtarı miras alanlar zaman zaman kutuyu açıyor, kutu tekrar kapanana kadar uzun uzun Yaşayan Çi-çek’e bakıyordu: Kutunun kapanma vaktini seçen onlar değildi.

Köyde seneler durmadı. Pek çok sene akıp geçti. Demirci, Çocuklar Bayramı’nda yıldızı aldığında daha on yaşına bile basmamıştı. Sonra bir başka Yirmi Dört Ziyafeti geldi, Alf artık Aşçıbaşı olmuştu ve Harper adındaki delikanlıyı kendine çırak seçmişti. On iki sene sonra, Demirci Yaşayan Çiçekle birlikte geri dönmüştü; ve şimdi, gelecek kış yeni bir Yirmi Dört Ziyafeti yapılacaktı. O sene, bir gün, Demirci Dış Peri Diyarı’nın koruluklarında yürüyordu ve mevsimlerden güzdü. Dallarda altın, yerlerdeyse kırmızı yapraklar vardı. Arkasından ayak sesleri geldi, ama Demirci onlara kulak asmadı, arkasına da dönmedi, çünkü düşüncelere dalmıştı.

O ziyarette bir çağrı almış, uzun bir yolculuk yapmıştı. O zamana dek yaptığı tüm yolculuklardan daha uzun gelmişti. Onu korumüş ve yol göstermişlerdi, ama geçtiği yolları doğru düzgün hatırlamıyordu, çünkü yolun büyük kısmında sisler ya da gölgeler gözünü perdelemişti ve sonunda sayısız yıldızla dolu gece göğünün altında yüksek bir yere gelmişti. Orada onu Kraliçe'nin huzuruna çıkarmışlardı. Kraliçe'nin bir tacı ve tahtı yoktu. Olanca haşmeti ve görkemi ile oracıkta duruyordu, ve yukarıdaki yıldızlar gibi parlayan, ışıldayan bir ordu çevresini almıştı, ama kraliçe onların mızraklarının uçlarından daha uzundu ve başının üzerinde beyaz bir alev yanıyordu. Demirci'ye yaklaşmasını işaret etti ve Demirci titreyerek öne çıktı. Tiz, berrak bir boru çalındı ve aniden yalnız kaldılar!

Demirci, Kraliçe'nin önünde ayakta durdu ve nezaketle eğilmedi, çünkü feci şaşırmıştı ve onun kadar sıradan bir yaratık için her tür jestin boşuna olacağını hissediyordu. Sonunda başını kaldırdı ve Kraliçe'nin yüzünün

ve gözlerinin ciddi bir ifade ile ona dönmüş olduğunu gördü; Demirci endişelenmiş ve hayrete düşmüştü, çünkü o anda Kraliçe'yi tanımıştı: Yeşil Vadi'deki güzel kız, ayaklarının bastığı yerde çiçekler fışkıran dansçı. Kraliçe onun hatırladığını görerek gülümsedi ve ona yaklaştı; uzun uzun ve çoğunlukla sözcükleri kullanmadan konuştular; Demirci onun düşüncelerinden pek çok şey öğrendi, bazıları sevinç, bazıları ızdırap veren düşünceler. Sonra geçmişe dönerek yaşadığı hayatı hatırladı ve Çocuklar Bayramı'na ve yıldızı bulduğu güne döndü. Elinde bir değnek tutarak dans eden oyuncak bebek gözlerinin önüne geldi aniden ve utançla başını eğerek gözlerini Kraliçe'nin güzelliğinden kaçırdı.

Ama Kraliçe, Hepgündüz Vadisi'nde güldüğü gibi güldü ona. "Benim için üzülme Yıldızalın," dedi. "Kendi halkından da çok utanma. Belki de, küçük bir oyuncak bebek, Peri Diyarı'nın hiç hatırlanmamasına yeğdir. Bazıları için perilere dair gördükleri tek şeydir. Bazıları içinse uyanış. O günden bu yana içten içe, beni görmeyi diledin ve sana dileğini bahşettim. Ama daha fazlasını veremem. Veda ederken, seni habercim yapacağım. Kral'a rastlarsan, ona şöyle söyle: ***Vakit geldi. Bırak'seçsin"*** "Ama Perilerin Hanımı," diye kekeledi Demirci, "Kral nerede?" Zira bu soruyu Peri halkına da defalarca sormuş ve hepsi aynı yanıtı vermişti: "Bize söylemedi." Kraliçe yanıtladı: "Eğer o sana söylemediyse Yıldıza-lın, ben de söyleyemem. Ama o pek çok yolculuk yapar ve imkânsız yerlerde karşına çıkabilir. Şimdi diz çökerek nezaketini göster."

Bunun üzerine Demirci diz çöktü, Kraliçe eğilerek elini onun başına koydu ve Demirci’nin üzerine büyük bir dinginlik çöktü; hem kendi Dünya’sında hem de Peri Diyarındaymış gibi hissetti ve aynı zamanda onların dışındaydı, onları inceliyordu, bu yüzden aynı anda hem onlardan yoksun hem onlara sahipti ve huzur içindeydi. Bir süre sonra dinginlik geçtiğinde başını kaldırdı ve ayaklarının üstüne yükseldi. Şafak söküyordu, yıldızlar solmuş ve Kraliçe gitmişti. Çok uzaklardan, dağlarda bir boru sesinin yankısını duydu. Durduğu yüksek düzlük sessiz ve boştu: Demirci artık yolunun yoksunluğa çıktığını biliyordu.

Şimdi o buluşma yerini oldukça geride bırakmıştı ve işte buradaydı; düşmüş yaprakların arasında yürüyor, gördüklerini ve öğrendiklerini düşünüyordu. Ayak sesleri yaklaştı. Sonra yanında biri konuştu aniden: “Benim gittiğim yöne mi gidiyorsun Yıldızalın?”

Demirci irkildi ve düşüncelerinden sıyrıldı. Yanında bir adamın durduğunu gördü. Uzun boylu bir adamdı, hızla ve hafif adımlarla yürüyordu; tepeden tırnağa koyu yeşillere bürünmüştü ve yüzünü kısmen gölgeleyen bir başlık takmıştı. Demirci şaşırmıştı, çünkü yalnızca Peri halkı ona ‘Yıldızalın’ diye hitap ederdi, ancak bu adamı daha önce gördüğünü hatırlayamıyordu, ama yine de, onu tanıması gerektiği gibi huzursuz edici bir his vardı içinde. “Sen ne yöne gidiyorsun?” dedi.

“Ben senin köyüne dönüyorum,” diye yanıt verdi adam, “ve senin de oraya döndüğünü umuyorum.”

“Gerçekten de köyüme dönüyorum,” dedi Demirci. “Birlikte yürüyelim o zaman. Ama aklıma bir şey geldi. Eve dönüş yolculuğuma başlamadan önce bir Büyük Hanım bana bir mesaj emanet etti, ama yakında Peri Diyarı’ndan çıkacağız ve bir daha döneceğimi hiç sanmıyorum. Ya sen?”

“Ben döneceğim. Mesajı bana aktarabilirsin.”

“Ama mesaj Kral’aydı. Onu nerede bulacağını biliyor musun?”

“Biliyorum. Mesaj nedir?”

“Hanım ona yalnızca şunları söylememi istedi: ***Vakit geldi. Bırak seçsin***.”

“Anlıyorum. Artık endişelenme.”

Ayaklarının altında hışırdayan yapraklar dışında, sessizlik içinde yan yana ilerlediler, ama birkaç kilometre sonra, henüz Peri diyarından

çıkmamışlarken, adam durdu. Demirci'ye döndü ve başlığını arkaya attı. O zaman Demirci onu tanıdı. Adam, Çırak Alf idi. Demirci onu Büyük Ev'de, elinde parlak bir bıçak, mumların ışığında ışıldayan gözlerle Pasta'yı keserken gördüğü haliyle hatırlıyor, geçen senelere rağmen onu hâlâ Çırak Alf olarak anıyordu. Artık yaşlı bir adam olmuş olmalıydı, çünkü bunca senedir Aşçıbaşı'ydı, ama burada, Dış Koruluk'un saçaklarında dururken, daha hükmedici olsa da, uzun zaman önceki çırak gibi görünüyordu: Saçlarında kır, yüzünde kırışık yoktu ve gözleri, bir ışığı yansıtıyormuş gibi parlıyordu.

"Ülkene dönmeden önce seninle konuşmak istiyorum Demircioğlu Demirci," dedi. Demirci buna şaştı, çünkü kendisi de Alf'le yürüyüşe çıkmak istemişti sık sık, ama hiç fırsat bulamamıştı. Alf onu her zaman nazikçe selamlar ve dostane gözlerle bakardı, ama onunla başa baş konuşmaktan kaçınır gibiydi. Şimdi de Demirci'ye dostane gözlerle bakıyordu; ama elini kaldırıp işaretparmağmı alnındaki yıldıza dokundurdu. Gözlerindeki ışıltı kayboldu ve o zaman Demirci ışıltının yıldızdan geldiğini, önceden parlıyor, ancak şimdi solmuş olması gerektiğini anladı. Şaşırdı ve öfkeyle geriledi.

"Bu şeyden artık vazgeçmen gerektiğini düşünmüyor musun Demirci Usta?" dedi Alf.

"Sana ne Aşçıbaşı?" diye yanıt verdi demirci. "Hem, neden vazgeçeyim ki? Benim değil mi? Onu ben buldum. Bir insan bu şekilde bulduğu şeyleri saklayamaz mı? En azından andaç olarak?"

"Bazı şeyleri. Onlar özgürce andaç olarak verilmiş armağanlardır. Ama bu şekilde verilmemiş diğerleri de vardır. Sonsuza dek bir kişiye ait olamaz ve değerli bir miras olarak saklanamazlar. Onlar ödünç verilmiştir. Bu şeye bir başkasının ihtiyaç duyuyor olabileceği aklına gelmedi muhtemelen. Ama öyle. Vakit daralıyor."

Bunun üzerine Demirci'nin canı sıkıldı, çünkü o cömert bir adamdı ve yıldızın ona getirdiği her şeyi minnetle hatırlıyordu. "O zaman ne yapmalıyım?" diye sordu. "Peri halkından birine mi vermeliyim? Kral'a mı vermeliyim?" Bunu söylerken, böyle bir görevle Peri Diya-rı'na bir kez daha girebileceğini düşünerek yüreği göğsünde sıçradı.

"Bana verebilirsin," dedi Alf, "ama bunu çok güç bulabilirsin. Benimle birlikte kilerime gelip, onu büyükbabanın bıraktığı kutuya geri koyabilir misin?"

“Bunu bilmiyordum,” dedi Demirci.

“Benden başka kimse bilmiyordu. Onun yanındaki tek kişi bendim.”

“O zaman, sanırım yıldızı nasıl bulduğunu ve neden kutuya koyduğunu da biliyorsundur, değil mi?”

“Onu Peri Diyarı’ndan getirdi: Bunu sormana gerek yok, zaten biliyorsun,” diye yanıt verdi Alf. “Tek torununa, sana kalmasını umarak bıraktı. Bana öyle dedi, çünkü bunu benim ayarlayabileceğimi düşünüyordu. O, annenin babasıydı. Annen bir şeyler biliyorduysa bile, sana dededen ne kadar bahsetti bilmiyorum. Adı Bini-ci’ydi ve büyük bir gezgindi: Çok şey görmüştü ve köye yerleşip Aşçıbaşı olduğunda çok şey yapabiliyordu. Ama sen daha iki yaşındayken çekip gitti -ve onu takip edecek, Nokes’tan.daha iyisini bulamadılar, zavallıcık. Yine de, beklediğimiz gibi, zamanla ben Aşçıbaşı oldum. Bu sene yeni bir Büyük Pasta yapacağım: Hafızalardaki, ikinci bir Büyük Pasta yapan tek Aşçıbaşı olacağım. Yıldızı onun içine koyabilmeyi umuyorum.”

“Pekala, yıldızı alacaksın o zaman,” dedi Demirci. Alfe düşüncelerini okumaya çalışıyormuş gibi baktı. “Onu kimin bulacağını biliyor musun?”

“Bundan sana ne Demirci Usta?”

“Sen biliyorsan, ben de bilmek isterim Aşçıbaşı. Benim için bu kadar kıymetli bir şeyden vazgeçmeyi daha kolaylaştırır. Kızımın çocuğu daha çok küçük.”

“Olabilir de olmayabilir de. Göreceğiz,” dedi Alf.

Daha fazla konuşmadan yollarına devam ettiler, Peri Diyarı’ndan çıkıp sonunda köylerine vardılar. Sonra Büyük Ev’e yürüdüler. Güneş batıyor ve pencereleri kırmızıya boyuyordu. Büyük kapının üzerindeki yaldızlı oymalar parıldıyor ve çatının altındaki su oluklarından rengarenk, tuhaf yüzler bakıyordu. Bir süre önce Büyük Ev’in camları yenilenmiş, duvarlar yeniden boyanmıştı ve Ku-rul’da bu konuda uzun tartışmalar yapılmıştı. Yenilikler bazılarının hoşuna gitmemişti ve yapılanlara ‘yem icat’ diyorlardı, ama daha bilgili olan diğerleri yalnızca eski geleneklere döndüklerini biliyordu. Yine de, kimseden tek kuruş alınmadığı ve her şeyin parasını Aşçıbaşı ödediği için, dilediğini yapmasına izin vermişlerdi. Ama Demirci daha önce onu böyle bir ışıkta görmemişti. Yerinde kalakaldı ve görevini unutarak hayretle Büyük Ev’i seyretti.

Birinin koluna dokunduğunu hissetti. Binayı dolanıp arkadaki küçük kapıya yollandılar. Alf kapıyı açtı ve demirciyi karanlık bir koridordan geçirip kilere götürdü. Orada uzun bir mum yaktı, bir dolabın kilidini açtı ve siyah bir kutu indirdi. Kutu cilalanmış ve gümüş işlemelerle süslenmişti.

Alf kapağı kaldırdı ve Demirci'ye gösterdi. Küçük bir bölme boştu, diğerleriyse keskin kokulu, taze baharatlarla doluydu. Kokular Demirci'nin gözlerini sulandırdı. Elini alnına götürdü ve yıldız kolayca çıktı, ama Demirci keskin bir acı hissetti ve gözyaşları yanaklarına yuvarlandı. Elinde yatan yıldız yine parlıyordu, ancak Demirci çok uzaklardan gelen bulanık bir ışıltı dışında bir şey gö-remiyordu.

"Doğru düzgün göremiyorum," dedi. "Benim adıma sen koymalısın kutuya." Elini uzattı, Alf yıldızı aldı ve yerine koydu. O zaman yıldız karardı.

Demirci tek kelime etmeden döndü ve el yordamıyla kapıya gitti. Eşiğe ulaştığında yine eskisi gibi görebildiğini fark etti. Akşam olmuştu ve Akşam-yıldızı gökyüzünde Ay'ın yakınında parlıyordu. Orada bir anlığına durmuş, yıldızın güzelliğine bakarken omzunda bir el hissetti ve döndü.

"Bana yıldızı kendi isteğinle verdin," dedi Alf. "Eğer yıldızın hangi çocuğa gideceğini hâlâ bilmek istiyorsan sana söylerim."

"Gerçekten istiyorum."

"Senin söylediğin çocuğa gidecek."

Demirci şaşırmıştı ve hemen yanıt vermedi. "Şey," dedi tereddütle, "seçimim hakkında ne düşünürsün acaba? Nokes adını sevmek için pek az nedenin var sanırım, ama, şey, onun torununun çocuğu olan, Townsend'in oğlu Tim'in oğlu Nokes da Ziyafet'e geliyor. Town-send'in oğlu Nokes çok farklıdır."

"Bunu ben de gözlemledim," dedi Alf. "Annesi bilge bir kadın."

"Evet, karım Nell'in kız kardeşi. Ama akrabalık dışında da severim küçük Tim'i. Ama akla ilk gelen seçim olmazdı."

Alf gülümsedi. "Sen de değildin," dedi. "Ama katılıyorum. Ben de olsam Tim'i seçerdim."

"O zaman neden benden seçmemi istedin?"

“Kraliçe böyle yapmamı diledi. Farklı bir seçim yapsaydın da, senin sözünü dinleyecektim.”

Demirci, Alf’e uzun uzun baktı. Sonra aniden yerlere kadar eğildi. “Sonunda anladım efendim,” dedi. “Bizi çok şereflendirdiniz.”

“Karşılığını aldım,” dedi Alf. “Şimdi huzur içinde evine dönebilirsin!”

Demirci köyün batı kıyısındaki evine vardığında oğlunu demirhanenin kapısında buldu. O günlük işini bitirmiş, kapıyı kilitlemişti ve şimdi kapıda durmuş, babasmın yolculuklarından dönerken kullandığı beyaz yola bakı-

yordu. Onun ayak seslerini duyduğunda şaşkınlıkla döndü ve babasının köy tarafından geldiğini görerek onu karşılamaya koştu. Kollarını sevgiyle babasına doladı.

“Dünden beri seni bekliyorum baba,” dedi. Sonra babasının yüzüne baktı ve endişeyle ekledi: “Ne kadar yorgun görünüyorsun! Çok mu yürüdün?”

“Gerçekten çok uzaklara yürüdüm oğlum. Gündoğu-mu’ndan Akşam’a kadar.”

Birlikte eve girdiler. Ocakta parıldayan alevler dışında etraf karanlıktı. Oğlu mumları yaktı ve bir süre konuşmadan ateşin yanında oturdular, çünkü Demirci’nin üzerine büyük bir bitkinlik ve matem duygusu çökmüştü. Sonunda, kendine yeni yeni gelirmiş gibi çevresine bakındı ve sordu: “Neden yalnızız?”

Oğlu dikkatle ona baktı. “Neden mi? Annem Küçük Wootton’da, Nan’in evinde. Ufaklık ikinci yaşına giriyor. Senin de oraya gideceğini umuyorlardı.”

“Ah, evet. Gitmiş olmalıydım. Oraya gitmeliydim Ned, ama geciktim, düşünmem gereken bazı meseleler vardı ve bir süreliğine her şey aklımdan çıktı. Ama Tom’cuğu-mu unutmadım.”

Elini göğsüne götürdü ve yumuşak deriden küçük bir kese çıkardı. “Ona bir şey getirdim. İhtiyar Nokes olsa, süs eşyası derdi ona -ama Peri Diyarı’ndan geliyor Ned.” Cüzdanından küçük, gümüş bir şey çıkardı. Minik, pürüzsüz bir nilüfer sapma benzeyen şeyden üç narin çiçek çıkıyor,

biçimli çanlar gibi kıvrılıyorlardı. Gerçekten de çandılar, çünkü Demirci onları hafifçe salladığında, her çiçek küçük, berrak bir sesle çınladı. O tatlı çınlama üzerine mumlar titreşti ve sonra bir anlığına beyaz bir ışıkla parladı.

Ned'in gözleri hayretle irileşmişti "Ona bakabilir miyim baba?" dedi. Dikkatle aldı ve çiçeklerin içine baktı. "İşçilik muhteşem!" dedi. "Hem, çanlarda bir koku da var: aklıma şeyi getiren, eh, unuttuğum bir şeyi getiren bir koku."

"Evet, çanlar çalındıktan sonra bir süre kokuyor. Ama korkmadan tutabilirsin onu Ned. Bir bebeğin oynaması için yapılmış. Bebek ona zarar veremez, oyuncak da bebeğe."

Demirci armağanı kesesine geri koydu ve keseyi kaldırdı. "Yarın onu Küçük Wootton'a kendim götürürüm," dedi. "O zaman Nan, kocası Tom ve Annen beni affeder belki. Tom'cuğuma gelince, henüz gün sayacak yaşa gelmedi... haftaları, ayları ve seneleri de."

"Bu doğru. Sen git baba. Ben de seninle gelirdim, ama daha bir süre Küçük Wootton'a gidemem. Senin dönmeni beklemem gerekmeseydi bile, bugün gidemezdim. Bir sürü iş bekliyor ve devamlı yenileri geliyor."

"Yo, yo, Demirci'nin oğlu! Sen de tatil yap! Adım dede oldu, ama daha kollarım zayıflamadı. Bırak işler gelsin! Artık onlarla uğraşacak iki çift el var. Bir daha yolculuğa çıkmayacağım Ned: Uzun yolculuklara değil, eğer beni anlıyorsan."

"Demek öyle baba? Yıldıza ne olduğunu merak etmiştim. Zor bir durum." Babasının elini tuttu. "Senin için üzüldüm, ama bu ev için iyi bir tarafı da var. Biliyorsun Demirci Usta, zaman bulabilirsen, daha bana öğretecek çok şeyin var. Ve kastettiğim yalnızca demir işçiliği değil."

Birlikte akşam yemeği yediler ve uzun süre masa başında oturdular, Demirci oğluna Peri Diyarı'na yaptığı son yolculuğu ve aklına gelen başka şeyleri anlattı -ama yıldızı taşıyacak bir sonraki kişi hakkında hiçbir şey söylemedi.

Sonunda oğlu ona baktı ve, "Baba," dedi, "Çiçekle döndüğün günü hatırlıyor musun? Gölgene bakarak, dev gibi göründüğünü söylemiştim. Gölge doğruydu. Demek bizzat Kraliçe'yle dans etmişsin. Ama yıldızdan vazgeçtin. Umarım ona layık birine gider. Çocuk minnettar olmalı."

"Çocuk bilmeyecek," dedi Derrıirci. "Bu tür armağanlarda âdet böyledir. Eh, işte böyle. Onu teslim ettim ve çekiçlerle maşalara geri döndüm."

Tuhaf şey, ama çırağını küçümseyen ihtiyar Nokes, olayın üzerinden seneler geçmesine rağmen, Pasta'nın içindeki yıldızın kaybolmasını

aklından hiç çıkaramamıştı. Şişmanlamış, tembelleşmiş ve altmış yaşında (köyde geçkin sayılmayan bir yaş) emekli olmuştu. Artık seksenlerinin sonuna yaklaşıyordu ve çok iri yarıydı, çünkü hâlâ çok yemek yiyordu ve şekere bayılıyordu. Günlerinin çoğunu, masa başında değilse pençeresinin dibindeki kocaman koltukta ya da hava güzelse kapının yanında geçiriyordu. Öğretecek çok aklı olduğundan konuşmaktan hoşlanıyordu, ama son zamanlarda sohbetler hep yaptığı tek Büyük Pasta'ya (onu kendisinin yaptığına inanıyordu) dönüyordu, çünkü her uykuya daldığında Pasta düşlerine giriyordu. Bazen Çırak ona uğrayıp biraz sohbet ediyordu. İhtiyar aşçı ona hâlâ Çırak diyordu ve kendine de Aşçıbaşı diye hitap edilmesini bekliyordu. Çırak da böyle yapmaya büyük özen gösteriyordu; ki beğenilmesini sağlayan bir taraftı bu, ama Nokes'un daha çok sevdiği başkaları vardı.

Bir akşam, Nokes akşam yemeğini yemiş, kapısının yanındaki koltuğunda uyukluyordu. İrkilerek uyandığında Çırak'ın yanında durmuş, ona bakmakta olduğunu gördü. "Selam!" dedi. "Seni gördüğüme sevindim, çünkü aklımda yine o pasta vardı. Aslında, şu anda tam da onu düşünüyordum. Yaptığım en iyi pastaydı ve hafife alınacak bir şey değil bu. Ama belki de sen unutmuşsundur." "Hayır Usta. Onu çok iyi hatırlıyorum. Ama kafana takılan ne? Güzel bir pastaydı, beğenildi ve methedildi." "Elbette. Onu ben yaptım. Ama beni düşündüren bu değil. O küçük süs eşyası, o yıldız. Ona ne olduğu konusunda bir türlü karar veremiyorum. Elbette erimezdi. Yalnızca çocuklar korkmasın diye öyle söyledim. Acaba çocuklardan biri mi yuttu diye merak ediyordum. Ama

böyle bir şey olabilir mi? O küçük madeni paralardan birini yutabilirsin ve fark etmeyebilirsin, ama o yıldızı değil. Küçüktü ama sivri uçları vardı."

"Evet Usta. Ama yıldızın aslında hangi malzemeden yapıldığını biliyor musun? Sen kafam yorma. Onu biri yutmuştur, seni temin ederim."

"O zaman kim? Eh, hafızam güçlüdür ve bir şekilde o gün aklımdan hiç çıkmıyor. Bütün çocukların adlarını hatırlayabiliyorum. Değirmenci'nin kızı Molly olmalı! Açgözlü bir çocuktu ve pastasını çiğnemeden yutmuştu. Şimdi tekerlek gibi şişman oldu."

"Evet, bazıları öyle oluyor Usta. Ama Molly pastasını çiğnemeden yutmadı. Kendi diliminin içinde iki süs eşyası buldu."

"Ah, öyle mi olmuştu? Eh, o zaman Fıçı İmalatçısı'nın oğlu Harry'dir. Fıçı gibi bir oğlandı ve ağzı da bir kurba-ğanınkine benziyordu."

“Kocaman, dost canlısı bir gülümsemesi olan iyi bir çocuktu Usta. Hem, o kadar dikkatli davrandı ki, yemeden önce dilimini parça parça etti. Pastadan başka hiçbir şey bulamadı.”

“O zaman o küçük, solgun kız olmalı, Kumaşçı’nın kızı Lily. Bebekken de iğne yutardı ve hiçbir şey olmazdı.” “Lily değil Usta. O yalnızca kremayı ve şekeri yedi, pastanın içini yanında oturan çocuğa verdi.”

“Pes ediyorum o zaman. Kimdi? Çok dikkatli izlemişsin anlaşılan. Hepsini uydurmuyorsan, elbette.”

“Demirci’nin oğluydu Usta, ve bence onun için iyi oldu.”

“Hadi canım!” diye güldü ihtiyar Nokes. “Benimle dalga geçeceğini bilmeliydim. Saçmalama! Demirci o zaman da sessiz ve ağır bir çocuktu. Şimdi daha fazla gürültü yapıyor: Şarkı söylemeyi seviyormuş, öyle duydum, ama ihtiyatlıdır. Riske girmez. Yutmadan önce iki kez çiğner, ve her zaman böyle biriydi, ne demek istediğimi anlıyorsan.” “Anlıyorum Usta. Eh, Demirci olduğuna inanmıyorsan, sana yardım edemem. Artık pek de önemi yoktur herhalde. Yıldızın şimdi yine kutusunda olduğunu söylesem için rahat eder miydi? İşte burada!”

Nokes ilk defa, Çırak’ın üzerinde koyu yeşil bir pelerin olduğunu fark etti. Pelerinin kıvrımlarından siyah kutuyu çıkardı ve ihtiyar aşçının burnunun dibinde açtı. “Yıldız burada Usta, köşedeki bölmede.”

İhtiyar Nokes öksürüp aksırmaya başladı, ama sonunda kutunun içine bakmayı başardı. “Gerçekten oradaymış!” dedi. “En azından ona benziyor.”

“Aynı yıldız Usta. Birkaç gün önce onu oraya bizzat koydum. Bu kış Büyük Pasta’ya girecek.”

“A-ha!” dedi Nokes yan yan Çırak’a bakarak, ve sonra pelte gibi sallana sallana güldü. “Anlıyorum, anlıyorum! Yirmi dört çocuk ve yirmi dört şanslı parça ve fazladan bir de yıldız. Demek pastayı pişirmeden önce onu aşırdın ve bir başka sefer için sakladın. Her zaman düzenbaz biriydin: Açgözlü desek de olur. Ve idareli: Arı

dizi kadar tereyağını bile boşa harcamazdın. Ha, ha, ha! Demek böyle oldu. Tahmin etmeliydim. Eh, artık açıklığa kavuştu. Şimdi rahatça uyuyabilirim.” Koltuğuna yerleşti. “Dikkat et de senin çırak sana oyun oynamasın! Hilebaz her hileyi bilmez derler.” Gözlerini yumdu.

“Hoşçakal Usta!” dedi Çırak. Kutuyu öyle bir şaklatarak kapadı ki, aşçı yine gözlerini açtı. “Nokes,” dedi, “bilgin öyle büyük ki, yalnızca iki sefer sana bir şey söylemeye cüret edebildim. Sana o yıldızın Peri Diyarı’ndan geldiğini ve bir de, Demirci’ye gittiğini söyledim. Sen bana güldün. Şimdi, veda ederken bir şey daha söyleyeceğim. Yine gülme! Sen kibirli, ihtiyar bir sahtekarsın, aylak ve sinsisin. İşinin çoğunu ben yapıyordum. Hiç teşekkür etmeden, öğrenebildiğin her şeyi benden öğrendin -Peri Diyarı’na saygı ve birazcık nezaket dışında. Bana iyi günler dileyecek kadar bile nezaketin yok.”

“İş nezakete gelirse,” dedi Nokes, “büyüklerine ve senden daha iyi olanlara nasıl kötü lakaplar taktığına bakarak, sende de hiç nezaket göremiyorum. Peri Diyarı’n: ve diğer saçmalıklarını başkasına anlat! Eğer beklediğin şey buysa, sana iyi günler. Şimdi yoluna!” Alayla elini salladı. “Mutfak’ta şu senin peri dostlarından biri saklanıyorsa, bana gönder de bir bakayım. Küçük değneğini sallayıp beni yine zayıflatırsa, onun için iyi şeyler düşüneceğim,” diyerek güldü.

“Peri Diyarı’nın Kralı için birkaç dakikanı ayırabilir misin?” diye yanıt verdi diğeri. Konuştukça büyüyerek

Nokes’u dehşete düşürdü. Pelerinini arkaya attı. Ziyafetteki Aşçıbaşı gibi giyinmişti, ama beyaz giysisi ışıldıyor, parıldıyordu ve alnında parlak bir yıldıza benzeyen büyük bir mücevher vardı. Yüzü genç, ama haşindi.

“Yaşlı adam,” dedi, “en azından büyüğüm değilsin. Benden daha iyi olduğun iddiasına gelince: Arkam dönükken sık sık alay ettin benimle. Şimdi açık açık meydan mı okuyorsun?” Öne çıktı ve Nokes titreyerek büzüldü. İmdat istemeye çalıştı, ama fısıldamakta bile güçlük çektiğini gördü.

“Hayır bayım!” diye gakladı. “Bana zarar vermeyin! Ben yalnızca zavallı, yaşlı bir adamım!”

Kral’ın yüzü yumuşadı. “Heyhat, öyle! Doğru söyledin. Korkma! Rahat ol! Ama yanından ayrılmadan önce Peri Kralı’nın senin için bir şey yapmasını beklemez misin? Dileğini yerine getiriyorum. Hoşçakal! Şimdi uyu!”

Yine pelerinine sarındı ve Büyük Ev’e yollandı, ama daha o gözden kaybolmadan, ihtiyar aşçının pörtlek gözleri kapanmış ve adam horlamaya başlamıştı.

İhtiyar aşçı uyandığında güneş batıyordu. Gözlerini ovuşturdu ve biraz ürperdi, çünkü güz havası serindi. “Ah! Ne rüyaydı!” dedi. “Akşam yemeğinde yediğim domuz eti yüzünden olmalı.”

O günden sonra bu tür kötü düşler görmekten o kadar korkar oldu ki, yine canını sıkacağı korkusuyla doğru düzgün yemek yemez oldu ve kısa, sade öğünlerle

yetindi. Kısa sürede zayıfladı, giysileri ve derisi üzerinden kat kat sarkmaya başladı. Çocuklar ona ihtiyar Kemik Torbası lakabını taktılar. Sonra, yine kalkabildiğim, bastonuna dayanarak köyde dolanabildiğim gördü bir süreliğine; aksi halde yaşayabileceğinden çok daha uzun seneler yaşadı böylece. Gerçekten de, yüz yaşını devirdiği söyleniyordu: Başardığı, hatırlanmaya değer tek şey. Ama son senesine kadar, hikâyesini dinlemeye razı olan herkese şunları söyledi: “Korkutucu diyebilirsin, ama bir düşününce, aptalca bir rüya. Peri Kralı’ymış! Niye, bir değneği bile yoktu. Ve yemek yemeyi bırakırsan zayıflarsın. Son derece normal. Akla yakın geliyor. Bunda büyülü bir taraf yok.”

Yirmi Dört Ziyafeti zamanı geldi. Demirci şarkılar söylemek, karısı ise çocuklarla ilgilenmek için oradaydı. Demirci şarkı söyleyip dans eden çocuklara baktı ve kendi çocukluğunda olduğundan daha güzel ve daha canlı olduklarını düşündü -bir anlığına, Alfin boş'zamanlarında ne yaptığını merak etti. Çocukların her biri yıldızı almaya layık görünüyordu. Ama onun gözleri daha çok Tim’deydi: Tombul, küçük bir oğlandı, edilen danslarda hantal kalıyordu, ama şarkı söylerken sesi tatlıydı. Masada sessizce oturup bıçağın bileylenmesini ve Pasta’mn kesilmesini izledi. Aniden sesini yükseltti: “Sevgili Bay Aşçı, bana küçük bir dilim kes lütfen. Çok yedim zaten, tokum.”

“Tamam Tim,” dedi Alf. “Sana özel bir dilim keseceğim. Rahatça yutabildiğim göreceksin bence.”

Tim pastasını yavaş yavaş ve zevkle yerken Demirci onu izledi, ama çocuk dilimin içinde süs eşyası ya da para bulamayınca hayal kırıklığına uğramış göründü. Ancak kısa süre sonra gözlerinde bir ışık parladı ve kahkahalar attı, neşelendi, alçak sesle kendi kendine şarkı söyledi. Sonra ayağa kalktı ve daha önce hiç göstermediği tuhaf bir zarafetle dans etti. Çocukların hepsi gülüp alkışladılar.

“Her şey yolunda,” diye düşündü Demirci. “Demek varisim sensin. Acaba yıldız seni hangi tuhaf yerlere götürecek? Zavallı ihtiyar Nokes. Yine

de, sanırım ailesinin başına nasıl şaşırtıcı bir şey geldiğini hiç bilmeyecek.”

Nokes hiç öğrenemedi. Ama o Ziyafet’te onu çok memnun eden bir şey oldu. Ziyafet bitmeden önce, Aşçıbaşı çocuklara ve orada bulunan herkese veda etti.

“Şimdi size veda edeceğim,” dedi. “Bir iki gün sonra gideceğim. Harper Usta işi devralmaya hazır. O çok iyi bir aşçı ve bildiğiniz gibi, sizin köyünüzde doğdu. Ben evime döneceğim. Beni özleyeceğinizi sanmıyorum.”

Çocuklar neşeyle veda ettiler ve yaptığı güzel Pasta için Aşçı’ya şirin şirin teşekkür ettiler. Yalnızca küçük Tim onun elini tuttu ve sessizce, “Üzüldüm,” dedi.

Aslında, köyde pek çok aile Alf i bir süre özledi. Birkaç arkadaşı, özellikle de Demirci ile Harper gidişine çok üzüldüler ve Alf in anısına Büyük Ev’i hep yaldızlı ve boyalı tuttular. Ama çoğu insan memnundu. Alf uzun süredir onlarla birlikteydi ve değişiklik hoşlarına gitmişti. Ama ihtiyar Nokes bastonunu yere vuruyor ve açık açık söyleniyordu: “Sonunda gitti! Kendi adıma memnunum. Ondan hiç hoşlanmamıştım zaten. Çok hilebazdı. Fazla açıkgöz de diyebilirsin.”